

TÜRKİYE AMPUTE FUTBOL
MİLLİ TAKIMININ
BAŞARI MOTİVASYONU

Dr. Okan SARI

**TÜRKİYE
AMPUTE FUTBOL
MİLLİ TAKIMININ
BAŞARI MOTİVASYONU**

Okan SARI

Editör

Prof. Dr. Mehmet İLKİM

*Türkiye Ampute Futbol Milli Takımının
Başarı Motivasyonu
Okan SARI*

Genel Yayın Yönetmeni: Berkan Balpetek
Editör: Prof. Dr. Mehmet İLKİM
Kapak ve Sayfa Tasarımı: Duvar Design
Baskı: Eylül 2025
Yayıncı Sertifika No: 49837
ISBN: 978-625-5698-42-1

© Duvar Yayınları
853 Sokak No:13 P.10 Kemeraltı-Konak/İzmir
Tel: 0 232 484 88 68

www.duvar yayinlari.com
duvarkitabevi@gmail.com

İÇİNDEKİLER

TABLolar DİZİNİ.....	vi
ÖZET.....	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	viii
1. GİRİŞ.....	1
2. GENEL BİLGİLER.....	3
2.1. Engellilik Kavramı	3
2.2. Kategorilerine Göre Engellilik	3
2.3. Engelliliğin Başlıca Kategorileri	4
2.4. Fiziksel (Bedensel) Engelliler	4
2.5. Zihinsel (Mental) Engelliler	4
2.6. Duyusal Engelliler.....	4
2.6.1. Görme Engelliler	4
2.6.2. İşitme Engelliler.....	5
2.6.3. Konuşma Engelliler	5
2.7. Duygusal ve Davranışsal Engeller.....	5
2.7.1. Anksiyete Bozuklukları	5
2.7.2. Depresyon.....	5
2.7.3. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB)	5
2.8. Gelişimsel Engeller	6
2.9. Kronik Hastalıklar Nedeniyle Oluşan Engeller	6
2.10. Ampute Nedir?	6
2.11. Ampute Rehabilitasyonu Nedir?	6
2.12. Ampute Futbolun Tanımı	7
2.13. Ampute Futbol Oyun Kuralları.....	7
2.13.1. Ampute Futbol Oyun Kurallarının FİFA (Koşan Futbol) Oyun Kurallarından Farkları, Ampute Futbol Sahaya Ölçüleri ve Ekipmanları	7
2.14. Türkiye’de Ampute Futbol	10
2.14.1. Türkiye’de Ampute Futbolun Başarı Durumu.....	10
2.15. Avrupa Ampute Futbol Şampiyonası	10
2.16. Ampute Futbol Dünya Kupası.....	12
2.16.1. Ampute Futbol Dünya Kupasında Ülkelerin Madalya Durumları	12
2.17. Motivasyon Nedir?	13
2.18. Motivasyon Kaçaya Ayrılır?	14
2.18.1. İçsel Motivasyon.....	14
2.18.2. Dışsal Motivasyon	14

2.19. Motivasyon Kuramları (Teorileri)	14
2.20.1. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Teorisi	15
2.20.2. Herzberg'in Çift Faktör Teorisi	15
2.20.3. McClelland'in Başarı Güdüsü Teorisi	15
2.20.4. Beklenti Teorisi (Vroom'un Teorisi)	15
2.20.5. Adalet Teorisi	16
2.20.6. Öz Belirleme Teorisi.....	16
2.20.7. Gereksinimler Teorisi (ERG Teorisi)	16
2.21. Başarı Motivasyonu Nedir?	16
2.22. Sporda Başarı Motivasyonu Nedir?	17
2.22.1. Sporda Başarı Motivasyonunu Etkileyen Faktörler Nelerdir? ..	17
3. MATERYAL VE METOT	19
3.1. Araştırmanın Deseni.....	19
3.2. Araştırma Grubu	20
.....	32
3.3. Veri Toplama Araçları	33
3.3.1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	33
3.4. Verilerin Toplanması	33
3.5. Verilerin Analizi	34
3.6. Sınırlılıklar	35
4. BULGULAR	37
4.1. Fedakârlıktan Zafere: Vatan Sevgisi ve Milli Bilincin Sportif Direnişe Dönüşümü.....	37
4.1.1. Milli Forma: Performativite ve Kimlik Dönüşümü	38
4.1.2. Bayrak, İstiklal Marşı ve Kolektif Hafızanın Ritüelleri.....	39
4.1.3. Engellilik Algısının Dönüşümü: Sosyal Model ve Kahramanlık	40
4.1.4. Maddiyatın Ötesinde: Manevi Motivasyon ve Kolektif Sorumluluk	41
4.1.5. Askerlik, Gazilik ve Sportif Direnişin Kesişimi	43
4.1.6. Anlam Çıkartma.....	44
4.2. Vatan Sevgisi ve Milli Bilincin Spor Aracılığıyla Yeniden İnşası	45
4.2.1. Sembolik Sermaye ve Milli Formanın Dönüştürücü Gücü.....	45
4.2.2. Engelliliğin Yeniden Kodlanması: Sosyal Model ve Kahramanlık Anlatısı	46
4.2.3. Askerî Aidiyetin Sivil Spora Aktarımı: Nefer Kimliği, Görev Bilinci ve Sembolik Cephe	48
4.2.4. Tarihsel Hafıza ve Sportif Motivasyon: Tamamlanmamış Görev Bilinci	50
4.2.5. Toplumsal Dönüşüm: Engelli Algısının Yeniden İnşası.....	51

4.2.6. Sembolik Direniş: İstiklal Marşı ve Bayrak Siyaseti	52
4.2.7. Anlam Çıkartma	53
4.3. Takdir Edilme, Toplumsal Rol Model Olma ve Görünürlük	54
4.3.1. Toplumsal Tanınma ve Sembolik Dönüşüm: Sosyal Rol Teorisi Ekseninde Bir Analiz.....	55
4.3.2. Görünürlük Politikası ve Aktif Hak Talebi.....	57
4.3.3. Kolektif Kimlik ve Aidiyet: Sosyal Kimlik Teorisi Perspektifi .	59
4.3.4. Motivasyon ve Sembolik Sermaye: Duygusal ve Maddi Ödüllerin Diyalektiği.....	60
4.3.5. Anlam Çıkartma	62
4.4. Geçimden Tanınmaya: Maddi Mücadelenin Kimlik ve Motivasyona Etkisi.....	63
4.4.1. Ekonomik Eşitsizlikler ve Kurumsal Desteğin Sınırları.....	65
4.4.2. Bireysel Fedakârlıktan Kolektif Başarıya: Sosyoekonomik Dönüşümün Katmanları	67
4.4.3. Engelli Spor Hiyerarşisi: Tanınma Mücadelesi, Sembolik Şiddet ve Yapısal Eşitsizlik	68
4.4.4. Gelecek Kaygıları ve Sürdürülebilirliğin Politik Ekonomisi.....	70
4.4.5. Anlam Çıkartma	71
4.5. Fedakârlık ve Kimlik: Aile, Zaman ve Bedenin Milli Mücadelede Yeniden İnşası	73
4.5.1. Zamanın Metalaşması ve Bedensel Tahakküm	74
4.5.2. Sosyal İzolasyon ve Alternatif Dayanışma Ağları.....	76
4.5.3. Fedakârlığın Katharsisi ve Kimliksel Dönüşüm.....	77
4.5.4. Travma ve Zafer Arasında: Bedenin Sembolik Direnişi	79
4.5.5. Fedakârlığın İki Yüzü – Zorunluluk ve İrade	80
4.5.6. Anlam Çıkartma	81
5. TARTIŞMA.....	83
5.1. Fedakârlıktan Zafere: Vatan Sevgisi ve Milli Bilincin Sportif Direniş Dönüşümü	83
5.2. Vatan Sevgisi ve Milli Bilincin Spor Aracılığıyla Yeniden İnşası	89
5.3. Takdir Edilme, Toplumsal Rol Model Olma ve Görünürlük	90
5.4. Geçimden Tanınmaya: Maddi Mücadelenin Kimlik ve Motivasyona Etkisi.....	92
5.5. Fedakârlık ve Kimlik: Aile, Zaman ve Bedenin Milli Mücadelede Yeniden İnşası	94
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	96
KAYNAKLAR.....	99

TABLolar DİZİNİ

Tablo 2.1. Avrupa ampute futbol şampiyonasında ülkelerin başarı durumları .	12
Tablo 2.2. Ampute futbol dünya kupasında ülkelerin madalya sayıları.....	13
Tablo 3.1. 2017 Avrupa şampiyonası ampute futbol milli takımı	22
Tablo 3.2. 2021 Avrupa şampiyonası ampute futbol milli takımı	25
Tablo 3.3. 2022 Dünya kupası ampute futbol milli takımı	30

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

%	: Yüzde
A	: Tek Kol Ampute (Omuzdan)
A2	: Tek Bacağını Kalçadan Kaybetmiş Sporcu
A4	: Kol Ampute (Örneğin Dirsek Altı) Olan Sporcu
A8	: Tek Kol Ampute (Dirsek altı)
AES-256	: Advanced Encryption Standard - 256 bit (Gelişmiş Şifreleme Standardı - 256 bit)
DEHB	: Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu
EAFF	: Avrupa Ampute Futbol Federasyonu
ERG	: Existence, Relatedness, Growth (Varoluş, İlişki, Büyüme)
EYP	: El Yapımı Patlayıcı (Improvised Explosive Device - IED)
FİFA	: Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği
SDT	: Self-Determination Theory (Özbelirleme Teorisi)
TBESF	: Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu
TFF	: Türkiye Futbol Federasyonu
WAFF	: Dünya Ampute Futbol Federasyonu
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın temel amacı, Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın uluslararası başarılarında etkili olan başarı motivasyonu unsurlarını derinlemesine incelemektir. 2017–2021 Avrupa Şampiyonlukları ve 2022 Dünya Şampiyonluğu bağlamında, sporcuların bireysel ve kolektif motivasyon kaynaklarını sosyolojik bir perspektifle analiz etmek hedeflendi.

Materyal ve Metot: Araştırma, nitel araştırma yöntemine dayalı olarak yürütülmüştür. Veri toplama sürecinde, Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nda yer alan sporcular (n=23), teknik ekip üyeleri (n= 2) ve yöneticilerle (n=2) yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirildi. Elde edilen veriler, tematik analiz yöntemi ile çözümlenmiş ve katılımcıların ifadeleri üzerinden anlamlı temalar oluşturuldu.

Bulgular: Analiz sonucunda başarı motivasyonunu şekillendiren beş ana tema belirlenmiştir. İlk olarak, sporcuların başarıya ulaşmasında vatan sevgisi ve millî bilinç belirleyici bir rol oynamaktadır; sporcular temsil ettikleri ülkeye duydukları aidiyetle motive oldukları belirlendi. İkinci olarak, toplumsal rol model olma ve görünürlük arzusu, engelli bireylerin görünürlüğünü artırma sorumluluğu ile birleşerek motivasyonlarını güçlendirdikleri tespit edildi. Üçüncü tema olan maddi mücadele ve kurumsal yetersizliklerle baş etme, sporcuların karşılaştıkları finansal zorluklara rağmen direnç geliştirdikleri tespit edildi. Dördüncü olarak, beden ve zamanın yeniden inşası, sporcuların engellerine rağmen bedenlerini performans aracı olarak yeniden tanımladıkları görüldü. Son olarak, kolektif aidiyet ve takımdaşlık bilinci, takım ruhunun ve dayanışmanın başarı motivasyonunda temel bir unsur olduğu tespit edildi.

Sonuç: Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın başarı motivasyonu, geleneksel anlamda sportif hırs ve rekabetten ziyade, temsil sorumluluğu, sosyal görünürlük, fedakârlık ve direniş kimliği gibi çok katmanlı ve toplumsal olarak şekillenen unsurlara dayanmaktadır. Bu bağlamda, çalışma hem spor sosyolojisi hem de engellilik çalışmaları literatürüne özgün katkılar sunacak ve engelli sporcuların motivasyon yapısını anlamada önemli bir çerçeve sağlayabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye ampute futbol milli takımı, Ampute futbol, Motivasyon, Başarı motivasyonu, Ampute futbol oyun kuralları, Avrupa ampute futbol şampiyonası, Ampute futbol dünya kupası, Avrupa Ampute Futbol Federasyonu (EAFF), Dünya Ampute Futbol Federasyonu (WAFF).

Not: Bu Çalışma Okan SARI'nın Doktora tezinden üretilmiştir

1. GİRİŞ

Başarı; spor, egzersiz veya rekreasyon gibi insan hareketine dayalı etkinliklerde sıkça tekrarlanan temel bir kavramdır. İnsanoğlu, yaşamının ilk günlerinden itibaren doğayla olan etkileşimlerinde kendini etkili hissetme çabası içinde olmuştur. Bu ihtiyacın yaşam boyunca engellenmesi durumunda bireyin refahı ve gelişimi tehlikeye girebilmektedir (1).

Başarı motivasyonu, bireylerin başarıya yönelik çabalarını şekillendiren ve yönlendiren önemli bir faktördür. Her ne kadar başarı motivasyonunun evrensel bir yönü bulunsa da, bireyler arasındaki başarıyı kovalamaya ilişkin farklılıklar dikkate değerdir (2).

Başarı motivasyonu teorileri, bireylerin başarı davranışını başlatan, yönlendiren ve sürdüren süreçleri açıklamayı amaçlar. Bu teoriler, bireyler arasındaki motivasyonel farklılıkların başarıyı ararken ortaya çıkardığı eğilimleri incelemektedir. Başarı motivasyonları, başarı peşinde koşan bireylerin davranışlarını etkileyen görece istikrarlı bireysel farklılıkları ifade eder. Araştırmalar, başarı motivasyonlarının bireylerin gurur ve utanç gibi duygusal öngörülerle şekillendiğini ve bu duyguların davranışları harekete geçirmede etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Gurur; bireylerin uzun vadeli başarıya ulaşma kararlılığını desteklerken; Utanç; bireyin başarısızlık korkusuyla davranışlarını zayıflatabilmektedir (1,2). Başarı motivasyonunun teorik çerçevesi, bireylerin motivasyonlarının başarı eğiliminden uzaklaşma ya da başarısızlık korkusu tarafından nasıl etkilendiğini ortaya koymaktadır. Bu çerçeve, başarı ödülü ve başarısızlığın cezası gibi kavramları temel alarak motivasyonel eğilimlerin oluşumunu açıklar (3). Çağdaş araştırmalar, başarı motivasyonunun yaklaşma ve kaçınma eğilimlerinin bağımsız değişkenler olarak ele alınabileceğini ve bu eğilimlerin motivasyon, beklenti ve değerler üzerindeki etkilerini incelemektedir (4).

Yüksek derecede içsel başarı odaklı sporcular, sporun türü ne olursa olsun bireysel sporlarda en iyi başarı potansiyeline sahiptir (5). Sporlarda motivasyon odağında, bilişsel yeniden yapılandırma ve hayal gücü gibi teknikler, psikolojik antrenman yoluyla sporcuların performansını artırabilir (6). Örtük başarı motivasyonları, spor katılımını tutarlı bir şekilde öngörürken, açık başarı motivasyonları bunu yapmaz. Bu durum, örtük başarı motivasyonları için sunulacak teşviklerin, daha fazla insanı spora katılmaya çekebileceğini göstermektedir (7). Başarı Algısı Anketi, sporda başarı hedef yönelimlerini ölçmek için güvenilir ve geçerli bir araç olup, yüksek iç güvenilirliğe ve güçlü yapı ile eş zamanlı geçerliliğe sahiptir(8). Dinamik bir etkileşimli spor motivasyonu modeli, genç ve elit sporcular arasında, ayrıca takım ve bireysel sporlar arasında önemli farklılıklar olduğunu ortaya

koymakta, belirli spor disiplinlerinin motivasyon içinde kendine özgü bir iz bıraktığını göstermektedir (9).

Sporda ve fiziksel aktivitede görev veya ustalık iklimi algıları, uyumlu motivasyonel sonuçlar üzerinde olumlu bir etki yaparken, ego veya performans iklimleri, olumlu duygular, özerklik ve aitlik hissi üzerinde olumsuz etki yapar (10). Motivasyon genel olarak içsel ve dışsal olarak ikiye ayrılmaktadır. İçsel motivasyon, bireyin kendi ihtiyaçlarından kaynaklanırken, dışsal motivasyon çevresel faktörlerden etkilenir. Araştırmalar, içsel motivasyonu yüksek bireylerin daha başarılı olduklarını göstermektedir (11). Bu bağlamda, bireylerin otantik yönlerini keşfetmelerine ve davranışlarını kontrol etmelerine olanak tanıyan özerk motivasyon, başarı motivasyonunun temel bir unsuru olarak kabul edilmektedir (12).

Dışsal motivasyon, maddi şeylere, tanınmaya, teşviğe, övgüye, akranlara, paraya ve diğerlerine yol açan bir motivasyondur (13).

Ampute futbolu, fiziksel engelleri aşarak başarıya ulaşmak için güçlü bir içsel motivasyon ve özveri gerektiren, sporcuların yalnızca fiziksel değil aynı zamanda duygusal ve psikolojik dirençlerini de test eden eşsiz bir spor dalıdır.

Ampute futbolu, sporcuların yalnızca fiziksel engellerini aşmakla kalmayıp, aynı zamanda psikolojik ve duygusal dirençlerini de sınavarak başarıya ulaşmak için güçlü bir içsel motivasyon ve sürekli özveri gerektiren özel bir spor dalıdır.

Ampute futbolu, geleneksel futboldan farklı olarak alt veya üst ekstremitte amputasyonu bulunan sporcular için tasarlanmış özel bir spor dalıdır. Sporcular, A2/A4 (alt ekstremitte ampute) ve A6/A8 (üst ekstremitte ampute) gibi kategorilere ayrılmakta ve fiziksel sınırlılıklarına rağmen üst düzey performans sergileyebilmektedirler (14,15).

Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı, son yıllarda uluslararası turnuvalarda önemli başarılar elde ederek dikkat çekmiştir. Özellikle 2017 Avrupa Ampute Futbol Şampiyonası, 2021 Avrupa Ampute Futbol Şampiyonası ve 2022 Dünya Ampute Futbol Şampiyonası'nda şampiyonluklar kazanan milli takımın motivasyonel faktörleri, bu başarıların arkasındaki itici güçleri anlamak adına araştırmaya değer bir konudur.

Bu araştırma, Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın başarı motivasyonlarını keşfetmeyi, kavramsallaştırmayı ve açıklamayı hedeflemektedir. Literatürde milli takımların başarı motivasyonlarına yönelik çalışmaların sınırlı sayıda olması, bu araştırmayı özgün kılmaktadır. Araştırma, "Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın başarı motivasyonları nelerdir?" sorusuna yanıt arayarak okuyuculara kapsamlı bir başarı motivasyonu haritası sunmayı hedeflemektedir. Araştırmanın temel amacı, Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın 2017-2021 yılları arasındaki Avrupa Ampute Futbol Şampiyonası ile 2022 Dünya Ampute Futbol Şampiyonası'ndaki şampiyonluklarının arkasındaki motivasyonel dinamikleri incelemektir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Engellilik Kavramı

Engellilik, bir veya daha fazla temel yaşam aktivitesini önemli ölçüde kısıtlayan fiziksel, duyuşsal, bilişsel ve/veya zihinsel bozuklukları ifade eder (16). Engellilik, hastalık ve yaralanmalardan kaynaklanan sakatlıkları, fiziksel kısıtlamaları, zihinsel veya duyuşsal zorlukları ve katılım sınırlamalarını içeren geniş bir terimdir (17). Engellilik, doğuştan gelen faktörler, bulaşıcı hastalıklar, bulaşıcı olmayan fiziksel hastalıklar, işlevsel psikolojik ve zihinsel bozukluklar, kazalar, yetersiz beslenme ve alkol ile uyuşturucu bağımlılığı gibi birçok nedenle ortaya çıkabilir (18). Engelli bir kişi, yaşam aktivitelerinin kısıtlanmasına yol açabilecek sürekli bir beden işlevi bozukluğu olan bir kişi olarak kabul edilir ve olumsuz sonuçları telafi etmek için tedavi ve destek gerektirir (19).

Engelli bireyler, işitme, görme, hareket, bilişsel, duyuşsal veya davranışsal bozukluklar açısından önemli kısıtlamaları olan bireylerdir ve bu durum, konaklama veya destek olmadan günlük aktivitelere katılmayı zorlaştırmaktadır (20). Dünya Sağlık Örgütü'ne (WHO) göre engellilik, bir kişinin içsel sağlık durumu ile fiziksel, insan yapımı, tutumsal ve sosyal çevresi arasındaki etkileşimin sonucudur (21). Dünya Sağlık Örgütü'ne (WHO) göre, engellilik, hastalık belirtilerinden kaynaklanan kronik acı çekme, yetenekleri yerine getirmede sınırlamalar veya belirli yaşam alanlarına katılamama olarak anlaşılabilir (22).

2.2. Kategorilerine Göre Engellilik

Engellilik kategorileri başlıca şunlardır: hastalık, bozukluk, hasar, işlev kaybı veya anormallik, beklenen insan faaliyetlerinde kısıtlama veya yetersizlik, sosyal rolleri sınırlayan veya engelleyen dezavantajlar ve sosyal yapı, tutumlar ve kaynaklar (23).

Engellilik sınıflandırması, birbirine bağlı kavramlar içerir: hastalık (Fiziksel veya zihinsel bir sağlık sorunu olarak tanımlanabilir), bozukluk (Bireyin normal işlevselliğinde meydana gelen değişiklikleri ifade eder), sosyal dezavantaj (Engelli bireylerin toplumda karşılaştığı eşitsizlikler ve dışlanma durumlarını kapsar) ve sosyal yapı (Engellilikle ilgili tutumlar, politikalar ve hizmetlerin nasıl düzenlendiği ile ilgilidir). Bu kavramlar, engelliliğin sadece bireysel sağlık sorunları ile değil, aynı zamanda sosyal ve çevresel koşullarla da şekillendiğini vurgular. Kavramlar arasındaki etkileşim, engellilik deneyimini anlamak ve bu deneyimlere dayalı etkili politikalar geliştirmek için önemlidir (23).

Engelli bireylerde en yaygın sağlık durumları ve kısıtlamalar kas-iskelet, akciğer, nörolojik, kalp hastalığı ve ruh sağlığı sorunlarıdır; bu durumların öz

değerlendirilmiş fiziksel ve ruhsal sağlıkla olan ilişkilerinde farklılıklar bulunmaktadır (24).

2.3. Engelliliğin Başlıca Kategorileri

Engelli bireyler, işitme, görme, hareket kabiliyeti veya bilişsel yetilerde sınırlamalar yaşayabilir ya da duygusal veya davranışsal bozukluklar taşıyabilirler (20). Engelli bireylerde motor, duyuşsal, bilişsel, zihinsel hastalıklar ve çeşitli kronik hastalıklar gibi fiziksel engeller bulunabilir (25). Yaşlı bireylerdeki engellilik beş kategoride sınıflandırılabilir: ağrı, denge, zayıflık, dayanıklılık ve diğer belirtiler (26).

2.4. Fiziksel (Bedensel) Engelliler

Fiziksel engellilik, hastalık, yaralanma ve destekleyici olmayan ortamlar sonucunda ortaya çıkan sakatlıklar, fonksiyonel sınırlamalar ve katılım kısıtlamalarından oluşur (17). Engelli bireylerdeki fiziksel engeller arasında serebral palsi, kas distrofisi, spina bifida, romatoid artrit, iskelet deformiteleri ve ampütasyonlar yer alır (27). Fiziksel engeller, doğumda, ergenlikten önce, ergenlikte ve ergenlikten sonra ortaya çıkanlar olarak kategorize edilebilir; artrit, amputasyonlar ve deformiteler gibi örnekler (28).

2.5. Zihinsel (Mental) Engelliler

Zihinsel engellilik, çeşitli genetik nedenlere sahip karmaşık ve çok faktörlü bir bozukluktur (29). Zihinsel engellilik, durum, bozukluk, sendrom, hastalık ve engellilik gibi çeşitli terimlerle tanımlanabilir (30). Zihinsel engellilik, hafif, orta, ağır ve derin olmak üzere dört kategoriye ayrılır (31).

2.6. Duyusal Engelliler

Duyusal engellilik, bireyin bir veya birden fazla duyusunun (özellikle işitme ve görme) doğuştan ya da sonradan meydana gelen nedenlerle, normal işlevlerini yerine getirememesi durumudur. Bu engeller, bireyin iletişim kurma, öğrenme, çevreyi algılama ve günlük yaşam becerilerini kullanma kapasitesini sınırlandırabilir (32).

2.6.1. Görme Engelliler

Görme yetersizliği körler ve az görenler olarak sınıflanabilmektedir. Eğitsel anlamda, ağır derecede görme kaybı olan, eğitimini dokunarak veya işiterek sağlayan birey görme engelli olarak tanımlanmaktadır. Büyüteçlerle normal puntolu ve büyük puntolu yazılı materyali okuyabilecek, geometrik şekilleri ve

renkleri ayırt edebilecek kadar görme yeterliliğinden etkilenen birey ise az gören olarak tanımlanmaktadır (33).

2.6.2. İşitme Engeliler

İşitme engellilik, bireyin bir veya her iki kulağında kısmi ya da tam işitme kaybı yaşaması durumudur. Bu durum, bireyin dil gelişimini, iletişim becerilerini ve sosyal uyumunu olumsuz etkileyebilir. İşitme kaybı, doğuştan veya sonradan gelişen nedenlerle ortaya çıkabilir ve bireyin çevresiyle olan etkileşimini sınırlayabilir (34).

2.6.3. Konuşma Engeliler

Konuşma engelliliği, bireylerin ses üretimi, sesin doğru ve anlaşılır bir şekilde kullanılması, sesin akıcılığı veya sesin kalitesiyle ilgili yaşadıkları güçlükleri ifade eder. Bu engellilik türü, bireyin iletişim becerilerini etkileyerek sosyal etkileşimlerini ve akademik başarılarını sınırlayabilir. Konuşma engelliliği, doğuştan veya sonradan gelişen nedenlerle ortaya çıkabilir ve çeşitli alt kategorilere ayrılabilir (35).

2.7. Duygusal ve Davranışsal Engeller

Duygusal ve davranışsal engeller dört kategoriye ayrılır: duygusal savunmalar, duygusal ilişkiler, bilişsel ilişkiler ve türev klinik tanı eğilimleri (36). Bu kategori, duygusal ve davranışsal kontrolü etkileyen bozuklukları içerir, bunlar;

2.7.1. Anksiyete Bozuklukları

Anksiyete bozuklukları, çocukluk, ergenlik ve erken yetişkinlik döneminde başlayan, yaygın ve engelleyici durumlardır ve genellikle majör depresyon, alkol ve madde kullanımı bozuklukları ile birlikte görülür (37). Anksiyete bozuklukları, tehlikeye yanıt veren beyin devrelerinde işlev bozukluğuna yol açar ve bu durum aşırı korku, kaygı ve panik ataklara neden olur (38).

2.7.2. Depresyon

Depresyon, düşük ruh hali, üzüntü, enerji kaybı ve ilgi eksikliği ile birlikte anksiyete ve konsantrasyon zorluğu gibi diğer belirtilerle karakterizedir (39).

2.7.3. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB)

DEHB, genler, nörotransmisyon, beyin yolları, bireysel yetenek düzeyleri, aile sosyalizasyonu, akran ilişkileri ile eğitimsel ve kültürel etkenler de dahil

olmak üzere birden fazla analiz düzeyiyle ilgili olan bir gelişimsel bozukluktur (40).

2.8. Gelişimsel Engeller

Gelişimsel engeller, zihinsel engel, serebral palsi, epilepsi veya on sekiz yaşından önce ortaya çıkan başka bir nörolojik durumdan kaynaklanan engellerdir ve birey için önemli bir engel oluşturur (41).

2.9. Kronik Hastalıklar Nedeniyle Oluşan Engeller

Hastalık belirtilerinden kaynaklanan kronik acı, kapasite kullanımında kısıtlamalar veya belirli yaşam alanlarına katılamama olarak anlaşılabilir (22). Kronik hastalık ve engellilik, hareketlilik, manüplasyon, duysal, iletişim, bilinç, yorgunluk, bilişsel ve sosyal alanlarda işlevsel kısıtlamalara yol açabilir (42).

2.10. Ampute Nedir?

Ampute terimi, Türkçede ampütasyon olarak bilinen ve bir uzvun cerrahi olarak tamamen ya da kısmen vücuttan çıkarılması işlemini ifade eder. Bu işlem, genellikle iyileşmeyen yaralar, damar hastalıkları, kanser, enfeksiyonlar veya travmalar gibi durumlar nedeniyle uygulanır (43). Alt ekstremitte amputeleri, ayak parçası amputasyonu, diz altı ve diz üstü amputasyonları, diz veya kalça disartikülasyonu (Bir uzvun, doğrudan eklem yerinden cerrahi olarak tamamen çıkarılması) ve hemipelvektomi (Pelvisin bir yarısının, bacakla birlikte veya bacak olmadan cerrahi olarak çıkarılması) alt ekstremitelerin büyük anatomik kaybına uğramış bireylerdir (44). Amputeler, şiddetli periferik arter hastalığı, diyabet komplikasyonları veya travma nedeniyle alt ekstremiteleri amputasyonu yapılmış bireylerdir (45).

2.11. Ampute Rehabilitasyonu Nedir?

Ampute rehabilitasyonu, amputasyon sonrası bireylerin yaşamları boyunca maksimum hareket potansiyelini ve fonksiyonunu geliştirmek, sürdürmek ve yeniden sağlamak amacıyla yapılan tedavi sürecidir (46).

Günümüzde spor aktiviteleri engelli bireylerin rehabilitasyonunda ve rekreasyonunda kullanılmaktadır. Kalıcı engellilik, engelli insanların kendilerine olan yaklaşımlarını bozar, içe kapanıklılık ve sosyal izolasyona neden olur. Ayrıca psikolojik reaksiyonlar engelli bireye bakmakla yükümlü olan insanların onlardan utanması ilerde daha da artabilir. Sürekli kapalı ortamlarda asosyal bir yaşam süren engelli bireyler spor aktiviteleri sayesinde daha sosyal bir ortama kavuşmakta, sosyal ilişkilerinde daha aktif olabilmektedirler (47).

2.12. Ampute Futbolun Tanımı

Ampute futbolu, oyuncuların topu kontrol etmek için ön kol krutchları ve bir bacak kullandığı, protez kullanılmayan futbolun adaptif bir versiyonudur (48). Ampute futbol, yüksek seviyede rekabet edebilmek için atletik yetenek gerektirir; oyuncular topu kontrol etmek için koltuk değnekleri ve tek bacaklarını kullanırlar (48). Ampute futbolu engelli bireylerin sosyalleşmesine ve çevre ile ilişkilerinin güçlenmesine önemli katkı sağlayan, bir bacağı ampute olan bireylerin icra ettiği sportif performansa dayanan ve bilinen futbolda olduğu gibi önemli beceriye sahip olunması gereken ön kol destekli kanedyen yardımıyla oynanan bir oyundur (49).

2.13. Ampute Futbol Oyun Kuralları

Dünya Engelliler Spor Federasyonu tarafından yayınlanan kurallar ölçüsüne göre takımlar toplamda 14 kişiden oluşmakta ve bu oyunculardan 7 tanesi yedekte yer alırken 7 tanesi de 1 tanesi kaleci olmak şartı ile sahada yer alırlar. Futbolcular maç esnasında herhangi bir protezi kullanamazlar. Sahada yer alan aktif sporcuların tek taraflı olmak kaydı ile alt ekstremite eksikliği olması şartı yer alırken bu durum kalecilerde ise üst ekstremite eksikliği şartı vardır (49).

2.13.1. Ampute Futbol Oyun Kurallarının FİFA (Koşan Futbol) Oyun Kurallarından Farkları, Ampute Futbol Saha ölçüleri ve Ekipmanları

- Ampute olmayan oyuncular bu müsabakalarda oynayamazlar.
- Oyuncular Müsabaka esnasında protez kullanamazlar.
- Oyuncuların bir bacağı ampute olmalıdır. Oyuncular ampute ayağına ayakkabı giyemezler.
- Oyuncular ampute ayağı ile topa vuramaz, vurursa topu bilerek elle oynamış gibi cezalandırılırlar.
- Oyuncular koşarken ampute bacağıyla yere basamazlar, basarlarsa sırasıyla ikaz, ihtar ve ihraç alırlar.
- Oyuncular iki adet Kanedyen kullanırlar. Oyuncuların kanadyenleri elin uzantısı sayılır.
- Oyuncuların kanedyenleri; tozluklarının rengini taşımalıdır.
- Oyuncular klasik futbol forması giyerler.
- Kalecilerin bir kolu ampute olmalıdır. Kalecileri tek eldiven kullanırlar. (Ampute olmayan eline.)
- Kaleciler ampute kolları ile bilerek topa dokunamazlar. Dokunurlarsa oyuncu gibi değerlendirilirler, pozisyona göre penaltının yanı sıra, ihtar veya ihraç (bariz gol şansını engelleme gibi) cezası alırlar.

- Kale alanını terk eden kaleci:
 - a- Kaleciler kale alanı içinde kalmalıdır.
 - b- Eğer bir kaleci; kalesini aktif olarak savunmak için, topla oynamak için ve bir rakibini engellemek amaçlı veya kale alanının dışında aktif oyuna müdahalede bulunmak için kale alanını ilk kez terk ettiğinde en az sarı kartla cezalandırılmalıdır, ancak bu ihlallerden birini gerçekleştirirken bariz gol şansını engellemişse kırmızı kartla cezalandırılacaktır. Sonrasında oyun, ihlalin yapıldığı yerden rakip takım lehine verilen bir DSV ile başlatılacaktır.
 - c- Kaleci yukarıdaki kuralı ikinci kez ihlal ettiğinde kırmızı kartla oyundan ihraç edilir ve oyun ihlalin yapıldığı yerden rakip takımın lehine verilen bir DSV ile yeniden başlatılır.
 - d- Kaleci kale alanını kasıtsız, tesadüfen ve önemsiz şekilde terk etmişse (Örneğin hızını alamama, momentum, degaj, topu ayakla çelmek veya savuşturmak gibi) bu durum cezalandırılmamalıdır.
- Kaleciler ve oyuncular kale vuruşunda veya kendi ceza alanı içinden kullandıkları tüm direkt ve indirekt vuruşlarda topu rakip alana havadan direkt atamazlar, atarlarsa orta çizgiden rakip takım indirekt serbest vuruşla oyuna başlar.
- Kaleciler, top oyunda iken, ceza alanı içinden topu; eliyle ayağıyla veya kafasıyla rakip sahaya atabilirler.
- Kaleciler Ceza alanı dışından serbest vuruş kullanamazlar.
- Kaleciler Penaltı atışı kullanamazlar. (Seri penaltılar dâhil.)
- Kaleciler tek eldiven kullanırken, oyuncular, yumuşak soket adı verilen güdük koruyucuları kullanırlar.
- Ampute futbolda ofsait yoktur.
- Taç vuruşu ayakla kullanılır.
- Taç vuruşundan rakip kaleye direkt gol kaydedilemez, bu durumda oyun Kale atışı ile başlar.
- Taç vuruşundan kendi kalesine direkt gol kaydedilemez, bu durumda oyun köşe vuruşu ile başlar.
- Müsabakalarda hakem, yardımcı hakem ve 3.hakem görev alır.
- Oyunu başlatma ve bitirme yetkisi, uzatma süresi ile ilgili karar, müsabakaya ara verme, mola ve tatil etme yetkisi hakeme aittir.
- Hem Hakemin, hem de yardımcı hakemin, karar yetkisi ve disiplin yetkisi vardır.
- Hakem ve yardımcı hakem oyun alanında, 3. hakem yedek kulübeleri önünde görev yapar.

- Hakem ve yardımcı hakem bayrak kullanmazlar.
- Ampute futbol suni çim (Sentetik) sahada oynanır.
- Ampute futbolda ideal oyun alanı ölçüleri: 40 x 60 metredir.
- (Genişlik: En az 30 m, en fazla 50 m. Uzunluk: En az 55 m, en çok 70 m.)
- Kale ölçüleri: 5 X 2.20 metredir.
- Ceza alanı ölçüleri: 8.m. X 10 metredir.
- Penaltı noktasının kale çizgisine uzaklığı 7 metredir.
- Orta yuvarlağın yarıçapı 6 metredir. Serbest vuruşlarda baraj mesafesi: 6 metredir (Taç vuruşu dâhil).
- Top, FIFA standartlarına uygun olarak çevresi; 68-70 cm, ağırlığı ise 410-450 gram arasında olmalıdır.
- Kaleler ve köşe gönderleri seyyar olabilir.
- Oyun 25 er dakikalık 2 eşit devreyle oynanır. Devre arası süresi 10 dakikadır.
- Her iki takımın da her devrede, 1 dakikalık 1 er mola hakları vardır.
- Netice alınması istenen maçlarda 10'ar dakikalık iki uzatma devresi oynanır.
- Uzatma devrelerinin her birinde de, her takımın 1' er mola hakkı vardır.
- Oyuncu sayısı normalde: 6 oyuncu, 1 Kaleci sahada; 6 oyuncu ve 1 Kaleci yedek olmak üzere toplam 14 tür.
- Müsabakanın ilk başlangıcında bir takım en az 1 kaleci, 4 oyuncuyla oyuna başlayabilir. (Toplam 5 kişi)
- Müsabaka başladıktan sonra takımlardan birinde, herhangi bir sebeple, kadronun 1kaleci, 4 oyuncu altına inmesi (toplamda 4 dört kişi ve altına inmesi) durumunda o müsabaka tekrar başlatılamaz.
- Oyuncu değişikliğinde sınırlama yoktur. Yedek oyunculardan en fazla ikisi aynı anda değiştirilebilir.
- Değişiklikle oyundan çıkan oyuncu tekrar oyuna girebilir.
- Sakatlık veya ihraç nedeniyle kaleye geçecek kaleci kalmazsa müsabaka tekrar başlatılamaz.
- Kaleci ancak yedek kaleci ile yer değişebilir. Oyuncular kaleci ile yer değişemez.
- İhraç edilen kalecinin yerine bir oyuncu çıkarılır ve yerine varsa yedek kaleci alınır.
- Ceza alanı içindeki tüm hakem atışları; ceza alanının, kale çizgisine paralel ön çizgisinin, oyun durduğu andaki topun bulunduğu noktaya en yakın noktasından yapılır.

- Hücüm eden takımın rakip ceza alanı içinde kazandığı indirekt serbest vuruşlar; ceza alanının, kale çizgisine paralel ön çizgisinin üzerinden ve ihlalin olduğu noktaya en yakın noktasından yapılır.
- Müdafaa yapan takımın kendi ceza alanı içinde kazandığı her türlü direkt ve indirekt serbest vuruşlar; ceza alanının herhangi bir yerinden yapılabilir.
- Kale vuruşundan kendi kalesine veya rakip takımın kalesine doğrudan bir gol kaydedilemez.
- Yerde yatarken veya kayarak topa veya rakibe müdahale tehlikeli hareket kabul edilir ve indirekt serbest vuruşla cezalandırılır (50).

2.14. Türkiye’de Ampute Futbol

Türkiye’de ampute futbolunun tarihçesi, 2003 yılında kurulan Karagücü Ampute Futbol Takımı’nın faaliyetleriyle başlamıştır. Bu takım, Türk Kara Kuvvetleri’nin desteğiyle kurularak, Dünya Ampute Futbol Federasyonu’nun (WAFF) kurallarına uygun olarak faaliyet göstermeye başlamıştır. Ampute futbolu, başlangıçta bölgesel düzeyde oynanmış ve 2004 yılında Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu (TBESF) bünyesinde 12. branş olarak kabul edilmiştir. Aynı yıl, Gazi Turnuvası adıyla ilk ulusal organizasyon düzenlenmiş ve Trabzon’da 7 takımın katılımıyla ilk Türkiye Ampute Futbol Şampiyonası gerçekleştirilmiştir (51).

2.14.1. Türkiye’de Ampute Futbolun Başarı Durumu

Türkiye Ampute Futbol Milli Takımının Uluslararası turnuvalarda elde ettiği başarılar aşağıda yer almaktadır (51,52).

- 3 Kez Ampute Futbol Avrupa Şampiyonu: 2017, 2021, 2024
- 1 Kez Ampute Futbol Dünya Kupası Şampiyonu: 2022
- 1 Kez Ampute Futbol Dünya Kupası İkincisi: 2018
- 4 Kez Ampute Futbol Dünya Kupası Üçüncüsü: 2007, 2010, 2012, 2014

2.15. Avrupa Ampute Futbol Şampiyonası

İlk Avrupa Ampute Futbol Şampiyonası, Avrupa Ampute Futbol Federasyonu (EAFF) tarafından İstanbul’da, Türkiye Futbol Federasyonu’nun Riva’daki Milli Takımlar Kamp ve Eğitim Tesisleri’nde düzenlenmiştir. 1-10 Ekim 2017 tarihleri arasında gerçekleştirilen turnuvada, 12 Avrupa takımı Avrupa Şampiyonu unvanı için mücadele etmiştir. Grup aşaması 6 Ekim’de tamamlanmış ve seri başı eşleşmeleri, çeyrek finale yükselen sekiz takım için final yolunu netleştirmiştir. Ayrıca, dokuzuncu ile on ikinci sıralar arasındaki yerleşim için play-off

karşılaşmaları oynanmıştır. Türkiye, finalde İngiltere'yi 2-1 mağlup ederek EAFF Avrupa Şampiyonu unvanını kazanmıştır. Polonya ise İspanya'yı 3-1 yenerek bronz madalyanın sahibi olmuştur (53). Fransa'da düzenlenen son Avrupa Ampute Futbol Şampiyonasında Türkiye, İspanya'ya karşı oynadığı final karşılaşmasını kazanarak üst üste üçüncü kez şampiyonluğa ulaşmıştır. Bu başarılı sonuçların Türkiye'yi ampute futbolunda önemli bir güç haline getirdiği söylenebilir (54). Türkiye millî ampute futbol takımı 2017'den bu yana düzenlenen 3 şampiyonada da birinci olmuştur.

Yukarıda oluşturulan tablo, katılımcı 10'nun verdiği bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır. Tablo 2.1 incelendiğinde, Türkiye'nin Ampute Futbolundaki üstünlüğünün sürdürülebilir bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. 2017, 2021 ve 2024 yıllarında düzenlenen Avrupa Şampiyonaları'nda altın madalya kazanan tek ülke olarak Türkiye ön plana çıkmaktadır. Bu durum, Türkiye'nin Ampute Futbolunda güçlü bir altyapıya, nitelikli bir sporcu kadrosuna ve etkili bir organizasyonel yapıya sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Diğer yandan, İspanya ve Polonya'nın her turnuvada podyumda yer almaları, Avrupa'daki rekabet ortamının giderek güçlendiğini göstermektedir. İspanya'nın gümüş, Polonya'nın ise bronz madalyalar kazanması, bu ülkelerin de Ampute Futbol alanında kayda değer ilerlemeler kaydettiklerini ve önemli aktörler hâline geldiklerini göstermektedir. Ülkelerin madalya dağılımı incelendiğinde; Türkiye üç altın madalya ile birinci sırada yer alırken, İspanya iki gümüş madalya ile ikinci sırada, İngiltere bir gümüş madalya ile üçüncü sırada ve Polonya üç bronz madalya ile dördüncü sırada konumlanmaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde, Avrupa Ampute Futbol Şampiyonası; Türkiye'nin liderliğini pekiştirdiği, İspanya ve Polonya'nın ise gelişen rekabet güçleriyle dikkat çektiği bir spor organizasyonu hâline gelmiştir. Bu durum, Avrupa genelinde Ampute Futbola olan ilginin arttığını ve söz konusu alandaki rekabetin her geçen yıl daha da güçlendiğini göstermektedir.

Tablo 2.1. Avrupa ampute futbol şampiyonasında ülkelerin başarı durumları

Sıra No	Yıl	Ev Sahibi	Tarih	Altın	Gümüş	Bronz	
1	2017	İstanbul Türkiye	-	1 - 10 Ekim	Türkiye	İngiltere	Polonya
2	2021	Krakow Polonya	-	12 - 19 Eylül	Türkiye	İspanya	Polonya
3	2024	Haute Savoie - Fransa	31 Mayıs - 9 Haziran		Türkiye	İspanya	Polonya

2.16. Ampute Futbol Dünya Kupası

1984 yılında ilk organize uluslararası ampute futbol karşılaşmaları düzenlenmiştir. 1990 yılına gelindiğinde, esas amacı Ampute Futbol Dünya Kupası'nı organize etmek olan Dünya Ampute Futbol Federasyonu (WAFF) kurulmuştur. 2020 yılında yeni bir yönetim kurulu seçilmiş ve bu tarihten itibaren ampute futbolu önemli ölçüde genişleme göstermiş, dünyanın çeşitli bölgelerinde millî takımlar ve kulüpler ortaya çıkmıştır. Günümüzde ampute futbolu 60'tan fazla ülkede oynanmakta olup, uluslararası müsabakalara aktif katılım sağlanmaktadır. Spor dalı, görünürlüğünü, kapsayıcılığını ve finansal sürdürülebilirliğini artırmaya yönelik çabalarla büyümeye devam etmektedir. Özellikle gelişmekte olan bölgelerde yapılandırılmış ligler ve turnuvaların oluşturulması, sporun küresel tanınırlık ve kapsayıcılık vizyonuna ulaşmasına katkı sağlamaktadır. Dünya Kupası artık her 4 yılda bir düzenlenmekte olup (sonuncusu 2022'de İstanbul'da yapılmıştır), 26 üye ülkenin katılımıyla 7'ye 7 formatında ve 60x40 metre ölçülerindeki sahalarda oynanmaktadır (55).

2.16.1. Ampute Futbol Dünya Kupasında Ülkelerin Madalya Durumları

Ampute Futbol Dünya Kupası'nda ülkelerin madalya durumları, uluslararası düzeyde sporun gelişmişlik düzeyini, rekabet gücünü ve ülkelerin bu alandaki başarı hikâyelerini ortaya koyan önemli bir göstergedir. Ülkelerin başarı durumları aşağıda yer almaktadır (56).

Tablo 2.2 incelendiğinde, uluslararası ampute futbol madalya dağılımında, Rusya'nın açık ara liderliği dikkat çekmektedir; toplam 11 madalya (5 altın, 5 gümüş, 1 bronz) ile Rusya, yalnızca sayısal üstünlük değil, aynı zamanda istikrarlı bir başarı grafiği sergilemektedir. Brezilya ve Özbekistan'ın sırasıyla 8 ve 7 madalya ile üst sıralarda yer almaları, bu ülkelerin ampute futbolunda gelişmiş altyapıya ve rekabetçi bir performansa sahip olduklarını göstermektedir. İngiltere ve Angola'nın elde ettiği madalya sayıları, Avrupa ve Afrika

kıtalarındaki ampute futbolunun bölgesel düzeydeki gücünü yansıtırken, Türkiye'nin 6 madalyayla altıncı sırada yer alması, bu alanda kaydettiği ilerlemeyi ve özellikle bronz madalya sayısındaki (4 adet) ağırlığını ortaya koymaktadır. El Salvador, Ukrayna, Arjantin ve ABD gibi ülkelerin daha az sayıda madalya ile temsil edilmeleri ise bu sporun bazı bölgelerde henüz gelişme aşamasında olduğunu düşündürmektedir. Genel olarak tablo, ampute futbolunun küresel ölçekte yaygınlaştığını, ancak belirli ülkelerin performans ve başarı bakımından öne çıktığını göstermektedir. Bu durum, sporun tarihsel gelişimi, yatırımlar ve oyuncu yetiştirme politikaları açısından ülkeler arasındaki farklılıkların incelenmesini gerektirmektedir.

Tablo 2.2. Ampute futbol dünya kupasında ülkelerin madalya sayıları

Sıra No	Ülke	Altın	Gümüş	Bronz	Toplam
1	Rusya	5	5	1	11
2	Brezilya	3	2	3	8
3	Özbekistan	3	1	3	7
4	İngiltere	2	1	2	5
5	Angola	1	2	0	3
6	Türkiye	1	1	4	6
7	El Salvador	1	1	0	2
8	Ukrayna	0	1	1	2
9	Arjantin	0	1	0	1
10	ABD	0	0	1	1

2.17. Motivasyon Nedir?

Motivasyon, bireylerin ve grupların belirli bir davranışı seçip buna devam etme mekanizmasını tanımlayan psikolojik bir yapıdır (57). Motivasyon, hedefe yönelik faaliyetleri başlatan ve sürdüren süreçlere atıfta bulunur ve seçim, çaba, sebat, başarı ve çevrenin düzenlenmesi gibi sonuçlara yol açar (58). Motivasyon, bir hedefe ulaşma yolunda davranışın enerji kazanmasıdır ve peptitler (kısa zincirli protein öncülleri), hormonlar ve nörotransmitterler (sinir hücreleri arasında iletişimi sağlayan kimyasal maddeler) gibi moleküller aracılığıyla davranışları düzenler (59). Motivasyon, insanları hedeflerine ulaşmaya teşvik eden içsel bir duygudur ve üç aşamadan oluşur: hissedilen istekler veya dürtü, uyanmış arzular ve hedeflerin başarılmasıyla hissedilen gurur veya başarı (60).

2.18. Motivasyon Kaça Ayrılır?

Motivasyon, içsel ve dışsal faktörlerin karmaşık etkileşimiyle belirlenir ve bu süreçte kişisel faktörler (beklentiler, öz-yeterlik, sosyal yönler, bilişsel yönler) önemli bir rol oynar (61).

2.18.1. İçsel Motivasyon

İçsel motivasyon, insanların meraklı, ilgili olma, zorluklar arama ve beceri ve bilgilerini geliştirme yönündeki doğal eğilimlerine atıfta bulunur; bu, işlevsel olarak ayrılabilir ödüllerin bulunmamasına rağmen gerçekleşir (62). İçsel motivasyon, bir etkinliğe sadece keyif almak için katılmaktır ve genellikle etkinlik ile ilgili motivasyon olarak adlandırılır (63). İçsel motivasyon ve dışsal teşvikler birlikte performansı öngörür, içsel motivasyon performans kalitesi için daha önemliken, dışsal teşvikler performans miktarı için daha önemlidir (64). İçsel motivasyon, bir aktiviteyi zevk ve tatmin için gerçekleştirmek olup, genellikle özerklik, yeterlilik ve ilişkili olma duygularını hissetmektir (65). İçsel motivasyon, okul, iş ve fiziksel alanlardaki performansın orta ila güçlü bir belirleyicisidir (53).

2.18.2. Dışsal Motivasyon

Dışsal motivasyon, maddi şeylere, tanınmaya, teşviğe, övgüye, akranlara, paraya ve diğerlerine yol açan bir motivasyondur (13). Dışsal motivasyon, dışsal ödüller veya beklenen bir sonuç tarafından beslenen belirli bir motivasyon türüdür (66). Dışsal motivasyon, işin kendisinden bağımsız sonuçlar elde etme arzusundan kaynaklanır (67).

2.19. Motivasyon Kuramları (Teorileri)

Motivasyon teorileri, bireylerin davranışlarını, gayretlerini ve başarı düzeylerini açıklamaya ve kavramaya yönelik çeşitli kuramsal yaklaşımları içeren geniş bir çalışma alanıdır. Bu yaklaşımlar, insanların neden belirli hedeflere yöneldiğini, hangi davranış biçimlerini benimsediğini ve farklı koşullarda nasıl harekete geçtiğini çözümlenmek için kullanılmaktadır. Motivasyon teorileri; psikoloji, işletme yönetimi, eğitim ve diğer sosyal bilim disiplinlerinde hem araştırma hem de uygulama açısından merkezi bir yer tutmaktadır (68).

2.20. Motivasyon Kuramlarının (Teorilerinin) Amacı

Motivasyon teorilerinin temel amacı, bireylerin davranışlarını yönlendiren faktörleri anlamak ve açıklamaktır. Bu teoriler, bireylerin: Hangi durumlarda daha çok çaba gösterdiğini, ne tür ödüllerin etkili olduğunu, içsel ya da dışsal

hangi motivasyon kaynaklarıyla harekete geçtiğini, hedeflerine ulaşmak için nasıl organize olduklarını ortaya koyar. Bu sayede öğretmenler, yöneticiler, koçlar ve terapistler gibi profesyoneller; bireylerin verimliliğini, performansını ve tatmin düzeyini artıracak stratejiler geliştirebilir (69).

Motivasyon teorileri, öz beklentiler, öz yeterlilik, sosyal modelleme ve bilişsel unsurlar (öz düzenleme), görev değerleri, hedefler ve algılanan maliyetler ile faydaları içerir (61). Genel bir motivasyon teorisi, bilişi, duyguyu, ajansı ve durum ile özellik biçimleri arasındaki ilişkiyi, ayrıca motivasyonun evrimi ve çevreye uyumunu açıklamalıdır (70). Motivasyon teorileri arasında İçgüdü Teorisi, Sürüş Azaltma Teorisi, Uyarılma Teorisi, Teşvik Teorisi, Birincil ve İkincil Motivasyonlar, Açlık, Susuzluk, Cinsellik ve Ağrı ile Kültürel faktörler yer almaktadır (71). Büyük bir motivasyon teorisi, motivasyonu tanımlama, durumunu veya özelliğini belirleme ve motivasyonel çatışma ile varlıkları yönetme gibi anahtar sorunları, zorlukları ve fırsatları göz önünde bulundurmalıdır (72).

2.20.1. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Teorisi

Abraham Maslow'un insan ihtiyaçları hiyerarşisi teorisi, insanların tam olarak kendilerini hissetmeleri ve temel ihtiyaçlarını karşılamaları için fizyolojik, güvenlik, aidiyet, saygı ve kendini gerçekleştirme aşamalarında ilerlediğini ortaya koymaktadır (73).

2.20.2. Herzberg'in Çift Faktör Teorisi

Herzberg'in İş Tatmini Üzerine Olan Çift Faktör Teorisi, çalışanların iş motivasyonlarında içsel faktörleri (motivator) ve dışsal faktörleri (hijyen) vurgulamaktadır (74).

2.20.3. McClelland'in Başarı Güdüsü Teorisi

McClelland'in motivasyon teorisi üç kategoriye ayrılır: başarı ihtiyacı (Zorlu görevlerde başarılı olma ve hedeflere ulaşma arzusu), bağlılık ihtiyacı (Başkalarıyla iyi ilişkiler kurma ve gruba ait olma arzusu) ve güç ihtiyacı (Diğer insanları etkileme ve kontrol etme isteği) (75). McClelland'in teorisi, bireylerin edindiği ihtiyaçların, başarı ihtiyacı, bağlılık ihtiyacı ve güç ihtiyacı gibi, motivasyonlarını ve çeşitli iş fonksiyonlarındaki etkinliklerini şekillendirdiğini öne sürmektedir (76).

2.20.4. Beklenti Teorisi (Vroom'un Teorisi)

Vroom'un motivasyonun beklenti teorisi üç bölümden oluşur: beklenti (Belirli bir çabanın belirli bir performansa yol açacağına olan inanç), araçsallık (Bu performansın belirli bir ödülle sonuçlanacağına olan inanç) ve değer (Bu ödülün birey için ne kadar değerli olduğu) (77).

2.20.5. Adalet Teorisi

John Stacey Adams tarafından geliştirilen Adalet Teorisi, adil muamelenin çalışanlarda motivasyonu artırdığını ve hoşnutsuzluk ve demotivasyon duygularını azalttığını önermektedir (78). Adalet teorisi, bireylerin eşit olmayan bir şekilde ödüllendirildiğini hissetmelerinin içsel gerilim ve dengeyi yeniden sağlama motivasyonuna yol açtığını öne sürmektedir. Adalet teorisi, eşitlik ve verimliliği dengeleyerek, demokrasi ve açıklığı teşvik ederek ve tüm personelin çıkarlarını göz önünde bulundurarak uyumlu kampüslerin inşasında kritik bir rol oynamaktadır (79).

2.20.6. Öz Belirleme Teorisi

Deci ve Ryan tarafından geliştirilen bu teori Öz Belirleme Teorisi olarak bilinir ve insanların üç temel psikolojik ihtiyacı olduğunu savunur: özerklik, yeterlilik ve ilişki kurma (80). Öz belirleme teorisi (SDT), otonom, kontrollü ve motivasyonsuz motivasyon türlerine odaklanarak, bunların performans, ilişkiler ve iyi oluş sonuçları üzerindeki etkilerini çeşitli alanlarda incelemektedir (81). Öz Belirleme Teorisi (SDT), içsel motivasyonun önemine ve bu motivasyonun sosyal-bağlamsal faktörlere karşı duyarlılığına odaklanarak, bireylerin psikolojik ihtiyaçları ve motivasyonları üzerindeki etkisini çeşitli kültürel bağlamlarda incelemektedir (82). Öz belirleme teorisi (SDT), bireylerin farkındalık, öz düzenleme ve öz kontrol yeteneklerini dikkate alan gerçek bir insan bilimidir ve farklı alanlar ve kültürler arasında geçerliliğe sahiptir (83).

2.20.7. Gereksinimler Teorisi (ERG Teorisi)

Clayton P. Alderfer tarafından geliştirilen ERG Teorisi, insanların üç temel ihtiyacını tanımlar: Varoluş, ilişki ve büyüme. Bu teori, 1969 yılında yayımlanan An Empirical Test of a New Theory of Human Needs başlıklı makalesiyle literatüre kazandırılmıştır (84). Alderfer'in ERG Teorisi, Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisini üç temel kategoriye indirgemekte ve iş tatmini ile iş motivasyonuna odaklanmaktadır (85).

2.21. Başarı Motivasyonu Nedir?

Başarı motivasyonu, insanların ulaşılması gereken hedeflerle ilgili bir işi yapma konusunda güçlü bir isteğe sahip olmalarıdır ve bu da bireysel performansın artmasına yol açar (86). Başarı motivasyonu, yüksek yetenek geliştirmeye veya sergilemeye yönelik davranıştır; bu, ya geçmiş performansa veya bilgiye atıfta bulunarak ya da başkalarına göre kapasite olarak gerçekleşir (87).

2.22. Sporda Başarı Motivasyonu Nedir?

Sporlarda motivasyon hayati öneme sahiptir ve hedef belirleme, bilişsel yeniden yapılandırma ve hayal gücü gibi teknikler, psikolojik eğitim aracılığıyla sporcuların performansını artırabilir (88). Sporunun motivasyonu, ego, problem çözme ve maddî teşviklerden etkilenmekte olup, bu motivasyonun yönetimi kariyer başarısı için kritik öneme sahiptir (89). Orta derecede belirgin liderlik özelliklerine ve güçlü başarı motivasyonuna sahip sporcuların, sporda yüksek performans elde etme olasılığı daha yüksektir; ancak aşırı yüksek başarı motivasyonu mutlaka başarıya yol açmayabilir (90). Motivasyon, sporcuların hedeflerine ve hayallerine ulaşmalarını sağlayan itici güçtür ve spordaki başarı için kritik öneme sahiptir (91). Motivasyon, spor performansında kritik bir rol oynamakta olup, çeşitli motivasyon yöntemleri sporcuların beden eğitimi ve spor performansını etkilemektedir (92). Motivasyon ve irade, sporda kritik roller oynamakta olup, başarı motivasyonu profesyonel sporcular için fayda sağlarken, bağlılık motive eden unsurlar amatör sporcular için önemlidir (93). İçsel ve dışsal motivasyon, sporcuların başarısında ve egzersiz yapanların devamlılığında kritik roller oynamaktadır; son araştırma eğilimleri ise umut verici gelecekteki araştırma yönlerini vurgulamaktadır (94). İçsel ve dışsal motivasyon, sporcuların antrenman ve yarışmalardaki performansını artırmakta, ancak hangi tür motivasyonun kullanılacağı, sporunun hedeflerine ve ihtiyaçlarına bağlıdır (13).

Antrenörler, zihinsel engelli sporcuların motivasyonlarının farklı olduğunu ve antrenörlük tarzlarına zihinsel engeli olmayan sporculardan farklı tepkiler verdiklerini düşünmektedir (95).

2.22.1. Sporda Başarı Motivasyonunu Etkileyen Faktörler Nelerdir?

Başarıyı etkileyen motivasyonel faktörler arasında öze ilgili kavramlar, atıf, ilgi, hedefler, hedef yönelimleri, kaçınma ve öğrenmenin süreç modelleri bulunmaktadır (96). Sadece tek bir motivasyon faktörüne sahip olmayan, çeşitli motivasyon faktörlerine sahip sporcuların başarı elde etme olasılığı daha yüksektir; motivasyon, olumsuz eylem etkilerini aştığında daha anlamlı hale gelir (97).

Spor alanındaki sosyal faktörler, sporcuların özerklik, yeterlilik ve ilişkili olma algılarını etkilemekte ve bu da farklı motivasyon türlerine ve performans sonuçlarına yol açmaktadır (98). Spor motivasyonunu inceleyen çalışmalar, hem bireysel hem de takım motivasyon faktörlerinin dikkate alınmasının önemini vurgulamakta; takım varlığının bu faktörlerin özgüllüğünü ve ortaya çıkışını etkilediğini göstermektedir (99). Dikkatlilik, içsel motivasyonu olumlu yönde etkileyerek sporcuları tükenmişlikten korurken; amotivasyon, dayanıklılık sporcularında performansı olumsuz yönde etkilemektedir (100).

Sporcuların motivasyonu, spor kariyerlerinin farklı aşamalarında değişiklik göstermekte olup, kişisel ve sosyal faktörler yüksek spor becerilerine ulaşmada önemli bir rol oynamaktadır (101). Spor eğitiminde başlangıç aşamasında motivasyon oluşturmak, arkadaşlarla iletişim, antrenörlere karşı olumlu bir tutum ve çeşitli boş zaman etkinlikleri gerektirirken, aynı zamanda içsel motivasyon ve öz güvenin de geliştirilmesi önemlidir (102). Genç futbolcuların başarı motivasyonu, yaş ve becerilere bağlı olarak değişiklik gösterir; sosyal ajanlar (ebeveynler, akranlar, antrenörler) içsel motivasyonu şekillendirmede, azim ve amaç geliştirmede kritik bir rol oynamaktadır (103). Üst düzey sporcuların nesnel başarı motivasyonu cinsiyete, spor türüne ve rekabet seviyesine göre değişiklik gösterir; erkekler rekabet yoluyla daha yüksek motivasyon sergilerken, takım sporcuları da rekabet yoluyla daha yüksek motivasyona sahiptir ve daha yüksek rekabet seviyesindeki sporcular, görevle ilgili daha fazla motivasyona sahip olurlar (104). Spor ve fiziksel aktivitedeki bir görev veya ustalık ikliminin algıları, uyumlu motivasyonel sonuçları olumlu yönde etkilerken; ego veya performans iklimleri, olumlu duygular ile özerklik ve ilişkilene hislerini olumsuz yönde etkiler (10). Sporcuların katılım motivasyonu, hem takım hem de bireysel sporlarda başarı ve arkadaşlık tarafından etkilenmekte, ancak cinsiyet tarafından etkilenmemektedir (105).

Antrenörlerin liderlik tarzları, sporcu motivasyonunu önemli ölçüde etkilemektedir; erkek sporcular, eğitim ve talimat, demokrasi, sosyal destek ve olumlu geri bildirimden daha fazla fayda sağlarken, kadın sporcular eğitim ve talimat, sosyal destek ve olumlu geri bildirimden daha fazla yararlanmaktadır (106).

3. MATERYAL VE METOT

Araştırma başlamadan önce İnönü Üniversitesi Etik İnceleme Kurulu'ndan gerekli izinler alındı (Etik Kurul Karar No: 2024/5830).

Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu Başkanlığı'ndan gerekli izinler alındı (Sayı: E-30436917-123.01.01-10005079).

3.1. Araştırmanın Deseni

Bu araştırma, insan deneyimlerinin derinlemesine ve bağlamsal bir şekilde anlaşılmasını amaçlayan nitel araştırma paradigmasını benimsemiştir. Nitel yaklaşımın seçilmesinin temel nedeni, katılımcıların öznel yaşantılarına, bu yaşantıların sosyokültürel bağlamlarına ve onlara yükledikleri anlamlara odaklanma gerekliliğidir (107). Araştırma deseni olarak fenomenolojik yaklaşım, Edmund Husserl'in özlerin betimlenmesi (108) ve Martin Heidegger'in hermenötik döngü (109) gibi temel kavramlarından beslenerek, katılımcıların bilinçli deneyimlerini yapılandıran tematik yapıların ortaya çıkarılması hedeflendi (110). Bu bağlamda, yorumlayıcı fenomenoloji çerçevesinde ilerleyen çalışma, deneyimlerin salt betimlenmesinin ötesinde, katılımcıların anlam dünyalarının sosyal ve tarihsel bağlamlarla nasıl iç içe geçtiğini analiz etmek amaçlandı (111).

Araştırmanın epistemolojik temeli, sorgu temelli araştırma geleneğine dayanmakla birlikte, post-pozitivist ve yapıcı paradigmlar arasında diyalektik bir sentez oluşturmayı hedeflendi (112). Bu sentez, gerçekliğin katılımcıların perspektifleriyle inşa edildiği yapıcı paradigmayla, olguların sistematik analizini vurgulayan temel paradigmayı birleştirerek, araştırma sorusunun çok katmanlı doğasına uygun esnek bir metodolojik çerçeve sundu (113). Bu yaklaşım, araştırmacının epistemolojik duyarlılığını ön plana çıkarırken, veri toplama ve analiz süreçlerinde üçgenleme ve üye kontrolü gibi yöntemlerle iç geçerliliği güçlendirildi (114). Veri toplama aşamasında, yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler ve katılımcı günlükleri gibi yöntemler kullanılarak, deneyimlerin zamansal ve mekânsal boyutlarına dair zengin veri setleri oluşturuldu. Veri analizinde ise tematik analiz (115) ve fenomenolojik indirgeme (116) teknikleri bir arada kullanılmış, bu sayede tekrarlayan temaların yanı sıra anlam kümeleri belirlendi. Araştırmacı, parantezleme yoluyla önyargılarını askıya alarak, katılımcıların içsel perspektiflerine sadık kalmayı amaçlandı (117).

Çalışmanın metodolojik sağlamlığı, Lincoln ve Guba'nın (118) önerdiği güvenilirlik kriterleri Geçerlilik (credibility), Genellenebilirlik (transferability), Güvenilirlik (dependability), Doğrulanabilirlik (confirmability) ile desteklenmiş, etik açıdan ise katılımcıların bilgilendirilmiş onamı ve veri gizliliği titizlikle sağlanmıştır. Sonuç olarak, bu desen, insan deneyimlerinin çok boyutlu doğasını keşfetmek için

fenomenolojinin ontolojik derinliği ile nitel araştırmanın esnekliğini birleştiren eleştirel bir sosyal bilim yaklaşımı sunmaktadır (119).

3.2. Araştırma Grubu

Bu araştırma, 2017-2021 Avrupa Ampute Futbol Şampiyonası ve 2022 DÜnya Ampute Futbol DÜnya Kupasında Şampiyon olan Ampute Futbol T¼rk Milli Takımları; 2017 Avrupa Ampute Futbol Şampiyonası sporcuları; (n=13), antren¼rleri; (n=2) ve y¼neticileri; (n=1), 2021 Avrupa Ampute Futbol Şampiyonası sporcuları; (n=13), antren¼rleri; (n=2) ve y¼neticileri; (n=1), 2022 DÜnya Ampute Futbol DÜnya Kupası sporcuları; (n=15), antren¼rleri; (n=2) ve y¼neticileri; (n=1) oluşan ve milli takımların kadro değişim durumuna g¼re toplam 27 katılımcıyı kapsamaktadır. Katılımcı seğiminde amaçlı ¼rnekleme y¼ntemi benimsenmiş olup (120), ¼zellikle uluslararası başarı s¼recine doğrudan katkı sağlayan, bilgi yoğunluklu deneyimlere sahip bireyler hedeflendi.

Veri toplama s¼recinde Helsinki Deklarasyonu etik ilkeleri titizlikle uygulanmış, t¼m katılımcılara araştırmanın amacı, veri kullanımı ve geri çekilme hakları yazılı ve s¼zli olarak ağımlandı. Katılımcı gizliliğini korumak adına ¼ç katmanlı anonimleştirme protokol¼ izlenmiş olup, t¼m veriler Őifrelenmiř bulut ortamında saklanmış ve analiz s¼recinde “Katılımcı 1, Katılımcı 2...” Şeklinde kodlamalar kullanılmıştır. Araştırmanın metodolojik sınırlılıkları arasında, yalnızca Şampiyonluk deneyimi yaşayan takım ¼yelerinin dahil edilmesi nedeniyle “başarisızlık” olgularının eksik kalması ve hiyerarşik yapıların (antren¼r-sporcu-y¼netici) bazı katılımcıların açıklık d¼zeyini etkileme potansiyeli yer almaktadır. Bu riski minimize etmek i¼in g¼r¼řmeler, tarafsız bir moderat¼r eşliğinde ger¼ekleřtirilmiř ve araştırmacı tarafından yansıtıcı g¼nl¼k tutularak g¼ç dinamikleri kayıt altına alındı (121). Sonu¼ olarak, bu ¼rnekleme stratejisi, engelli sporcuların performans, kimlik ve toplumsal katılım s¼relerini ¼ok boyutlu bir perspektifle analiz etmeye olanak tanıyan zengin ve derinlemesine veri seti sağlandı.

Tablo 3.1 incelendiğinde, 2017 Avrupa Şampiyonu olan Ampute Futbol Milli Takımı'nın sosyodemografik, mesleki ve spora katılım profiline g¼re, takımın başarisının yalnızca sportif performansa değil, aynı zamanda ¼ok katmanlı bireysel ve sosyal fakt¼rlere dayandığı g¼r¼ld¼. Katılımcıların yaş aralığı 18 ile 65 arasında değişmekte olup, oyuncuların b¼y¼k ¼ođunluđu 20'li ve 30'lu yaşlarda olduğu tespit edildi. Takım, oyuncular, kaleciler, kaptan, yardımcı antren¼r, antren¼r ve federasyon başkanı gibi ¼eřitli rollerdeki bireylerden oluşmaktadır. Katılımcıların medeni durumlarına bakıldığında ¼ođunluđun evli olduğu ve bir¼ok kişinin 1 ila 3 arasında ¼ocuđa sahip olduğu g¼r¼lmektedir. Bu durum, sporcuların ailevi sorumlulukları ile sportif kariyerlerini dengeli bir Şekilde y¼r¼tt¼đ¼n¼ g¼stermektedir. Katılımcıların meslekleri genellikle beden eğitimi ¼đretmeni, belediye veya bakanlık antren¼r¼,

spor uzmanı ve kamu görevlisi gibi spora ya da kamu hizmetine yakın alanlardadır. Takımdaki oyuncular çeşitli mevkilerde (örneğin kaleci, stoper, savunma, forvet, orta saha, ön libero) görev almakta ve bu mevkiler arasında dengeli bir dağılım görüldü. Sporcuların deneyim süreleri 1 ile 14 yıl arasında değişmekte olup, ortalamada yüksek bir sportif deneyim düzeyine işaret etmektedir. Katılımcıların engel öyküleri büyük oranda trafik kazası, doğuştan gelen durumlar, iş kazası, mayın patlaması ya da elektrik çarpması gibi nedenlere dayanmaktadır; engellerin çoğu alt ekstremitelerde amputasyonları olup sağ ya da sol diz üstü veya altı şeklindedir. Eğitim düzeyine bakıldığında, katılımcıların önemli bir kısmı lisans mezunu olup, ayrıca lise ve yüksek lisans mezunları da yer almaktadır. Ampute futbolla tanışma öyküleri incelendiğinde, sporcuların bu branşla çoğunlukla arkadaş tavsiyesi, beden eğitimi öğretmeni ya da rehabilitasyon merkezleri aracılığıyla tanıştıkları görülmektedir; ayrıca medya ve kamu kurumları da bu süreçte etkili olduğu saptandı. Katılımcıların takımın başarıya ulaşma motivasyonunu değerlendirmeleri 8 ila 10 arasında değişmekte olup, ortalama 9,6 gibi son derece yüksek bir düzeye ulaşıldı. Bu durum, takımın kolektif olarak hedefe odaklanmış, yüksek psikolojik direnç ve içsel motivasyona sahip bir yapı sergilediğini ortaya koymaktadır. Tüm bu veriler bir arada değerlendirildiğinde, Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın başarısının ardında yalnızca bireysel yeteneklerin değil, aynı zamanda güçlü bir eğitim altyapısının, mesleki disiplinin, sosyal çevrenin, deneyimin ve yüksek motivasyonun bulunduğu açıkça görüldü.

Tablo 3.1. 2017 Avrupa şampiyonası ampute futbol milli takımı

Katılımcı	Yaş	Katılımcı Türü	Medeni Durumu	Çocuk Sayısı	Meslek	Mevki	Deneyim Yılı	Engel Öyküsü	Engeli	Eğitim Düzeyi	Ampute Futbol Federasyonu	Takımın başarıya ulaşma motivasyonunu (istekliliğini) 1 ile 10 arasında bir ölçekte nasıl değerlendiririz.*
Katılımcı 1	39	Kaleci	Evlü	1	Belediye Antrenör	Kaleci	6	Kaza Düşme	Sağ Kol Kırık	Lisans Mezunu	Akkadış Tavayezli	10
Katılımcı 2	36	Kaleci	Evlü	3	Belediye Antrenör	Kaleci	8	Yüksek Gerilime kapılma	Sağ Kol Dışek Alın Amputasyon	Lisans Mezunu	Başın ve Medya Yoluyla	9
Katılımcı 3	25	Oyuncu	Bekar	Yok	Yok	Stoper	8	Trafik Kazası	Sağ Diz Üstü Amputasyon	Lisans Mezunu	Ampute Futbol Oynayan Akkadışın Tavayezli	10
Katılımcı 4	28	Oyuncu	Evlü	2	Beden Eğitimi Öğretmeni	Savunma Sağ	10	Doğuştan	Sağ Diz Üstü Amputasyon	Lisans Mezunu	Kulübünde Ampute Futbol Branşının Açılması İle	10
Katılımcı 5	30	Oyuncu	Evlü	1	Beden Eğitimi Öğretmeni	Sağ Açık	13	Trafik Kazası	Sol Diz Üstü Amputasyon	Lisans Mezunu	Ampute Futbol Oynayan Gazilerin Daveti İle	10
Katılımcı 6	18	Oyuncu	Bekar	Yok	Yok	Forvet Sağ - Sol Kanat	4	İç Kazası	Sol Diz Dışek Amputasyon	Lise Mezunu	Rahablitasyon Merkezinde Tavayez Üzerine Başlama	10
Katılımcı 7	21	Oyuncu	Bekar	Yok	Devlet Memuru	Orta Saha Sağ - Sol	10	Doğuştan	Sol Diz Alın Amputasyon	Lise Mezunu	Beden Eğitimi Öğretmeni Yönelimince	9
Katılımcı 8	20	Oyuncu	Bekar	Yok	Yok	Forvet	6	Doğuştan	Sol Diz Alın Amputasyon	Lise Mezunu	Ampute Sporunun Tavayezli İle	8

Katılımcı 9	22	Oyuncu	Evli	1	Yok	Orta Saha Sağ	8	Doğruktan	Sağ Diz Alın Amputasyon	Lisans Mezuru	Milli Eğitim Müfettişi Tavsiyesi ile	8
Katılımcı 10	28	Oyuncu	Evli	2	Bakanlıkta Antrenör	Forvet	14	Doğruktan	Sağ Diz Ürünü Amputasyon	Lisans Mezuru	Beden Eğitimi Öğretiminin Yöneltilmesi	10
Katılımcı 11	29	Oyuncu	Evli	1	Beden Eğitimi Öğretmeni	Forvet Sol	9	Kaza	Sol Diz Alın Amputasyon	Lisans Mezuru	Ampute Futbol Milli Takımı Hocasının tavsiyesi ile	10
Katılımcı 12	41	Oyuncu Kaptan	Evli	3	Gazi	On Libero	10	Mayına Barına	Sol Diz Alın Amputasyon	Lise Mezuru	Rehabilitasyon Merkezinde Tavsiye Üzerine Başlama	10
Katılımcı 13	28	Oyuncu	Bekar	Yok	Beden Eğitimi Öğretmeni	Forvet	13	Trafik Kazası	Sağ Diz Ürünü Amputasyon	Lisans Mezuru	Beden Eğitimi Öğretiminin Yöneltilmesi	10
Katılımcı 24	38	Yardımcı Antrenör	Evli	2	Spor Uzmanı	Yardımcı Antrenör	1	Yok	Yok	Yüksek Lisans	Sporcu ve Antrenör Tavsiyesi	10
X	X	Antrenör	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Katılımcı 26	65	Başkan	Evli	2	İl Spor Müdürlüğü, Emekli	Federasyon Başkanı	1	Yok	Yok	Lisans Mezuru	İl Spor Müdürlüğü Emekli Antrenör Futbol kamplarına Ev Sahipliği Yaparken	10
Toplam												144
Ortalama												9,6

Tablo 3.2 incelendiğinde, 2021 Avrupa Şampiyonu olan Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın bireysel, mesleki, sosyodemografik ve motivasyonel profiline ilişkin yapılan analiz, takımın elde ettiği başarının çok boyutlu ve güçlü bir yapıdan kaynaklandığı görüldü. Yaş aralığı 21 ile 69 arasında değişmekte olup, oyuncuların çoğunluğu 20'li ve 30'lu yaş grubundadır. Bu durum, fiziksel performans açısından verimli bir yaş dönemine işaret etmektedir. Katılımcı türü incelendiğinde takım sadece oyunculardan değil; kaleciler, yardımcı antrenör, antrenör ve federasyon başkanı gibi farklı rollerden bireyleri içermektedir. Bu çeşitlilik, takımın hem saha içi hem de saha dışı bütüncül bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Medeni durum açısından değerlendirildiğinde, katılımcıların büyük çoğunluğunun evli olduğu ve bir kısmının 1 ila 3 arasında çocuğa sahip olduğu görüldü. Bu durum, sporcuların aile sorumluluklarıyla sportif yaşamlarını bir arada yürütebildiklerini göstermektedir. Meslek profili oldukça çeşitlidir; beden eğitimi öğretmeni, devlet memuru, özel sektör işçisi, antrenör ve futbolcu gibi meslekler öne çıkmakta olup, çoğu mesleğin doğrudan ya da dolaylı olarak sporla ilişkili olduğu anlaşılmaktadır. Mevki dağılımı da geniş bir yelpazeye yayılmıştır. Katılımcılar kaleci, stoper, savunma, defans, kanat, orta saha, forvet ve ön libero gibi farklı pozisyonlarda görev yapmaktadır. Bu durum, takımın taktiksel zenginliğini yansıtmaktadır. Deneyim yılı bakımından oyuncuların bu branşta 5 ile 18 yıl arasında değişen sürelerle yer aldıkları görüldü. Bu, takım içinde hem tecrübeli hem de genç oyuncuların dengeli biçimde yer aldığını göstermektedir. Engel öyküsü incelendiğinde, en yaygın nedenler arasında trafik kazası, doğuştan gelen engeller, iş kazası, depresyon, el yapımı patlayıcı (EYP) patlaması ve mayına basma gibi travmatik olaylar yer almaktadır. Engel türü ise çoğunlukla alt ekstremité amputasyonudur; sağ ya da sol bacak diz üstü veya diz altı düzeyinde kayıplar öne çıkmaktadır. Bununla birlikte, kol amputasyonları da bazı katılımcılarda görülmektedir. Eğitim düzeyi genel olarak yüksektir; çoğunluk lisans mezunu olmakla birlikte, lise ve ilkökul mezunları da mevcuttur. Bu durum, sporcuların büyük ölçüde eğitilmiş bireyler olduğunu ve spora bilinçli şekilde yaklaştıklarını ortaya koymaktadır. Ampute futbolla tanışma öyküleri de oldukça çeşitlidir. Katılımcılar bu spora genellikle arkadaş tavsiyesi, beden eğitimi öğretmeni, rehabilitasyon merkezi, protez uzmanı, futbol antrenörü ya da medya aracılığıyla yönlendirilmişlerdir. Bu durum, sosyal çevrenin ve rehberliğin önemini vurgulamaktadır. Son olarak, takımın başarıya ulaşma motivasyonu son derece yüksektir. Katılımcıların büyük bölümü motivasyonlarını 8 ile 10 arasında değerlendirmiştir. Ortalama skor 9.16 olup, takımın psikolojik olarak güçlü, hedefe odaklanmış ve yüksek içsel motivasyona sahip bir yapıda olduğu görüldü. Tüm bu veriler bir arada değerlendirildiğinde, Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın 2021 Avrupa Şampiyonluğu, yalnızca fiziksel ve teknik yeterlilikle değil; aynı zamanda güçlü bir eğitim altyapısı, mesleki çeşitlilik, yaşam deneyimi, sosyal destek mekanizmaları ve

yüksek motivasyon gibi etmenlerle şekillenmiş çok boyutlu bir başarının ürünü olarak değerlendirilebilir.

Tablo 3.2. 2021 Avrupa şampiyonası ampute futbol milli takımı

Katılımcı	Yaş	Katılımcı Türü	Medeni Durumu	Çocuk	Meslek	Mevki	Deneyim Yılı	Engel Öyküsü	Engel	Eğitim Düzeyi	Ampute Futbol Federasyonu Üyesi	Takımın başarıya ulaşma motivasyonunu (iretiliği) 1 ile 10 arasında bir ölekte nasıl değerlendirirsiniz?
Katılımcı 1	43	Kaleci	Evlü	1	Böleyle Atrrenör	Kaleci	10	Kaza Düşme	Sağ Kol Kısa	Lisans Mezun	Arkadaş Tavsiyesi.	10
Katılımcı 17	36	Kaleci	Evlü	1	Devlet Kontrol İşçi	Kaleci	10	EYP Fatman - Trafik Kazası	Sol Kol	Lise Mezun	Rehabilitasyon Merkezinde Komünite Tavsiye Üzerine İle	9
Katılımcı 3	29	Oyuncu	Bakar	Yok	Yok	Stoper	12	Trafik Kazası	Sağ Diz Üstü Amputasyon	Lisans Mezun	Ampute Futbol Oynayan Akademinin Tavsiyesi	8
Katılımcı 4	31	Oyuncu	Evlü	2	Beden Eğitimi Öğretmeni	Savunma Sağ	14	Değirtan	Sağ Diz Üstü Amputasyon	Lisans Mezun	Kulübünde Ampute Futbol Branşının Açılması İle.	7
Katılımcı 6	22	Oyuncu	Bakar	Yok	Yok	Forvet Sağ - Sol Kanat	8	İç Kazası	Sol Diz Düzleş	Lise Mezun	Rehabilitasyon Merkezinde Tavsiye Üzerine Başlıana	10

Katılımcı 7	25	Oyuncu	Bekar	Yok	Devlet Memuru	Orta Saha Sağ - Sol	14	Doğuytan	Sol Diz Altı Amputasyon	Lise Mezunu	Beden Eğitimi Öğretmeni Yönelimlisi	9
Katılımcı 8	24	Oyuncu	Bekar	Yok	Yok	Forvet	10	Doğuytan	Sol Diz Altı Amputasyon	Lise Mezunu	Ampute Sporcuunun Tavsiyesi İle.	8
Katılımcı 10	32	Oyuncu	Evlü	2	Spor Bakanlığında Antrenör	Forvet	18	Doğuytan	Sağ Diz Üstü Amputasyon	Lisans Mezunu	Beden Eğitimi Öğretmeni Yönelimlisi	10
Katılımcı 11	33	Oyuncu	Evlü	1	Beden Eğitimi Öğretmeni	Forvet Sol	13	Kaza	Sol Bacak Diz Altı Amputasyon	Lisans Mezunu	Ampute Futbol Milli Takımı Hocasının Tavsiyesi İle.	10
Katılımcı 14	21	Oyuncu	Evlü	1	Devlet Memuru	Sağ - Sol Kanat, Forvet	5	Kaza	Sağ Bacak Diz Üstü Ampute	Lise Mezunu	Futbol Antrenörünün Tavsiyesi İle.	9,5
Katılımcı 15	29	Oyuncu	Bekar	Yok	Özel Sekötr İşçi	Stoper	9	Deprem	Sol Bacak Diz Üstü	Lise Mezunu	Protezli Tavsiyesi İle.	8
Katılımcı 16	35	Oyuncu	Evlü	2	Futbol	Defans Sağ Kanat	15	Trafik Kazası	Sol Bacak Diz Üstü	İlköklü Mezunu	Başın ve Meydan Yolıyla	10

Katılımcı 18	29	Oyuncu	Bekar	Yok	Beden Eğitimi Öğretmeni	Orta saha	10	Değuytan	Sol Diz Aln	Lisans Mezunu	Protesisiz Ampute Futbol Oynayan Atkaday Aracılığı İle.	9
Katılımcı 25	55	Yardımcı Antrenör	Evlü	2	Devlet Memuru	Yardımcı Antrenör	12	Yok	Yok	Lisans Mezunu	Antrenman Sahasında Ampute Sporcuların Daveti İle.	9
Katılımcı 12	45	Antrenör	Evlü	3	Gazi	Antrenör	14	Mayına Barına	Sol Diz Aln Amputasyon	Lise Mezunu	Rehabilitasyon Merkezinde Tavsiye Üzerine Başlıama	10
Katılımcı 26	69	Federasyon Başkanı	Evlü	2	İl Spor Müdürlüğü, Emekli	Federasyon Başkanı	4	Yok	Yok	Lisans Mezunu	İl Spor Müdürlüğü Enamında Ampute Futbol Kamplarına Ev Sahipliği Yapılan	10
Toplam												146,5
Ortalama												9,16

Tablo 3.3 incelendiğinde, 2022 Dünya Kupası Şampiyonu olan Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın bireysel, mesleki, sosyodemografik ve motivasyonel profiline ilişkin yapılan analizde, takımın elde ettiği başarının çok boyutlu ve güçlü bir yapıdan kaynaklandığı görüldü. Yaş açısından, 2022 Dünya Kupası Ampute Futbol Milli Takımı'ndaki sporcuların yaş aralığı 21 ile 47 arasında değişmekte olup, takımın yaş yapısı, genç ve orta yaş grubu sporcuların güçlü bir deneyim ve fiziksel kapasite sunduğunu göstermektedir. Takımda, en düşük yaş 21, en yüksek yaş ise 47'dir, bu da takımın hem deneyimli oyuncularından hem de genç sporculardan oluştuğunu ortaya koymaktadır. Katılımcı Türü açısından, takımda çeşitli roller üstlenen bireyler bulunmaktadır. Takımda kaleci, oyuncu, yardımcı antrenör, antrenör ve federasyon başkanı gibi farklı görevlerde yer alan kişiler, takımın organizasyonel ve teknik çeşitliliğini yansıtmaktadır. Bu çeşitlilik, takımın yalnızca saha içindeki performansını değil, saha dışındaki yönetsel işleyişini de güçlendiren bir unsurdur. Medeni Durum açısından, katılımcıların çoğunun evli olduğu görüldü. Evlilik, bireylerin ailevi sorumluluklarının yanı sıra takımın dinamiklerine de etki etmekte; evli sporcuların çoğu, aileleri ile birlikte bu spora katılmakta ve takım içinde bir aile ortamı oluşturmaktadır. Ayrıca, takımda bekâr bireyler de yer almakta olup, bu durum genç sporcuların daha esnek ve bireysel olarak odaklanmış bir yapıya sahip olduklarını göstermektedir. Çocuk Sayısı açısından, katılımcıların birçoğu bir ya da daha fazla çocuğa sahip olup, özellikle 1 ya da 2 çocuk sahibi olan sporcuların oranı yüksektir. Bu durum, sporcuların ailevi sorumlulukları ile sporu birleştiren, sosyal ve duygusal anlamda güçlü bir bağ kurduklarını gösterir. Çocuk sahibi sporcular, bu süreçte aile destek sisteminden yararlanarak daha istikrarlı bir performans sergileyebilirler. Meslek açısından, takımın üyeleri çeşitli meslek gruplarına sahiptir; bu meslekler arasında devlette kadrolu işçi, devlet memuru, beden eğitimi öğretmeni, öğrenci, spor antrenörü, futbolcu, avukat ve sağlık memuru gibi farklı profesyonel alanlarda görev yapan bireyler bulunmaktadır. Bu çeşitlilik, takımın üyelerinin farklı beceri setleri ve yaşam deneyimlerine sahip olduğunu ve bu sayede takım içindeki etkileşimi, sorun çözme becerisini ve stratejik düşünmeyi zenginleştirdiğini göstermektedir. Mevki bakımından, takımda kaleci, forvet, orta saha, stoper, savunma, defans sağ kanat gibi çok çeşitli oyun mevkileri yer almakta olup, bu da takımın oyun esnekliğini ve stratejik çeşitliliğini artırmaktadır. Her bir oyuncunun kendi mevkisinde performans göstererek takıma katkı sağlaması, takımın başarılı olmasında kilit rol oynamaktadır. Deneyim Yılı açısından, katılımcıların deneyim süresi 9 ile 19 yıl arasında değişmektedir ve bu, takımın uzun süreli sporculardan oluştuğunu, dolayısıyla oyun içi strateji, tecrübe ve kriz yönetimi gibi unsurlarda güçlü bir yapı kurduğunu göstermektedir. Deneyimli oyuncular, genç sporculara

mentorluk yaparak takımın gelişimine katkı sağlamaktadırlar. Engel Öyküsü bakımından, sporcuların çeşitli hayat deneyimlerinden kaynaklanan engelleri bulunmaktadır. Bunlar arasında el yapımı patlayıcı (EYP) patlaması, trafik kazası, iş kazası, doğuştan engel, depremler, mayına basma gibi travmatik olaylar yer almakta olup, bu durum sporcuların yaşadıkları zorluklara karşı gösterdikleri direnci ve azmi yansıtmaktadır. Bu engel öykülerinin her biri, sporcuların içsel motivasyonlarını ve takım bağlarını güçlendiren önemli faktörlerdir. Engeli türü açısından, takım üyelerinin çoğunluğu alt ekstremitte amputasyonları (özellikle diz altı ve diz üstü) yaşamış olup, bazı oyuncularında kol amputasyonu gibi üst ekstremitte kayıpları da bulunmaktadır. Amputasyonlar, sporcuların fiziksel engellerine rağmen, onların yüksek performans göstermeye devam etmelerini sağlamaktadır. Eğitim Düzeyi açısından, takımda lise ve lisans mezunu katılımcıların çoğunlukta olduğu görülmekte olup, takım üyelerinin eğitim düzeylerinin yüksek olması, stratejik düşünme, takım içi iletişim ve liderlik becerilerinin gelişmesine katkı sağladığı tespit edildi. Ayrıca, bazı sporcuların doktora mezunu olmaları, takımın entelektüel seviyesini ve problem çözme yetilerini pekiştiren bir diğer faktördür. Ampute Futbola Tanışma Öyküsü açısından, katılımcıların çoğu rehabilitasyon merkezleri, beden eğitimi öğretmenleri, arkadaş tavsiyesi ve protezciler aracılığıyla bu sporla tanışmışlardır. Ayrıca, bazı sporcular medya yoluyla ya da futbol antrenörlerinin yönlendirmesiyle ampute futbola başlamışlardır. Bu tanışma süreçlerinin çeşitliliği, sporcuların sosyal ağlarının ve destek sistemlerinin güçlülüğünü gösterir. Takımın Başarıya Ulaşma Motivasyonu açısından, takım üyelerinin motivasyon seviyeleri oldukça yüksektir. Sporcuların büyük çoğunluğu, başarıya ulaşma konusunda 8 ile 10 arasında bir puan vermiş ve ortalama motivasyon puanı 9,39 olarak belirlenmiştir. Bu yüksek motivasyon, takımın başarısındaki en önemli faktörlerden biri olarak öne çıkmaktadır. 2022 Dünya Kupası Ampute Futbol Milli Takımı, geniş yaş aralığı, farklı meslek ve deneyim seviyelerine sahip, yüksek motivasyona sahip bir ekipten oluşmaktadır. Takımın üyeleri, çeşitli engellerine rağmen güçlü bir dayanıklılık sergileyerek yüksek performans göstermektedirler. Katılımcıların büyük bir kısmı eğitilmiş ve ampute futbolu ile tanışma süreçlerinde güçlü sosyal ağlar ve rehberlik almışlardır. Ayrıca, takımın başarıya ulaşma motivasyonu oldukça yüksek olup, bu da takımın hedeflerine ulaşma konusunda kararlı ve istekli olduğunu göstermektedir. Bu dinamik yapı, takımın uluslararası başarılar için güçlü bir potansiyele sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Table 3.3. 2022 Dünya kupası ampute futbol milli takımı

Katılımcı	Yaş	Katılımcı Türü	Medeni Durumu	Çocuk	Mevlek	Mevki	Deneyim Yılı	Engel Oykütü	Engeli	Eğitim Düzeyi	Ampute Futbolla Tanıma Oykütü	Takımın başarıya ulaşma motivasyonunu (istekliliğini) 1 ile 10 arasında bir ölçekte nasıl değerlendiririniz?
Katılımcı 17	37	Kaleci	Evlü	1	Devlet Kadrolu İşçi	Kaleci	11	EYP Patlaması - Trafik Kazası	Sol Kol	Lise Mezunu	Ampute Futbolla Tanıma Oykütü	9
Katılımcı 19	33	Kaleci	Evlü	Yok	Devlet Memuru	Kaleci	10	Doğuytan	Sağ Kol Düzek Alın Amputasyon	Lisans Mezunu	Futbol Antrenörlü Tavsiyesi ile.	10
Katılımcı 22	27	Kaleci	Bekar	Yok	Öğrenci	Kaleci	12	Doğuytan	Sol El Bilek Alın Amputasyon	Lise Mezunu	Okulda Katılımcının Tavsiyesi ile.	10
Katılımcı 6	23	Oyuncu	Bekar	Yok	Yok	Forvet Sağ - Sol Kanat	9	İş Kazası	Sol Diz Düzek	Lise Mezunu	Rehabilitasyon Merkezinde Tavsiye Üzerine Başlama	10
Katılımcı 7	26	Oyuncu	Bekar	Yok	Devlet Memuru	Orta Saha Sağ - Sol	15	Doğuytan	Sol Diz Alın Amputasyon	Lise Mezunu	Beden Eğitimi Öğretmenin Yönlendirmesi	9

Katılımcı 8	25	Oyuncu	Bekar	Yok	Yok	Forvet	11	Doğruyan	Sol Diz Altı Amputasyon	Lize Mezunu	Ampute Sporcuların Tavsiyesi İle.	8
Katılımcı 9	27	Oyuncu	Evlü	1	Yok	Orta Saha Sağ	13	Doğruyan	Sağ Diz Altı Amputasyon	Lisans Mezunu	Milli Eğitim Müfettişi Tavsiyesi İle.	8
Katılımcı 10	33	Oyuncu	Evlü	2	Speser Bakışında Antrenör	Forvet	19	Doğruyan	Sağ Diz Ürtü Amputasyon	Lisans Mezunu	Beden Eğitimi Öğretmeni Yönelendirici	10
Katılımcı 11	34	Oyuncu	Evlü	1	Beden Eğitimi Öğretmeni	Forvet Sol	14	Kaza	Sol Diz Altı Amputasyon	Lisans Mezunu	Ampute Futbol Milli Takımı Hocasının tavsiyesi İle.	10
Katılımcı 15	30	Oyuncu	Bekar	Yok	Özel Sektör İygi	Stoper	10	Deprem	Sol Bacak Diz Ürtü	Lize Mezunu	Protetici Tavsiyesi İle.	8
Katılımcı 16	36	Oyuncu	Evlü	2	Futbol	Defans Sağ Kanat	16	Trafik Kazası	Sol Bacak Diz Ürtü	İhtikül Mezunu	Tv de izleyip Başlamaya Karar Vermesi İle.	10
Katılımcı 18	30	Oyuncu	Bekar	Yok	Beden Eğitimi Öğretmeni	Orta saha	11	Doğruyan	Sol Diz Altı	Lisans Mezunu	Protetici Ampute Futbol Oyuncunun Arkadaş Aracılığı İle.	10

Katılımcı 20	21	Oyuncu	Bekar	Yok	Öğrenci	Savunma Sağ Kanat	12	Doğruyan Basma	Sağ Diz Altı Amputasyon	Lise Mezunu	Protezinde Ampute Futbol Oynayan Arkadaş Aracılığı İle.	8
Katılımcı 21	36	Oyuncu	Evlü	Yok	Devlet Memuru	Forvet	15	Mayına Basma	Sol Bacak Diz Altı	Lise Mezunu	Rehabilitasyon Merkezinde Tavziye Üzerine Başlama	10
Katılımcı 23	31	Oyuncu	Evlü	1	Sağlık Memuru	Stoper	13	Doğruyan - Trafik Kazası	Sağ Diz Altı Amputasyon	Lisans Mezunu	Ampute Futbol Oynayan Arkadaşlığını Tavziyesi İle.	10
Katılımcı 2	41	Yardımcı Antrenör	Evlü	3	Belediye Antrenör	Yardımcı Antrenör	13	Yüksek Gerilime Kaplına	Sağ Kol Dirsek Altı Amputasyon	Lisans Mezunu	Basma ve Medya Yoluyla	9
Katılımcı 12	46	Antrenör	Evlü	3	Gazi	Antrenör	15	Mayına Basma	Sol Diz Altı Amputasyon	Lise Mezunu	Rehabilitasyon Merkezinde Tavziye Üzerine Başlama	10
Katılımcı 27	47	Federasyon Başkanı	Evlü	4	Avukat	Federasyon Başkanı	8	Yok	Yok	Doktora Bırakan İken Mezunu	Farklı Bir Federasyonda A5 Bırakan İken Yetkilerinin Tavziyesi İle.	10
Toplam							169					169
Ortalama							9.39					9.39

3.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama araçları, araştırmanın amacına, sorularına ve kuramsal çerçevesine uygun olarak özenle seçilir. Nitel veri toplama araçları genellikle katılımcıların bakış açılarını, tutumlarını ve yaşantılarını ortaya koymaya yönelik açık uçlu, esnek ve derinlemesine bilgi sağlamaya odaklanır (107).

3.3.1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Veri toplama aşamasında, yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler kullanılarak, deneyimlerin zamansal ve mekânsal boyutlarına dair zengin içerikler elde edilmiştir.

Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için sistematik veri toplama süreci takip edildi. Veri toplama süreci boyunca detaylı saha notları tutuldu, ses kayıtları alındı ve araştırma günlüğü kullanıldı.

3.4. Verilerin Toplanması

Bu çalışmada veri toplama süreci, yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşme tekniği ile yürütülmüş olup, Başarı Motivasyonu Kuramı (122) ve Öz-Belirleme Kuramı (123) ekseninde teorik bir çerçeveye oturtulmuştur. Görüşme formunun geliştirilmesinde, spor psikolojisi alanında uzman iki akademisyen ve nitel metodoloji konusunda deneyimli bir araştırmacıdan oluşan panel tarafından Delphi tekniği ile iki tur revizyon gerçekleştirilmiş, içerik geçerlilik indeksi (CVI ≥ 0.80) hesaplanarak soruların teorik uyumu sağlanmıştır (124). Pilot çalışma kapsamında üç katılımcı ile ön görüşmeler yapılmış, soruların kültürel duyarlılığı ve spor jargonuna uygunluğu test edilerek dilsel optimizasyon sağlanmıştır (125). Mart - Ağustos 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilen görüşmeler, katılımcıların tercih ettiği sessiz ve özel ortamlarda (spor kulübü toplantı odaları, ev ortamları veya görüşmenin sağlanacağı rahat bir ortamda) yürütülmüş, her bir oturum öncesinde 10-15 dakikalık sosyal geçerlilik sohbeti ile güven ilişkisi tesis edilmiştir (126). Ortalama 20-50 dakika süren görüşmelerde, katılımcıların izniyle ses kayıt alınmış ve verbatim transkripsiyon kurallarına uygun olarak NVivo 14 yazılımı ile analize hazır hale getirildi. Görüşme soruları, hedef odaklı davranış, içsel/dışsal motivasyon ve psikolojik direnç temalarını kapsayacak şekilde tasarlanmış olup, örneğin; “Sizce takımın başarılı olmasındaki ana etmen/olay ve diğer etmenler/olaylar nelerdi, detaylı bir şekilde açıklar mısınız?” sorusu Atkinson'ın risk tercihi modeli (127) ile bağlantılandırıldı. Veri bütünlüğünü sağlamak için üçgenleme yöntemi kullanılmış; ses kayıtları, saha notları ve katılımcı günlükleri ile desteklenmiştir (128). Ayrıca, transkripsiyon sonrası beş katılımcıya üye kontrolü uygulanarak yorumlayıcı geçerlilik doğrulandı (129). Etik protokoller kapsamında, AES-256 bit şifreleme ile

korunan bulut sunucularda saklanan veriler, katılımcıların sosyodemografik bilgilerini açık etmeyecek şekilde anonimleştirilmiş ve Helsinki Deklarasyonu (130) ilkelerine titizlikle uyulmuştur. Araştırmanın sınırlılıkları arasında, retrospektif hatırlama yanlılığı ve sporcu olmayan araştırmacı konumluluğunun yarattığı outsider etkisi yer almaktadır. Bu sınırlılıkları aşmak için gelecek çalışmalarda uzun süreli saha etnografisi önerilmektedir (131).

3.5. Verilerin Analizi

Veri analiz sürecinde, nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan ve anlam temelli desenlerin sistematik biçimde ortaya çıkarılmasına olanak tanıyan Braun ve Clarke'ın (115) altı adımlı tematik analiz yöntemi kullanıldı. Bu analiz yaklaşımı, araştırmacılara yalnızca verilerin yüzeysel betimlenmesiyle yetinmeyip, alt metinlerdeki anlam örgülerine ulaşma imkânı sundu.

Verilere Aşinalık Kazanma: Görüşmelerin ses kayıtları, tez danışmanı kontrolünde yazar tarafından kelimesi kelimesine yazıya dökülmüş, ortaya çıkan 307 sayfalık dokümantasyon araştırma ekibi tarafından defalarca okunarak veriye derinlemesine aşinalık sağlanmıştır. Bu süreçte, dikkat çekici ifadeler ve ilk izlenimler sistematik biçimde araştırma günlüğüne not edildi.

İlk Kodlamaların Oluşturulması: Verilerin dikkat çeken yönleri, anlam taşıyan cümle ve paragraflar temel alınarak satır satır analiz edilmiş ve 268 adet başlangıç kodu oluşturulmuştur. Kodlama süreci, hem manifest hem de latent içerikleri yakalayacak şekilde yürütülmüş; yani sadece açık anlamlar değil, altında yatan sembolik ifadeler de dikkate alındı.

Potansiyel Temaların Belirlenmesi: Kodlar, içerik ve anlam benzerliklerine göre gruplandırılmış, böylece daha üst düzeyde yapılar olan temaların inşasına zemin hazırlanmıştır. Bu aşamada, 12 potansiyel tema belirlenmiş ve temaların kapsadığı alt kod kümeleriyle ilişkileri tablollaştırıldı.

Temaların Gözden Geçirilmesi: Tematik bütünlüğü ve temalar arası örtüşmeleri değerlendirmek amacıyla iki araştırmacı tarafından bağımsız tematik haritalar oluşturulmuş, ardından düzenlenen uzlaşma toplantılarında bu haritalar karşılaştırıldı. Yürütülen tartışmalar neticesinde, temalar arasında hem teorik hem ampirik geçerliliğe sahip olanlar korunmuş, benzer içerikler birleştirilmiş ve örtüşen yapılar sadeleştirilmiştir. Bu sürecin sonunda, veri seti 5 ana tema ve 24 alt tema şeklinde yeniden yapılandırıldı.

Temaların Tanımlanması ve İsimlendirilmesi: Her tema için kapsamlı tanımlamalar geliştirilmiş; temaların içerikleri, temsil ettikleri deneyim örüntüleriyle birlikte bütüncül bir şekilde açıklandı. Temaların isimlendirilmesinde, katılımcıların görüşmeler sırasında sıkça kullandıkları in-vivo kodlar tercih edilerek hem otantik hem de katılımcı-merkezli bir yaklaşım

benimsenmiştir. Ayrıca, temalar arasındaki hiyerarşik ve yatay ilişkiler, kavramsal şemalarla desteklendi.

Bulguların Raporlanması: Son adımda, elde edilen bulgular akademik raporlama ilkelerine uygun olarak düzenlenmiş; her tema, temaya ait alt temalar ve bu temaları örnekleyen doğrudan katılımcı alıntılarıyla zenginleştirilmiştir. Ayrıca, temalar arası ilişkileri ve örüntüleri görselleştiren tematik haritalar ve diyagramlar kullanılarak analiz bulguları daha anlaşılır hâle getirildi.

Bu bütüncül analiz süreci, verilerin sadece anlatılması değil; aynı zamanda yorumlanması ve bağlamsal olarak anlamlandırılması açısından yüksek derinlikte bir içerik sunmuştur. Analiz süreci boyunca araştırmacılar arası güvenilirliği artırmak için sürekli karşılaştırmalı kodlama ve tema revizyonu stratejileri kullanıldı.

3.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma nitel yöntemle gerçekleştirilmiş olup, belirli bağlamsal ve metodolojik sınırlılıkları içermektedir. Aşağıda bu sınırlılıklar detaylı olarak sunulmuştur:

Örneklem Sınırlılığı: Araştırma yalnızca Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın 2017, 2021 ve 2022 yıllarındaki Avrupa ve Dünya Şampiyonalarında yer alan sporcuları, antrenörleri ve yöneticilerini kapsamaktadır. Bu nedenle araştırma bulguları, yalnızca başarı yaşayan milli takım üyelerinin perspektiflerini yansıtmaktadır. Başarısızlık ya da daha düşük performans gösteren takımların motivasyon süreçleri araştırmaya dâhil edilmemiştir.

Zaman ve Bağlam Sınırlılığı: Çalışma belirli bir tarih aralığı (2017–2022) ile sınırlı olup, bu yıllarda yaşanan sosyal, ekonomik ve politik koşulların etkisi bağlamında değerlendirilmiştir. Dolayısıyla farklı dönemlerdeki motivasyonel faktörlerin değişim göstermesi mümkündür.

Görüşmecilerin Açıklık Düzeyi: Milli takım içerisindeki hiyerarşik yapı (sporcu, antrenör, yönetici) bazı katılımcıların görüşlerini tam olarak açık ifade etme konusunda çekinceler doğurmuş olabilir. Bu durum, veri derinliğini etkileyebilecek bir faktör olarak değerlendirilmelidir.

Yorumlayıcı Tarafılık Riski: Araştırmacının yorumlayıcı fenomenolojik yaklaşım doğrultusunda elde edilen verileri analiz ederken sübjektif anlam yüklemeleri yapması mümkündür. Bu risk, araştırmacı tarafından tutulan yansıtıcı günlük ve uzman görüşleri ile azaltılmaya çalışıldı.

Genellenebilirlik: Nitel araştırma doğası gereği genellenebilirlik iddiası taşımaz. Elde edilen bulgular, yalnızca araştırma grubunun deneyimlerini yansıtmakta olup farklı engel türleri, farklı ülke milli takımları ya da farklı spor branşları için genellenemez.

Veri Kaynağına Bağılılık: Veriler yalnızca yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilmiş, diğer veri kaynakları (gözlem, belgeler vb.) ile desteklenmemiştir. Bu durum veri çeşitliliği açısından bir sınırlılık teşkil etmektedir.

Dilsel ve Anlatı Sınırlılıkları: Katılımcıların bazıları görüşmeler sırasında duygu ve düşüncelerini ifade etmede sınırlı kalmış; bazı anlamlar ise yerel söylemler ya da semboller yoluyla aktarılmıştır. Bu ifadelerin tüm boyutlarıyla çözümlenebilmesi araştırmacının yorum gücüne bağlı kaldı.

4. BULGULAR

4.1. Fedakârlıktan Zafere: Vatan Sevgisi ve Milli Bilincin Sportif Direniş Dönüşümü

Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın başarı hikâyesi, yalnızca sportif zaferlerin ötesine geçen çok katmanlı bir toplumsal dönüşüm sürecini temsil eder. Bu süreç, bireysel fedakârlıkların kolektif bir milli kimlik çatısı altında nasıl anlam kazandığını; engellilik algısının yeniden tanımlandığı, milli aidiyetin güçlendiği ve toplumsal hafızanın spor üzerinden yeniden üretildiği bir direniş biçimi olarak okunabilir. Takımın her bir üyesi, geçirdikleri travmatik süreçleri yalnızca fiziksel bir eksiklik olarak değil, vatan sevgisiyle harmanlanmış bir direniş gücüne dönüştürerek, bireysel mücadelelerini ulusal bir anlatıya dâhil etmiştir. Katılımcı 13'ün şu sözleri bu duygusal motivasyonun özünü açıkça ortaya koymaktadır: “Biz bunu tamamen milli duygularla yaptık, zaten hep öyleydi.” Bu ifade, yalnızca bireysel bir hissiyatın yansıması olmanın ötesinde, takımın kolektif ruhunun milli değerlerle nasıl örüldüğünü göstermesi açısından önemlidir. Bu dönüşüm, Anthony D. Smith'in “etno-sembolizm” teorisi (132) çerçevesinde değerlendirildiğinde daha anlamlı hale gelir. Smith'e göre, bir ulusun inşasında tarihsel mitler, semboller ve ortak acılar merkezi bir rol oynar. Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı da bu kuramsal çerçeveye uygun biçimde, hem bireysel hem de tarihsel acıları yeniden anlamlandırarak, bu acıları bir ulusal kimliğin sembolüne dönüştürmüştür. Katılımcı 25'in “Türk olduğumuz için maneviyat en önemli unsur.” şeklindeki ifadesi, bu dönüşümde milli kimliğin nasıl ontolojik bir zemin kazandığını gözler önüne serer. Katılımcı 25'in bu vurgusu, sadece dini ya da kültürel değil, aynı zamanda tarihsel olarak kolektif bilince sinmiş olan direniş ruhunun spora nasıl yansıdığını ortaya koyar. Bu bağlamda, Katılımcı 27'nin şu sözleri dikkat çekicidir: “Bu kahraman milletin ferdi olduklarını, arkalarında 10 milyonların dualarının ve desteğinin olduğunu her yerde anlattık.” Bu cümle, sporun yalnızca bir performans alanı olmadığını, aynı zamanda milli bir dayanışma ve ruhsal destek mekanizmasına dönüştüğünü ifade eder. Takım üyeleri kendilerini yalnızca birer sporcu olarak değil, bu kahraman milletin taşıyıcı temsilcileri olarak konumlandırmışlardır. Sonuç olarak, Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın başarısı, yalnızca sportif performansla açıklanamayacak kadar derin, çok boyutlu bir toplumsal olgudur. Bu başarı, bir yandan bireysel travmaların aşılması süreciyken, diğer yandan engellilik kavramının yeniden tanımlandığı, milli kimliğin ise yeniden üretildiği bir simgesel mücadele alanıdır. Bu bağlamda, takımın her bir ferdi, sadece sahadaki bir oyuncu değil; fedakârlığın, inancın ve milli bilincin taşıyıcısı ve yeniden üreticisidir. Takımın öyküsü, Smith'in etno-sembolizm kuramının (132)

öngördüğü biçimde, tarihsel sembollerle bezenmiş, ortak acıların ve fedakârlıkların kolektif kimlik inşasına nasıl katkı sunduğunun somut bir örneğidir.

4.1.1. Milli Forma: Performativite ve Kimlik Dönüşümü

Katılımcı 1'in "Milli takım ile ilgili malzeme giydiğim zaman bile davranışlarım değişiyor." ifadesi, Judith Butler'ın performatif kimlik kuramı (133) çerçevesinde değerlendirildiğinde, kimliğin sabit ve özsel bir yapıdan ziyade, toplumsal olarak tekrar eden eylemler aracılığıyla inşa edilen bir süreç olduğunu açıkça gözler önüne sermektedir. Katılımcı 1'in bu ifadesi, milli formanın yalnızca bir kıyafet değil, aynı zamanda bireyin eylemlerini belirli bir söylemsel bağlam içerisine yerleştiren, bedeni ulusal temsile açan ve bu yolla bireyi kolektif aidiyetin sahnesine taşıyan bir araca dönüştüğünü ortaya koyar. Bu bağlamda forma, Butler'ın kavramsallaştırdığı üzere, bireyin kimliğini ulus-devletin temsili çerçevesinde yeniden kuran performatif bir aracı temsil etmektedir. Benzer şekilde, Katılımcı 7'nin "İlk başta ki etken, o Türk bayrağını taşıyacam." ifadesi, spor sahasının Benedict Anderson'ın "hayali cemaat" (134) kavramına uygun biçimde, ulusun hayali bir birliktelik üzerinden yeniden üretildiği ve temsil edildiği sembolik bir sahneye dönüştüğünü göstermektedir. Katılımcı 7'nin bu vurgusu, milli sembollerin bireysel varoluşu kolektif bir ideolojiye bağlama gücünü yansıtırken, ulusal kimliğin spor yoluyla nasıl sahnelenip içselleştirildiğini de ortaya koyar. Bu temsil biçimi, Katılımcı 3'ün ifadesinde daha da derinlik kazanır. Katılımcı 3'ün engellilik sonrası spora yönelme sürecini anlatırken kullandığı "Bu ülke bana bakıyor, ben de bu ülke için her şeyi yapacağım." sözleri, Emile Durkheim'ın toplumsal dayanışma teorisiyle (135) doğrudan ilişkilendirilebilir. Burada spor, yalnızca bireysel bir başarı sahası değil, aynı zamanda bireyin toplumla bütünleşme, travmalarını kolektif bir anlamlandırma sürecine dönüştürme ve ulusal bir yapının parçası olarak yeniden inşa olma alanı haline gelir. Katılımcı 3'ün deneyimi, bireyin kişisel kırılmalarının, ulusal temsil vasıtasıyla toplumsal bir iyileşme anlatısına eklemlendiğini açıkça göstermektedir. Katılımcı 15'in "Ben senin bulunduğun ülkenin bayrağını dalgalandırıyorum..." sözleri ise, formanın yalnızca bir temsili kıyafet olmadığını, aynı zamanda ulusal sınırların sembolik olarak, yeniden üretiminde etkin bir sınır işareti olarak işlev gördüğünü ifade eder. Katılımcı 15'in bu söylemi, formanın bedene giydirilmesiyle birlikte ulusal kimliğin birey üzerinden dışa vurulduğu ve kimlik performansının ulus-devletin temsiliyle özdeşleştiği bir durumu temsil eder. Katılımcı 23'ün "Bayrak ve ülke temsili bizim için bir numara." ve "Temsil ettiğimiz, aslında Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşayan her vatandaşın istediği gibi bayrağını temsil etme gayretidir."

biçimindeki ifadeleri, kolektif bir kimliğin inşasında bireysel bedenlerin nasıl birer taşıyıcı ve sahneyici aktöre dönüştüğünü gözler önüne serer. Bu noktada, bireyin performansı yalnızca bireysel bir başarı çabası değil, ulusal bir idealin sahneye taşınması ve vatandaşların ortak değerleriyle bütünleşme süreci olarak ortaya çıkmaktadır. Katılımcı 22'nin “Milli takım düzeyinde tabii ki bayrak.” şeklindeki söylemi ise, milli formanın bireysel bedenle özdeşleştirilmesi sürecini somutlaştırır. Bu özdeşleşme, bireyin kendisini yalnızca bir sporcu değil, aynı zamanda ulusun bir temsili olarak konumlandırmasını sağlar. Katılımcı 22'nin bu ifadesi, Butler'ın performativite kuramıyla (133) birlikte düşünüldüğünde, spor alanında sergilenen bedenin yalnızca fiziksel bir varlık değil, aynı zamanda ideolojik olarak yüklü ve sembolik anlamlarla donatılmış bir temsilci olduğunu ortaya koyar. Tüm bu anlatılar bir araya geldiğinde, milli formanın yalnızca bir giysi ya da teknik ekipman olmadığı, aksine bireyin davranışlarını, aidiyet hislerini, toplumsal rollerini ve kimlik performanslarını dönüştüren bir ritüel nesnesi olarak işlev gördüğü açıktır. Forma, bireyin bedeni aracılığıyla ulusal ideolojiyi sahneye taşıdığı, kimliğini kolektif bir ideal doğrultusunda yeniden kurduğu ve kendisini bir milli görevin parçası olarak konumlandığı güçlü bir simgesel düzlemi temsil eder.

4.1.2. Bayrak, İstiklal Marşı ve Kolektif Hafızanın Ritüelleri

Milli sembollerin, özellikle bayrak ve İstiklal Marşı'nın spor bağlamında yaratmış olduğu kolektif bilinç ve hafıza, sadece bir ulusal aidiyet duygusunu değil, aynı zamanda ritüelleşmiş bir anlam üretim sürecini de ortaya koyar. Katılımcı 2'nin, Avrupa Şampiyonası'nda İstiklal Marşı'nı dinlerken yaşadığı duyguyu, “İstiklal marşını okurken aldığım haz ve keyfi hiçbir şeyde, ne para da, ne pul da aldım.” şeklinde tarif etmesi, Durkheim'ın kolektif coşku kavramını (136) somutlaştıran bir örnek teşkil eder. Zira burada bireysel deneyim, toplumsal bir heyecanın parçası hâline gelmekte; birey, kendi öznel dünyasının sınırlarını aşarak ulusun tarihsel sürekliliğine dâhil olmaktadır. Benzer şekilde, Katılımcı 11'in, “Her İstiklal Marşı çalındığında tüylerim diken diken olur.” ifadesi, marşın sadece bilişsel bir çağrışım değil, aynı zamanda fiziksel bir tepkimeye neden olduğunu ortaya koyar. Bu durum, ulusal sembollerin bireysel bedenler üzerindeki etkisini görünür kılar ve milli bilinç, bedende vücut bulan bir deneyim hâlini alır. Dolayısıyla, ritüelin etkisi sadece zihinsel değil, aynı zamanda duyuşsal ve bedenseldir. Katılımcı 9'un, “Şehit kanıyla sulanmış bayrağımızın...” ve Katılımcı 4'ün, “Şehitlerimizin kanıyla sulanmış vatan bizim için zaten değerlidir.” biçimindeki ifadeleri ise, Paul Connerton'ın bedensel pratikler teorisiyle (137) anlam kazanır. Bu söylemler, geçmişte yaşanan kurban verme pratiklerinin günümüzün sportif mücadelelerine eklemlendiğini gösterir; böylece

sporcu yalnızca bireysel bir aktör olmaktan çıkar, ulusun geçmiş acılarına tanıklık eden ve bu tarihsel zinciri geleceğe taşıyan bir figür hâline gelir. Bu çerçevede, Benedict Anderson'ın hayali cemaat kavramı (134) devreye girer. Milli marşlar ve bayrak gibi semboller, bireylerin birbirini hiç tanımadığı bir topluluğun mensubu oldukları hissini yaratır. Katılımcı 18'in, "Bayrak her şeyin önüne geçti." ifadesi, bu bağlamda milli sembollerin yalnızca temsil edici değil, aynı zamanda kutsallaştırıcı bir rol üstlendiğini ortaya koyar. Burada bayrak, gündelik anlamlarının ötesine geçerek, neredeyse dini bir obje gibi, sorgulanamaz ve vazgeçilmez bir değer kazanır. Katılımcı 26'nın, 2017 Avrupa Şampiyonluğu sonrasında Cumhurbaşkanı tarafından davet edilmesini, "Olayı çok daha fazla boyutlara getiriyor." sözleriyle anlatması, bireysel başarının devlet tarafından tanınmasının, ulusal hafızada kalıcı bir iz bırakmasına işaret eder. Bu tanınma biçimi, sadece sporcunun onurlandırılması değil, aynı zamanda başarıların devlet eliyle kolektif hafızaya kaydedilmesi anlamına gelir. Katılımcı 19'un, "Milli takıma hizmet etmek, bayrağa hizmet etmek." şeklindeki vurgusu, sporun sadece rekabet değil, aynı zamanda bir kutsal görev ritüeline dönüştüğünü açıklar. Burada sporcu, yalnızca fiziksel performans sergileyen bir beden değil, aynı zamanda ulusun varoluşunu temsil eden ve bunu sahada yeniden üreten kutsal bir figürdür. Tüm bu ifadeler bir araya getirildiğinde, sporun yalnızca bireysel bir eylem değil, aynı zamanda ritüelize olmuş kolektif bir hafıza pratiği olduğu görülür. Bayrak ve marş gibi semboller etrafında şekillenen bu pratikler, hem bedensel hem de duygusal düzeyde bir ulusal kimlik inşasına katkı sağlar. Böylece sporcular, sadece yarışan bireyler değil, aynı zamanda milletin tarihsel yükünü omuzlayan, kutsal görevlerin taşıyıcıları hâline gelir.

4.1.3. Engellilik Algısının Dönüşümü: Sosyal Model ve Kahramanlık

Engellilik olgusunun toplumsal algısı, tarihsel süreç içerisinde tıbbi modelin bireyin yetersizliklerine odaklanan yaklaşımından, sosyal modelin çevresel ve tutumsal engelleri merkezine alan yorumuna doğru evrilmiştir. Bu paradigmatik dönüşüm, bireysel başarıların ötesine geçerek kolektif temsil biçimlerini de yeniden şekillendirmiştir. Bu bağlamda, Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı özelinde gelişen yeni temsil biçimleri, engelliliğe dair toplumsal algının radikal bir şekilde dönüştüğünün somut göstergeleridir. Katılımcı 10'un "Bakış açısını nasıl değiştirdik, artık engellilik bilincini yok ettik biz yani." şeklindeki vurgusu, yalnızca bireysel bir gözlem değil, aynı zamanda sosyal modelin teorik çerçevesiyle doğrudan ilişkilendirilebilecek bir dönüşümün altını çizer. Bu ifade, engelliliğin bireyin fiziksel farklılıklarından ziyade, toplumsal tutum ve yapılar tarafından inşa edildiğini savunan sosyal modelin temel savlarını destekler niteliktedir. Engelli bireylerin toplumsal yaşamın her alanında aktif ve üretken

roller üstlenmesiyle, engellilik olgusunun da edilgen bir kimlikten ziyade aktif bir temsil alanına dönüştüğü görülmektedir. Bu dönüşüm, yalnızca söylemsel düzeyde kalmayıp, toplumsal pratiklerde de karşılık bulmaktadır. Nitekim Katılımcı 5' in "Ben ülkemi farklı nasıl temsil edebilirdim, temsil edemezdim." şeklindeki vurgusu engelliliğin bir yetersizlik ya da dezavantaj değil, aksine bir tür temsil yetkisine dönüşen yeni bir özneleşme biçimi olarak içselleştirildiğini gözler önüne serer. Bu söylem, engelli bireyin kamusal alandaki varlığını ulusal bir değerle özdeşleştirirken, temsilin yalnızca sağlıklı bireylere ait bir ayrıcalık olmadığını da açıkça ortaya koyar. Toplumsal kabulün ve algısal değişimin bir diğer somut göstergesi ise çocukların takım oyuncularına yönelik hitap biçimlerinde gözlemlenmektedir. Özellikle, oyuncuların çocuklar tarafından "kaptan" gibi unvanlarla anılması, sadece bir saygı ifadesi değil, aynı zamanda engelli bireyin toplum içindeki konumunun yeniden tanımlandığını gösteren sembolik bir göstergedir. Bu, bireyin engelli kimliğinin ötesine geçerek, kolektif bir kahramanlık anlatısı içinde konumlandığının işaretidir. Bu kahramanlık anlatısı, yalnızca bireysel başarılar üzerinden değil, milli ve kolektif değerlerle bütünleşen bir çerçevede inşa edilmektedir. Katılımcı 17'nin "Bu ülkeye bu kadar başarı kazandıran başka hiçbir branş yok." şeklindeki ifadesi, engelliliğin yalnızca aşılması gereken bir sınır değil, aynı zamanda zaferin kaynağı olabileceğine dair güçlü bir söylemsel dönüşümü temsil eder. Bu tür ifadeler, engelliliğin spor bağlamında yalnızca rehabilite edici bir araç olarak değil, milli gururun kaynağı olan bir performans alanı olarak yeniden kodlandığını ortaya koyar. Katılımcı 23'ün "Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşayan her vatandaşın istediği gibi bayrağımı temsil etme gayretidir." metaforu, engellilik kavramının bireysel sınırlılıklar bağlamından çıkarılarak, ulusal aidiyet ve kolektif temsille harmanlanan yeni bir kimlik formasyonuna dönüştüğünü gösterir. Bu ifade, engelliliğin yalnızca fiziksel bir durum değil, aynı zamanda vatandaşlık bilinci ve aidiyet duygusuyla iç içe geçmiş bir temsil kapasitesi olduğunu vurgular. Tüm bu ifadeler bir araya getirildiğinde, engelliliğin artık bireyin taşıdığı bir yük olmaktan çıkıp, toplumun yeniden inşa ettiği bir kahramanlık ve temsil mecrasına dönüştüğü görülmektedir. Sosyal modelin kuramsal zeminiyle uyumlu bu dönüşüm, engellilik algısının bireysel yetersizlikten toplumsal değer üretimine geçişini mümkün kılmakta, engelli bireylerin yalnızca görünür değil, aynı zamanda değerli ve örnek alınan figürler haline gelmesini sağlamaktadır.

4.1.4. Maddiyatın Ötesinde: Manevi Motivasyon ve Kolektif Sorumluluk

Sporcuların motivasyon kaynaklarını analiz ettiğimizde, bireysel ihtiyaçların ötesine geçen, daha yüksek bir anlam arayışının belirleyici olduğu dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, Abraham Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinin en üst

basamağında yer alan kendini aşma kavramı (138) sporcuların söylemleriyle doğrudan örtüşmektedir. Örneğin, Katılımcı 6'nın "Biz bu işi örneğin para için hani ekstra bir şey için yapmıyoruz hocam, biz bu işi bayrak için yapıyoruz." ifadesi, bireysel ve maddi beklentilerden arınarak, kolektif bir ideal uğruna hareket etmenin açık bir göstergesi olarak okunabilir. Bu söylem, yalnızca ekonomik bir karşılık arayışını reddetmekle kalmaz, aynı zamanda ulusal bir sembole, bayrağa atfedilen manevi değeri motivasyonun merkezine yerleştirir. Benzer şekilde, Katılımcı 18'in "Bayrak her şeyin önüne geçti." cümlesi, temsil edilen ulusal kimliğin sporcu nezdinde ne denli yüce ve öncelikli bir yer işgal ettiğini ortaya koyar. Her iki ifadede de görüldüğü üzere, sporcuların eylemleri, Maslow'un tanımladığı kendini gerçekleştirme aşamasını aşarak, daha yüksek bir bilinç düzeyine, yani kendini aşmaya tekabül etmektedir. Bu düzeyde, birey artık yalnızca kendi varoluşsal doyumunu için değil, daha büyük bir anlam sistemi için çaba gösterir. Bu motivasyon türü, aynı zamanda Max Weber'in eylem tiyolojileri arasında yer alan değer-rasyonel eylem kategorisine (139) de karşılık gelmektedir. Zira burada sporcuların tercihleri, araçsal bir mantıkla açıklanabilecek fayda-maliyet hesaplamalarından ziyade, içselleştirilmiş ve uğruna çaba göstermeye değer bulunan manevi anlamlara dayanmaktadır. Bu durumu açıkça dile getiren Katılımcı 1'in "Paralimpik bir branş olmadığımız için, ödül yönetmeliğinde yerimiz yok." ve "Yazın 40-45 dereceler de antrenman yaptık, biz o zamanda yapıyorduk şimdi de yapıyoruz, yani demek ki bizi motive eden sadece ödül değilmiş, o zaman ödül yokken bile, o kadar emek verdiğimiz, ben hedefler ve manevi değerleri 1. Sıraya koyarım." şeklindeki değerlendirmeleri, araçsal rasyonalitenin ötesine geçildiğini ve eylemin altında yatan belirleyici unsurun anlam arayışı olduğunu ortaya koymaktadır. Yine Katılımcı 24'ün "Hedefler ve manevi değerler ön plandaydı." şeklindeki vurgusu, sporcuların sadece kazanmak ya da ödül elde etmek gibi dışsal motivasyon unsurlarından çok, içsel ve anlam yüklü amaçlara yöneldiklerini göstermektedir. Bu tür bir yönelim, Max Weber'in anlamlı eylem teorisine (139) birebir uyum içinde olup, bireyin kendi eylemini anlamlandırma biçiminin, davranışlarının temel belirleyeni olduğunu gösterir. Katılımcı 6 ve Katılımcı 18'in para yerine bayrak vurgusuna ek olarak Katılımcı 25'in, sürece ilişkin olarak "İnanılmaz bir manevi haz." yaşadığını belirtmesi, yalnızca dışsal ödüllerden değil, aynı zamanda içsel bir tatminden beslenen bir motivasyon yapısına işaret eder. Bu ifadeyle birlikte, sporcuların performanslarını ve katılımlarını yalnızca kazanım beklentisiyle değil, aynı zamanda bu sürecin kendisinden doğan derin bir ruhsal doyumla anlamlandırdıkları anlaşılmaktadır. Tüm bu verilerden hareketle, ilgili sporcuların ifadeleri, hem Maslow'un kendini aşma düzeyindeki motivasyon anlayışıyla hem de Weber'in değer-rasyonel eylem tiyolojisiyle bütünlük arz

eden bir yapı içinde analiz edilebilir. Sporcuların, bireysel başarı ve ekonomik kazanç gibi klasik motivasyon faktörlerinin ötesinde, ulusal aidiyet, kolektif kimlik ve manevi tatmin gibi daha derin ve soyut anlamlar etrafında örgütlenmiş bir motivasyon yapısıyla hareket ettikleri söylenebilir. Bu durum, sporun yalnızca fiziksel bir faaliyet değil, aynı zamanda yüksek düzeyde anlam üretimi ve değer atfı içeren sosyokültürel bir eylem alanı olduğunu da gözler önüne sermektedir.

4.1.5. Askerlik, Gazilik ve Sportif Direnişin Kesişimi

Askerlik, gazilik ve sportif temsiliyetin kesişim noktasında konumlanan söylemler, bireysel deneyimlerin ötesinde, ulus-devlet tahayyülünün kurucu dinamiklerine temas eder. Bu bağlamda, Katılımcı 12'nin "Böyle bir branşım var olduğunu bize söylediler.", "Varsa ben oynarım dedim.", "Ayağımı kaybettiğim için maneviyat, ay yıldızlı bayrak, her zaman önde gelir." ve Katılımcı 26'nın "O gazilerin bu işte can siparane şekilde ay yıldızlı forması için yaptığı mücadeleyi apayrı bir yere koymak lazım." şeklindeki ifadeleri, askeri görevle sportif temsiliyet arasında doğrudan bir devamlılık ilişkisi kurar. Burada milli forma, yalnızca bir sporcu kimliğini değil, aynı zamanda savaşta kazanılmış bir onurun, yani gaziliğin, sivil alandaki uzantısını temsil eden bir sembole dönüşmektedir. Katılımcı 12'nin bu söylemi, sporun savaş sonrası sembolik bir mücadele alanı haline geldiğini ve bu alanın vatana hizmet paradigması üzerinden meşrulaştırıldığını gösterir. Katılımcı 21'in "Bu ülkenin bölünmez bütünlüğü için, o bayrak için ayağımı verdim." şeklindeki ifadesi, fiziksel bedende somutlaşan bir fedakârlığı, ulusal birlik ve kutsal görev nosyonları üzerinden anlamlandırır. Burada bedensel kayıp, yalnızca bireysel bir trajedi değil; aynı zamanda ulusun bütünlüğü uğruna verilmiş bir adak, spor alanında ise yeniden üretilen bir kahramanlık anlatısıdır. Katılımcı 21'in söylemi, sporun yalnızca fiziksel performans değil, aynı zamanda politik ve ideolojik bir performans sahası olduğunu açıkça ortaya koyar. Bu noktada, Carl von Clausewitz'in Savaşın başka araçlarla sürdürülen politikanın bir devamı (140) olduğu yönündeki klasik tezinin, spor sahasında sembolik olarak yeniden üretildiğini gözlemlemek mümkündür. Milli forma, bu çerçevede yalnızca sportif başarıların simgesi değil, aynı zamanda savaşta edinilen kahramanlıkların, ulus-devlet ideolojisi içinde yeniden kodlandığı bir araç işlevi görür. Katılımcı 12'nin ve Katılımcı 21'in söylemlerinde vücut bulan bu anlatı, sporun militarize bir temsil alanı olarak işlevselleştiğini ve bu alanda performe edilen rollerin doğrudan askerî kimliklerle iç içe geçtiğini gösterir. Benzer şekilde, Katılımcı 5'in milli formayı "Ben bunu bir askerlik görevi gibi görüyorum, ülkeme yapılmış bir hizmet zaten bir görev gibi düşündüm zaten." olarak tanımlaması, vatandaşlık görevini yalnızca hukuki ya da siyasi bir statü olarak değil, fiziksel olarak icra edilen bir bağlılık biçimi

olarak konumlandırır. Bu söylemde milli forma, devletle kurulan sembolik ve fiziksel bir sadakat ilişkisinin göstergesi haline gelir. Vatandaşlık, burada, sportif alanda bedenini disipline edilmesi ve ulus adına mücadele etmesi yoluyla sahnelenen bir kimlik performansına dönüşür. Tüm bu ifadelerden hareketle, askerlik, gazilik ve sporculuk, yalnızca birbirine yakın kavramlar değil; ulus-devletin vatandaşlık ideolojisi içinde birbirini besleyen, tamamlayan ve yeniden üreten kimlik alanları olarak şekillenmektedir. Özellikle gazi sporcuların söylemleri, sporun, savaşın bittiği yerde başlayan ve savaşın sembolik anlatılarını yaşatmaya devam eden bir arena olduğunu ortaya koyar. Milli forma, bu çerçevede, yalnızca bir sportif kimlik göstergesi değil; aynı zamanda gaziliğin sivil yaşamda devam eden bir temsil biçimi, vatandaşlığın performatif bir tezahürü ve ulus-devletin ideolojik sürekliliğinin görsel bir nişanı haline gelmektedir.

4.1.6. Anlam Çıkartma

Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın hikâyesi, yalnızca sportif bir başarının ötesinde, toplumsal kimliklerin yeniden üretildiği ve milli bilinç kavramının yeniden inşa edildiği çok katmanlı bir anlatıya dönüşmektedir. Bu bağlamda, engellilik olgusu, geleneksel anlamda bir eksiklik ya da zaaf olarak değil, tam aksine, bir tür onurlu mücadele nişanı olarak içselleştirilir. Bu içselleştirme süreci, yalnızca bireysel bir direnç pratiğini değil, aynı zamanda kolektif bir aidiyet duygusunun yeniden üretilmesini mümkün kılar. Katılımcı 18'in ifadesiyle, engellilik burada "Bayrak her şeyin önüne geçti." bir milli mücadele sembolüne dönüşerek, hem bireyin hem de toplumun benlik tasavvurunu dönüştüren bir performansa evrilir. Bu dönüşüm, Homi Bhabha'nın postkolonyal kuramında geliştirdiği üçüncü mekân kavramı (141) çerçevesinde okunabilir. Bhabha'ya göre üçüncü mekân, kimliklerin sabitlenmiş ve kategorik biçimde ele alınmadığı, aksine çatışma, müzakere ve melezleşme süreçleriyle yeniden tanımlandığı bir alandır. Türkiye Ampute Milli Takımı'nın mücadele verdiği futbol sahaları da tam olarak bu bağlamda, toplumsal kimliklerin çatıştığı, dönüştüğü ve yeniden üretildiği sembolik alanlara dönüşmektedir. Bu sahalar, yalnızca sporun oynandığı fiziksel mekânlar değil; aynı zamanda toplumsal anlatıların, tarihi belleğin ve milli aidiyetin temsil edildiği ve yeniden üretildiği kültürel zeminlerdir. Bu noktada, Katılımcı 23'ün "Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşayan her vatandaşın istediği gibi bayrağını temsil etme gayretidir." ifadesi, bu takımın taşıdığı temsiliyet yükünü çarpıcı bir biçimde ortaya koyar. Bu söylem, millî takımı yalnızca bir spor takımı olarak değil, aynı zamanda farklı sosyo-kültürel grupların, aidiyet hislerinin ve kolektif arzuların temsil edildiği bir özne olarak tanımlar. Katılımcı 27'nin "Bu kahraman milletin ferdi olduklarını,

arkalarında 10 milyonların dualarının ve desteğinin olduğunu, her yerde anlattık.” şeklindeki vurgusu da, bu kolektif özdeşimin duygusal düzeydeki yankısını gözler önüne serer. Bu ifadeler, futbolun kendisini aşan bir işlevle yüklendiğini, ulusal kimliğin duygusal ve sembolik düzeyde yeniden kurulduğu bir platform sunduğunu gösterir. Dolayısıyla, Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı’nın hikâyesi, bir yönüyle bedensel eksiklik olarak kodlanan durumu, kolektif bilinç düzeyinde anlamlı ve güçlü bir kimlik ögesine dönüştürerek, ulus olma hâlinin yeniden tanımlandığı bir sahne yaratır. Bu sahne, yalnızca bireysel başarılarla değil, aynı zamanda tarih, fedakârlık ve kolektif aidiyet duygularıyla örülür. Bu bağlamda takımın hikâyesi, milli bilinç söyleminin hem temsili hem de yeniden üretimsel bir alanı hâline gelir; böylece, engelliliğin fiziksel sınırları, toplumsal anlamda bir direnişin, biz olma hâlinin ve ortak bir tarih inşasının önünü açan sembollere evrilir.

4.2. Vatan Sevgisi ve Milli Bilincin Spor Aracılığıyla Yeniden İnşası

Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı’nın başarılarla örülü hikâyesi, yalnızca sportif bir zafer anlatısı olmanın ötesinde; bireysel travmaların kolektif bir anlam dünyasında yeniden şekillenmesi, engelliliğin toplumsal algı düzleminde dönüştürülmesi ve milli kimliğin sportif alanda sembolik bir direniş diliyle yeniden inşasını içeren çok katmanlı bir sürece işaret etmektedir. Bu bağlamda, takımın varoluşu ve sahadaki mücadelesi, sembolik sermaye, kolektif hafıza, bedensel politikalar ve sosyal dönüşüm kavramlarıyla harmanlanarak okunabilir.

4.2.1. Sembolik Sermaye ve Milli Formanın Dönüştürücü Gücü

Milli takım forması, sporcular için yalnızca sportif bir üniforma değil, aynı zamanda ulusal kimliğin bedensel düzlemde tecessüm ettiği, kolektif aidiyetin somut ve performatif bir simgesi olarak karşımıza çıkar. Bu bağlamda, Victor Turner’ın ritüel dönüşüm kavramı (142) bireyin sıradan bir özne olmaktan çıkarak sembolik düzeyde ulusal temsilci haline geldiği dönüşümsel süreci açıklamada işlevsel bir kuramsal çerçeve sunar. Katılımcı 1’in “Milli takım ile ilgili malzeme giydiğim zaman bile davranışlarım değişiyor.” ifadesi, bu dönüşümün yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda psiko-sosyal ve sembolik boyutlar taşıdığını gösterir; zira burada forma giymek, bir kıyafetin ötesine geçerek, kişinin ulusal cemaatin bir parçası olduğunu davranışlarıyla da yeniden üretmesini sağlayan bir geçit ayini (rite of passage) işlevi görmektedir. Bu dönüşüm, Pierre Bourdieu’nün sembolik sermaye kavramı (143) üzerinden değerlendirildiğinde, sporcuların forma aracılığıyla yalnızca görünürlük değil, aynı zamanda toplumsal meşruiyet, onur ve manevi otorite elde ettikleri bir yapı ortaya çıkar. Zira formanın yüklediği anlam, bireysel başarıdan ziyade, ulusal

temsil gücünün bir ifadesi olarak, sporculara ülke adına mücadele eden etiketiyle birlikte bir statü kazandırır. Bu bağlamda, Katılımcı 18'in "İstiklal Marşı okuyor olmak." ve "Elinde bir şampiyonluk kupasıyla üstünde Milli formayla ülkeye dönmek çok bambaşka bir şey." şeklindeki vurguları, sembollerin (forma, bayrak, marş) yalnızca görsel veya işitsel değil, aynı zamanda varoluşsal ve tarihsel bağlarla yüklü anlamlar taşıdığını gösterir. Katılımcı 18'in bu ifadesi, marşın yalnızca söylenen bir metin değil, aynı zamanda sporcuları bir tarihsel sürekliliğe ve kolektif hafızaya bağlayan sembolik bir bağ olduğunu ortaya koyar. Bourdieu'nün belirttiği gibi sembolik sermaye, maddi olmayan fakat toplumsal ilişkiler içinde son derece etkin bir güçtür ve bu güç, sporcu için forma ile birlikte bedenlenir. Tam da bu noktada, Benedict Anderson'ın hayali cemaat kavramı (134) devreye girer. Zira sporcular, forma giydiklerinde yalnızca takım arkadaşlarıyla değil, kendilerini izleyen milyonlarla, yani yüz yüze hiç tanışmadıkları ancak ortak bir kimliğe sahip olduklarını hissettikleri ulusal toplulukla bir duygu birliği içerisine girerler. Katılımcı 11'in "Her İstiklal Marşı çalındığında tüylerim diken, diken olur." ifadesi, bu hayali cemaatin, bedensel düzeyde hissedilen bir kolektif coşkuya nasıl dönüştüğünü gösteren çarpıcı bir örnektir. Katılımcı 11'in deneyimi, marşın yalnızca bir seremoni unsuru değil, aynı zamanda bireyin ulusal kimliğe aidiyetini yeniden üretmesine aracılık eden yüksek duygusal yoğunluk taşıyan bir eylem olduğunu ortaya koyar. Sonuç olarak, milli takım forması ve beraberindeki semboller, sporcular üzerinde yalnızca görsel bir birliktelik yaratmakla kalmaz, aynı zamanda onları ulusal kimliğin taşıyıcısı konumuna yükselten, hem toplumsal hem de duygusal düzeyde dönüştürücü etkiler barındıran bir sembolik sermayeye dönüştürür. Katılımcı 1'in davranışsal değişimini tetikleyen forma, Katılımcı 18'in bambaşka bir şey olarak tanımladığı forma ve marş, Katılımcı 11'in bedensel tepkisiyle somutlaşan coşku; tümüyle, bireysel kimliğin ulusal anlatılarla örülerek kolektif bir varoluşa evrildiği, semboller aracılığıyla inşa edilen kompleks bir yapıyı görünür kılar.

4.2.2. Engelliliğin Yeniden Kodlanması: Sosyal Model ve Kahramanlık Anlatısı

Engelliliğin toplumsal inşasında yaşanan dönüşüm, özellikle spor alanında faaliyet gösteren gaziler üzerinden okunduğunda, sadece bireysel bedensel travmaların değil, aynı zamanda ulusal kimlik, onur ve kolektif hafıza inşasının da bir yansımasına dönüşmektedir. Bu dönüşüm, Michel Foucault'nun beden politikaları ve iktidar-bedensellik ilişkisi (144) çerçevesinde analiz edildiğinde, sporcuların bedenlerinin yalnızca fiziksel performans değil, aynı zamanda sembolik birer anlam taşıyıcısı olarak nasıl işlev gördüğü daha açık biçimde

anlaşılmaktadır. Bu bağlamda, engellilik artık yalnızca tıbbi bir eksiklik kategorisinde değerlendirilmeyip, milli bir mücadeleye adanmış bedenın ödediği bir bedel ve bu bedelin kamu nezdinde karşılık bulduğu bir onur nişanesi olarak yeniden kodlanmaktadır. Nitekim Katılımcı 12'nin "Böyle bir branşım var olduğunu bize söylediler." , "Varsa ben oynarım dedim." ve "Ayağımı kaybettiğim için maneviyat, ay yıldızlı bayrak, her zaman önde gelir." şeklindeki ifadesi, bedensel kaybın artık kişisel bir trajediden ibaret olmadığını, tersine ulusal bir sembole ve kahramanlık anlatısına dönüştüğünü ortaya koyar. Katılımcı 12'nin bu cümlesinde, hem bedenın travma sonrası yeniden işlevsel hale gelişı hem de bu yeniden işlevselleştirmenin ulusal kimlik ile örtüşerek anlam kazandığı görülmektedir. Benzer şekilde, Katılımcı 5'in "Ülkeme yapılmış bir hizmet zaten bir görev gibi düşündüm." şeklindeki vurgusu da engelliliğin, yalnızca bireyin yaşadığı bir durum değil, kolektif bir aidiyetin ve fedakârlığın dışavurumu olarak görülmesini sağlar. Burada forma, yalnızca bir spor giysisi değil; aynı zamanda geçmişte ödenmiş bir bedelin bugün kamusal alanda görünürlük kazanmasının simgesidir. Bu da bize, engellilikle birlikte taşınan toplumsal damgalamanın, nasıl bir onur ve hizmet sembolüne dönüştürülebildiğini gösterir. Katılımcı 7'nin "İlk başta ki etken, o Türk bayrağını taşıyacam." cümlesiyle dile getirdiği hissiyat, engelliliğin yalnızca bireysel bir deneyim değil, aynı zamanda ulusal temsiliyetin bir parçası haline geldiğini ortaya koyar. Bayrak metaforu burada yalnızca milli kimliğe değil, aynı zamanda bu kimliğin taşıyıcısı olan bedene atfedilen yeni değerleri de ima eder. Engelli sporcuların bedeni, artık sadece eksikliklerin taşıyıcısı değil, aynı zamanda ulusun değerlerini sahada temsil eden bir iktidar alanına dönüşmüştür. Bu anlatının en açık örneklerinden biri de Katılımcı 27'nin "Sayın Cumhurbaşkanımızdan Allah razı olsun, ödül verildiği zaman, devlet adına ödül verdiği zaman, takımındaki teknik heyeti ayırmaksızın, takım heyetinde yer alan her bireyin, sporcular dâhil, her bir bireye ödül verildi ve hepsine eşit ödül verildi." ve "Çünkü bu başarının görünmez kahramanları var." cümleleridir. Bu ifade, engelliliğin devlet nezdinde yalnızca kabul edilmesi değil, aynı zamanda bir kahramanlık statüsüne yükseltilmesi anlamına gelmektedir. Devletin bu temsiliyeti tanınması ve ödüllendirmesi, Foucault'nun beden üzerindeki iktidar ilişkilerinin nasıl işlediğini gösteren somut bir örnektir. Bu noktada, sporcuların bedenleri yalnızca fiziksel performans göstergesi değil, aynı zamanda devletin ideolojik temsiline dönüşmüş olan sembollerdir. Katılımcı 26'nın "Gazi çocukların bu işin içinde olması, zaman zaman gazi oluşları ile ilgili hikâyeleri bu işin içine katmaları." şeklindeki ifadesi ise engelliliğin yalnızca mevcut nesillerle sınırlı kalmayıp, bir tür fedakârlık mirası olarak nesiller arası aktarılabildiğini ve bu şekilde kolektif hafızanın yeniden üretildiğini ortaya

koyar. Bu miras, yalnızca bir hikâye anlatımı değil, aynı zamanda kimliğin ve aidiyetin sürekliliğini sağlayan bir stratejidir. Tüm bu ifadeler, Katılımcı 12'nin tekrar ettiği ve metni çerçeveleyen “Böyle bir branşım var olduğunu bize söylediler.”, “Varsa ben oynarım dedim.” ve “Ayağımı kaybettiğim için maneviyat, ay yıldızlı bayrak, her zaman önde gelir.” söyleminde birleşerek, engelliliğin fiziksel bir travma olmaktan çıkarılıp, ulusal onur, kahramanlık ve toplumsal temsiliyetle iç içe geçmiş bir sembole dönüştüğünü göstermektedir. Bu dönüşüm, Foucault'nun bedenini disipline edilmesi ve iktidar ilişkilerine dâhil edilmesi teorisiyle doğrudan ilişkilendirilebilir: Beden, burada yalnızca bir varlık değil, aynı zamanda söylemsel ve sembolik bir üretim alanıdır. Bu bağlamda, gazilerin sporcu kimliğiyle sahada varlık göstermesi, sadece bireysel başarı değil, aynı zamanda ulusal bir hikâyenin ve ideolojik bir söylemin sahaya taşınmasıdır.

4.2.3. Askerî Aidiyetin Sivil Spora Aktarımı: Nefer Kimliği, Görev Bilinci ve Sembolik Cephe

Modern ulus-devletin inşasında kolektif aidiyetin yeniden üretildiği başlıca alanlardan biri olan spor, sadece fiziksel bir mücadele alanı değil, aynı zamanda sembolik bir cephe olarak işlev görmektedir. Ernest Gellner'in milliyetçilik ve modernite teorisinin (145) çizdiği çerçevede değerlendirildiğinde, sporcuların söylemleri, ulusal kimlik üretiminin modern arenada nasıl yeniden inşa edildiğini açık biçimde gözler önüne sermektedir. Spor, Gellner'e göre, modern ulus-devletin sürekliliğini sağlayan kültürel pratiklerin başında gelir; bu bağlamda sporcuların kendilerini cephe dışında savaşan neferler olarak konumlandırmaları, sporun bir tür sivil askerlik formuna dönüştüğünü ortaya koyar. Katılımcı 6'nın “Biz bu işi bayrak için yapıyoruz, bayrak için savaşıyoruz.” şeklindeki ifadesi, sporu yalnızca bir yarışma değil, aynı zamanda ulusal semboller uğruna verilen bir mücadele alanı olarak tanımlar. Bu söylemde, sporcu kimliği ile asker kimliği arasında kurulan özdeşlik dikkat çeker. Benzer biçimde Katılımcı 10'un “Nasıl askerlerimiz cephede bizi temsil ediyorlarsa, sınırda bizi temsil ediyorlarsa, bizimde bir temsil görevimiz var, temsil görevimizi icra ediyoruz.” benzetmesi, spor sahasını fiziksel bir savaş alanı değilse bile, sembolik bir cephe olarak tahayyül ettiğini göstermektedir. Bu tahayyül, sporun, askeri mücadeleyi temsil eden bir alan haline geldiğine işaret ederken; aynı zamanda bireysel mücadelenin ulusal bir anlam kazandığı kolektif bir temsil zemini olduğunu vurgular. Sporcuların bu türden söylemleri, Marcel Mauss'un karşılıklı sosyal sözleşme kavramıyla (146) da örtüşmektedir. Mauss'a göre toplumsal ilişkiler, maddi ya da manevi düzeyde borçluluk üzerinden yapılandırılır. Katılımcı 3'ün “Bu ülke bana bakıyor, ben de bu ülke için her şeyi yapacağım.” ifadesi, bu türden bir sosyal sözleşmenin somutlaşmış hâlidir. Sporcular, devletin ve toplumun

kendilerine sunduğu destek karşısında bir tür manevi yükümlülük hisseder; bu yükümlülük, milli mücadeleye katkı sağlama arzusu şeklinde sahanın her anına sirayet eder. Nefer kimliğinin spor alanına taşındığını gösteren bir diğer örnek ise Katılımcı 20'nin "Bizim askerliğimiz de Milli Takım." sözüyle belirginleşir. Bu ifade, millî takım forması giymeyi adeta bir askerlik hizmetiyle eşdeğer görürken, bu özdeşliği Katılımcı 18'in "Ben zaten bu ülkeye asker olmuş bir adamım." sözleri daha da pekiştirir. Gellner'in kuramı doğrultusunda, modernleşmenin zorunlu kıldığı ulusal eğitim ve kültürel homojenlik süreçleri içinde sporcuların kendilerini birer ulus inşası aktörü olarak konumlandırması, devletin modern aygıtlarıyla bireyler arasında kurulan sembolik bağın ne denli güçlü olduğunu gösterir. Bu sembolik bağın en çarpıcı örneklerinden biri Katılımcı 23'ün "Ben askere gidemedim örneğin, askerlik görevimi yapamadım, bedensel engelli olduğumdan dolayı, bize de vatanı temsil etme kısmı bu şekilde nail oldu." bir diğeri ise Katılımcı 19'un "Ben hep bir kere de olsa ülkeme bir katkı sunmak, bir görev yapmak istemişimdir. Askerlik yapmak istemişimdir ama yapamamışım. En azından vatan borcu diye bir şey var, yani ufak da olsa yani minik de olsa belki de çok büyük, onu ben derecelendiremem, ama en azından kendime şöyle diyorum, ben vatan borcunu kendimce bu ülkeye olan borcumu ödediğimi düşünüyorum." şeklindeki ifadesinde yer alır. Burada, askerî hizmetin fiilen yerine getirilememesi, sporun sahasında verilen mücadele ile telafi edilmektedir. Askerlik, yalnızca fiziksel bir hizmet değil, aynı zamanda bir temsil meselesine dönüşmüş; böylece spor alanı, bu temsili gerçekleştirebilecek alternatif bir vatan hizmeti biçimi kazanmıştır. Benzer biçimde, Katılımcı 21'in "Şunu anladım ki sadece askerî alanda değil futbol oynarken de ülkemi temsil edebilir ve o bayrağı en üst seviyeye taşıyabilirim..." vurgusu, sporun sadece rekabetçi değil, aynı zamanda sembolik bir millî sorumluluk alanı olarak algılandığını ortaya koymaktadır. Katılımcı 21'in ifadesinde, milli temsilin somut göstergesi olan bayrağı en üst seviyeye taşımak sporcunun sahanın her karışında gösterdiği çabanın vatan için verilmiş bir emek olduğu anlamına gelir. Bu noktada, Mauss'un karşılıklı borçluluk ilişkisi bir kez daha devreye girer: Sporcunun çabası, ulusun kendisine duyduğu güvenin ve sunduğu desteğin karşılığı olarak sahada yeniden üretilir. Sonuç olarak, sporcuların benimsediği cephe dışında savaşıyor nefer kimliği, askerî aidiyetin sivil alanda yeniden üretildiği güçlü bir sembolik aktarımı temsil eder. Bu aktarım, hem Gellner'in milliyetçilik ve modernite teorisi hem de Mauss'un karşılıklı sosyal sözleşme anlayışıyla açıklanabilir. Sporu yalnızca bir fiziksel aktivite değil, ulusun sürekliliğini sağlayan kolektif bir temsil pratiği olarak gören bu yaklaşım, sporcuları sadece bireysel başarı peşinde koşan aktörler değil, aynı zamanda ulusun hizmetinde görev yapan sivil neferler olarak tanımlar.

4.2.4. Tarihsel Hafıza ve Sportif Motivasyon: Tamamlanmamış Görev Bilinci

Takımın motivasyonunun temelinde, bireysel deneyimlerin ötesine geçen ve kolektif bilinç düzeyinde örgütlenen tarihsel travmaların süreklilik arz eden etkisi yatmaktadır. Maurice Halbwachs'ın kolektif hafıza kavramı (147) çerçevesinde değerlendirildiğinde, geçmişte yaşanmış mağlubiyetlerin yalnızca bireysel hayal kırıklıkları olarak değil, aynı zamanda bir topluluğun kimliğini inşa eden ve onu geleceğe yönlendiren ortak anlatılar olarak anlam kazandığı görülmektedir. Bu bağlamda, sporcuların başarıya yönelik motivasyonları, sadece kişisel hırs ya da sportif hedeflerden değil; aynı zamanda ulusal hafızada yer eden tarihsel kırılma noktalarına verilen kolektif tepkiden de beslenmektedir. Bu kolektif tepkinin en belirgin örneklerinden biri, Katılımcı 2'nin "2014'te yarı finalde ikinci uzatmada yediğimiz golle biz üçüncü olduk. O gün o golü yemeseydik şampiyonduk, o gün ben kendi kendime dedim ki biz artık bu ampute futbolda, Türkiye hem Avrupa'da hem Dünyada ilk üçe gireceğiz diye hem kendime hem de arkadaşlarımıza söz vermiştik." vurgusu ve daha sonra şampiyon olmaları, Katılımcı 8'in "2022'de yine aynı takımla karşılaştığımızda bu sefer 4-0 yendik." ve "Çünkü hepimiz o üzüntüyü 2018'de yaşamıştık, 2022'de tekrar yaşamamak için bu seferki o önlemleri hep birlikte aldık, hep birlikte başardık." şeklindeki ifadesinde 2018 yılındaki mağlubiyeti, dört yıl sonra 2022'de elde edilen 4-0'lık galibiyetle telafi etme çabasında somutlaşmaktadır. Bu dönüşüm, Halbwachs'ın kolektif hafızanın birey üzerindeki dönüştürücü gücüne dair teorisini destekler nitelikte olup, sporun bir mücadele alanı olmasının ötesinde, geçmişin tamamlanmamış görevlerinin yerine getirildiği bir sembolik alan işlevi gördüğünü ortaya koymaktadır. Sporcuların söylemleri, bu tarihsel hafızanın kimliklerine nasıl içkinleştiğini açık bir biçimde gözler önüne serer. Örneğin Katılımcı 4'ün "Şehitlerimizin kanıyla sulanmış vatan bizim için zaten değerlidir, onun için mücadele ediyoruz." ifadesi, yalnızca bir vatan sevgisi beyanı değil, aynı zamanda bu sevginin tarihsel bir travmanın –şehitlik olgusunun– kolektif bilinçteki izdüşümüne dayandığını ve bu bilinçle özdeşleştiğini gösterir. Benzer şekilde, Katılımcı 9'un "Şehit kanıyla sulanmış bayrağımızın..." şeklindeki metaforik anlatımı, ulusal sembollerin tarihsel anlam yükleriyle sporcu kimliğinde nasıl bütünleştiğini açıklayan güçlü bir anlatıdır. Her iki ifade de, sporun sadece fiziksel bir rekabet alanı olmadığını; aynı zamanda toplumsal ve tarihsel kimliğin yeniden üretildiği ve temsil edildiği bir sahneye dönüştüğünü açıkça ortaya koymaktadır. Bu tarihsel yükün sporcular üzerindeki etkisini bir adım daha ileriye taşıyan Katılımcı 26'nın "Gazi çocukların bu işin içinde olması, zaman zaman gazi oluşları ile ilgili hikâyeleri bu işin içine katmaları." ile yaptığı atıfla, sadece geçmişin anısını değil, aynı zamanda bu anının geleceğe devrolan

sorumluluğunu da işaret etmektedir. Bu yaklaşım, Halbwachs'ın kolektif hafızanın yalnızca geçmişi yeniden üretmediği, aynı zamanda geleceğe dair davranış biçimlerini de yönlendirdiği fikriyle birebir örtüşmektedir. Sonuç olarak, takımın sportif motivasyonu, bireysel performansların toplamından ziyade, tarihsel travmaların kolektif hafızada taşıdığı anlam ve bu anlamın bireysel kimliklerle kurduğu bağ üzerinden şekillenmektedir. Her maç, sadece bir müsabaka değil; geçmişte tamamlanamamış görevlerin, eksik kalmış hikâyelerin, yarım bırakılmış anlatıların sembolik bir tamamlanışı olarak görülmekte; böylece spor, toplumsal hafızanın hem taşıyıcısı hem de dönüştürücüsü rolünü üstlenmektedir.

4.2.5. Toplumsal Dönüşüm: Engelli Algısının Yeniden İnşası

Engellilik, uzun yıllar boyunca toplumsal düzlemde bağımlılık, yardıma muhtaçlık ve pasif öteki kimliğiyle ilişkilendirilmiş; bireylerin taşıdığı potansiyel ise sistematik olarak göz ardı edilmiştir. Ancak son yıllarda özellikle sporun dönüştürücü gücüyle birlikte bu algı kırılmakta, engellilik yeni anlamlar kazanarak liderlik, sorumluluk ve temsil kavramlarıyla yeniden yapılandırılmaktadır. Ampute Futbol Milli Takımı'nın bu bağlamda gerçekleştirdiği dönüşüm, yalnızca sportif başarıların ötesinde, derin bir toplumsal yeniden inşa sürecini de işaret etmektedir. Katılımcı 10'nun "Bakış açısını nasıl değiştirdik, artık engellilik bilincini yok ettik biz yani." ifadesi, bu dönüşümün hem sembolik hem de pratik düzlemdeki karşılığını güçlü bir şekilde yansıtırken; çocukların ona artık doğrudan "kaptan" diye hitap etmeye başlaması, engelli bireylerin toplumsal hiyerarşideki öteki konumdan çıkarak aktif, yönlendirici ve ilham verici bir role taşındığını simgeler. Bu bağlamda, Spivak'ın ötekinin sesi kavramı (148) yeniden okunabilir hâle gelir; zira burada artık öteki, yalnızca konuşan değil, toplumu yönlendiren ve temsil eden bir özneye dönüşmüştür. Bu dönüşüm yalnızca bireysel semboller üzerinden değil, kolektif bir anlatı biçiminde de kendini göstermektedir. Katılımcı 26'nın "Gazi çocukların bu işin içinde olması, zaman zaman gazi oluşları ile ilgili hikâyeleri bu işin içine katmaları." ifadesini anlatının merkezine alarak yaptığı vurgu, engelliliğin bireysel bir deneyim olmaktan çıkarılıp tarihsel ve toplumsal bir çerçeveye oturtulduğunu; böylece engellilik temsillerinin kolektif hafızada yer edindiğini gösterir. Bu anlatılar, yalnızca bireysel başarıyı değil, aynı zamanda bir toplumun dayanışma ve aidiyet biçimlerini yeniden kurar. Takım oyuncularından Katılımcı 23'ün Avrupa Şampiyonası sürecine ilişkin "Biz başarılı olmak zorundayız biz kesinlikle başarılı olmak zorundayız bu saatten sonra." şeklindeki ifadesi ise, engelli kimliğinin yalnızca bir direnç değil, aynı zamanda bir görev ve sorumluluk çerçevesinde yeniden tanımlandığını gösterir. Katılımcı 23'ün bu

ifadesi, engelliliğin edilgen değil, amaçlı ve hedef odaklı bir kimlik kurgusuna evrildiğini ortaya koyar; böylece engelli bireylerin yalnızca kendi hayatlarında değil, ulusal düzlemde de temsil gücü kazandıkları bir yapı kurulur. Benzer şekilde, Katılımcı 18'in "Ülkeyi temsil eden bir sporcu olarak." vurgusu, engelli bireylerin yalnızca bireysel mücadelenin değil, aynı zamanda ulusal kimliğin ve devletin sembolik temsilinin taşıyıcıları olarak konumlandıklarını gösterir. Bu ifade, Spivak'ın subalternin konuşabilirliği tartışmasının ötesine geçerek, artık ötekinin sadece konuşan değil, devletin ve milletin sesi olarak kabul gördüğü bir yeni temsil biçimini işaret eder. Sonuç olarak, Ampute Futbol Milli Takımı özelinde şekillenen bu yeni temsil modeli, engellilikle ilgili toplumsal algıyı radikal bir biçimde dönüştürmekte; engelli bireyleri bağımlılık ve acizyet imgelerinden kurtarıp, liderlik, temsil ve sorumluluk gibi kavramlarla yeniden tanımlamaktadır. Bu süreçte bireysel söylemler, kolektif anlatılar ve kuramsal okumalar iç içe geçerek, yalnızca spor alanında değil, geniş bir toplumsal bağlamda da kapsayıcı ve eşitlikçi bir tahayyülün inşasına katkı sunmaktadır.

4.2.6. Sembolik Direniş: İstiklal Marşı ve Bayrak Siyaseti

Spor alanı, yalnızca fiziksel performansın sergilendiği bir zemin değil, aynı zamanda ulusal kimliğin, kolektif hafızanın ve tarihsel direnişin yeniden üretildiği sembolik bir muharebe sahasıdır. Bu bağlamda, İstiklal Marşı ve Türk bayrağı, sporcuların mücadelesini yalnızca bireysel başarıların ötesine taşıyarak, onları tarihsel bir ulusal anlatının devamcıları haline getirir. Benedict Anderson'ın hayali cemaat (134) kavramsallaştırması bu noktada açıklayıcıdır; zira Anderson'a göre, ulus dediğimiz yapı, bireylerin fiziksel olarak birbirlerini tanınamalarına rağmen ortak semboller ve ritüeller aracılığıyla hayali bir birliktelik hissine kapılmalarından doğar. Katılımcı 2'nin marş sırasında yaşadığını ifade ettiği "İstiklal marşını okurken aldığım haz ve keyfi..." duygusu, bu hayali birliğin sporcu bedeninde yarattığı ruhsal rezonansı göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Bu bağlamda, Katılımcı 2'nin söz konusu duygulanımı, marşın yalnızca bir müzik parçası olmaktan çıkıp, bireyi tarihsel ve ulusal bir mücadele hattına yerleştiren bir bağlayıcı sembol olduğunu ortaya koyar. Aynı şekilde, Katılımcı 18'in "İstiklal Marşı'nı okuyor olmak." ve Katılımcı 24'ün "İstiklal marşının çalınması." şeklindeki ifadeleri, marşın birey üzerindeki etkisini bir ritüel olarak değil, milli değerlerin bireysel bedenlerde yarattığı kolektif ruhun bir tezahürü olarak tanımlamaktadır. Bu tür ifadeler, bireyin spor sahasında maruz kaldığı duygusal ve sembolik yükü Anderson'ın teorisiyle birlikte okumanın olanaklı olduğunu gösterir. Bayrak ise bu sembolik direniş alanının bir diğer kurucu unsurudur. Katılımcı 3'ün, "Bayrak için her şeyi yapacağım." Katılımcı 6'nın "Bayrak için gidiyoruz." ve Katılımcı 22'nin "Önce

bayrak.” şeklindeki ifadeleri, bireysel çabanın çok daha büyük bir tarihsel anlamla örtüştüğünü ortaya koyarken, ulusal direnişin güncel bir tezahürü olarak da okunabilir. Bu söylemler, sporun yalnızca bir oyun olmadığını, aksine ulusal kimliğin inşasında aktif rol üstlendiğini gösterir. Benzer şekilde, Katılımcı 6’nın “Bayrak için savaşıyoruz.” ifadesi, sportif mücadelenin sınırlarını aşarak onu bir tür siyasi direniş pratiğine dönüştürmektedir. Katılımcı 6’nın bu söylemi, bayrağın spor sahasında bir ulusal onur nesnesi haline geldiğini ve başarı ile birlikte dalgalanmasının, geçmişten bugüne süregelen bir direnişin günümüz versiyonunu temsil ettiğini düşündürmektedir. Katılımcı 21’in “Bayrağı en üst seviyeye taşıyabilirim...” vurgusu ise, sportif alanı yalnızca fiziksel rekabetin yaşandığı bir zemin olmaktan çıkararak, onu bayrak siyaseti bağlamında değerlendirilebilecek bir temsil alanına dönüştürmektedir. Katılımcı 21’in bu söylemi, bireysel başarı ile ulusal temsilin nasıl iç içe geçtiğini, başarı ideallerinin bir devlet politikası gibi algılandığını gözler önüne serer. Sonuç olarak, spor alanının giderek daha fazla bir siyasi sembolizm alanına dönüştüğünü ve sporcuların başarılarının ulusal kimliğin güncellenmiş bir yansıması olarak kodlandığını göstermektedir. Bu çerçevede İstiklal Marşı ve Türk bayrağı, yalnızca sembolik unsurlar değil; aynı zamanda sporcuların bedenleri aracılığıyla yeniden üretilen ve direnişle özdeşleştirilen ideolojik yapıtaşlarıdır. Bu yönüyle spor, sadece bir fiziksel performans değil, aynı zamanda bir ulusal anlatının sahnesi olarak işlev görmektedir.

4.2.7. Anlam Çıkartma

Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı’nın oluşum süreci ve sahadaki varlığı, bireysel deneyimlerin kolektif hafızaya dönüştüğü bir bağlamda, ulusal kimlik inşasının hem sembolik hem de toplumsal boyutlarına ışık tutar. Bu bağlamda, takım oyuncularının kişisel hikâyeleri yalnızca fiziksel birer başarı öyküsü değil, aynı zamanda tarihsel hafızanın sportif alan aracılığıyla yeniden üretildiği, direnişin sembolleştiği ve toplumsal dönüşümün ivme kazandığı anlatılar haline gelir. Katılımcı 23’ün “Ben askere gidemedim örneğin, askerlik görevimi yapamadım, bedensel engelli olduğumdan dolayı, bize de vatani temsil etme kısmı bu şekilde nail oldu.” ve Katılımcı 19’un “Ben hep bir kere de olsa ülkeme bir katkı sunmak, bir görev yapmak istemişimdir. Askerlik yapmak istemişimdir ama yapamamışım. En azından vatan borcu diye bir şey var, yani ufak da olsa yani minik de olsa belki de çok büyük, onu ben derecelendiremem, ama en azından kendime şöyle diyorum, ben vatan borcunu kendimce bu ülkeye olan borcumu ödediğimi düşünüyorum.” diyerek belirtmeleri askerî yükümlülüğünü millî takım formasıyla yerine getirdiğini belirtmesi, askerlik hizmetini vatana başka bir cephede, bayrağı temsil ederek yapma biçiminde tanımlanabilecek bir

sivil-millî anlatının ortaya çıktığını gösterir. Bu ifade, klasik anlamda askerî hizmetin sınırlarını aşarak, spor alanında millî temsiliyetin bir tür vatan görevi olarak yeniden tanımlandığını ve bu görev bilincinin, sportif başarıdan çok daha fazlasını içerdiğini açıklar. Benzer şekilde, Katılımcı 21'in "Bayrağı en üst seviyeye taşıyabilirim..." ifadesi benim için bu takım, bayrağı taşımak demekti, bireysel motivasyonun ulusal bir idealle nasıl bütünleştiğini, bireyin kendini millî bir misyonun parçası olarak nasıl konumlandığını gösterir. Katılımcı 21'in bu söylemi, askerî aidiyetin sadece üniformayla değil, forma aracılığıyla da temsil edilebileceğini; sporun, vatani görevin alternatif bir ifadesi olarak nasıl kurgulanabildiğini ortaya koyar. Katılımcı 27'nin "Sayın Cumhurbaşkanımızdan Allah razı olsun, ödül verildiği zaman, devlet adına ödül verdiği zaman, takımdaki teknik heyeti ayırmaksızın, takım heyetinde yer alan her bireyin, sporcular dâhil, her bir bireye ödül verildi ve hepsine eşit ödül verildi. Çünkü bu başarının görünmez kahramanları var." ifadesi ile takım arkadaşlarını tanımlarken kullandığı başarının görünmez kahramanları var düşüncesi ile sporun, engelliliği edilgen bir mağduriyet statüsünden çıkarıp, özneleşmiş birer direniş figürüne dönüştürdüğünü gösterir. Bu söylem, engelliliğin sosyal model çerçevesinde yeniden tanımlanmasını; bireyin fiziksel farklılıklarıyla değil, bu farklılıkları nasıl kolektif bir değer haline getirdiğiyle öne çıktığı bir dönüşümü temsil eder. Katılımcı 26'nın "Gazi çocukların bu işin içinde olması, zaman zaman gazi oluşları ile ilgili hikâyeleri bu işin içine katmaları." şeklindeki anlatısı, sporun sadece bireysel değil, aynı zamanda kuşaklar arası bir aktarımın da aracı olduğunu vurgular. Burada gazi kimliği, yalnızca bir biyografik veri değil, taşıdığı sembolik anlamla birlikte bir kolektif onurun devamlılığını sağlayan kültürel bir yapı taşına dönüşür. Tüm bu anlatılar, Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın, engelliliğin toplumdaki algısını dönüştürerek sadece fiziksel bir başarı öyküsü sunmakla kalmadığını; aynı zamanda tarihsel hafıza + sembolik direniş = toplumsal dönüşüm formülasyonunu besleyen güçlü bir toplumsal anlatıya evrildiğini gözler önüne serer. Bireysel fedakârlıkların, ulusal temsilin, tarihsel travmaların ve kolektif onurun bir arada işlendiği bu yapı; sporun, yalnızca fiziksel performansın değil, kimlik, aidiyet ve direniş gibi kavramların da yeniden üretildiği bir mecra olduğunu kanıtlar.

4.3. Takdir Edilme, Toplumsal Rol Model Olma ve Görünürlük

Engelli bireylerin spor aracılığıyla elde ettikleri başarılar, yalnızca bireysel kazanımların ötesine geçen; toplumsal yapının, normların ve önyargıların dönüşümünü tetikleyen çok katmanlı bir süreci temsil etmektedir. Katılımcıların deneyimleri, Eagly'nin sosyal rol teorisi (149) bağlamında değerlendirildiğinde, engelli bireylerin geleneksel olarak marjinalize edilen pasif toplumsal rollerinden

sıyırılarak aktif, ilham veren ve dönüştürücü figürlere evrildikleri görülmektedir. Bu evrimsel süreçte spor, yalnızca fiziksel performansın sahnesi olmaktan çıkmakta, aynı zamanda sosyal görünürlüğün ve temsilin yeniden tanımlandığı politik bir zemine dönüşmektedir. Bu noktada, Mead'in sembolik etkileşimcilik kuramı (150) devreye girer. Bireyin çevresiyle kurduğu etkileşimlerdeki anlamlar ve semboller, kimliğin oluşumunda ve toplumsal olarak kabul görmesinde belirleyici olmaktadır. Sporcu kimliği, engellilik algısının önüne geçerek bireyin yalnızca fiziksel kapasitesiyle değil, kararlılığı ve azmiyle de tanımlanmasına imkân verir. Öte yandan, görünürlük yalnızca bir takdir meselesi olmaktan ziyade, bir politik mücadele alanı olarak da şekillenmektedir. Engelli sporcuların medyada ya da kamu alanında görünür hale gelmesi, sadece başarılarının kutlanması değil, aynı zamanda normatif beden algılarına, yeterlilik kavramına ve ayrımcı yapılarla karşı bir meydan okuma anlamı taşımaktadır. Sonuç olarak, engelli sporcuların başarıları, yalnızca bireysel bir zafer ya da fiziksel bir performans değil; aynı zamanda sosyolojik anlamda bir dönüşümün, norm kırıcı bir kimlik inşasının ve kolektif bir toplumsal bilincin yükselişinin göstergesidir. Takdir edilme, görünürlük kazanma ve rol model haline gelme süreçleri, bu bireylerin toplumsal alanda aktif öznelerle dönüşmesini sağlarken, toplumun da bu öznellik karşısında yeniden konumlanmasını zorunlu kılmaktadır. Bu yönüyle spor, yalnızca bir saha değil; aynı zamanda sosyal adaletin, eşit temsilin ve kapsayıcı kimliklerin yeniden üretildiği sembolik bir arenaya dönüşmektedir.

4.3.1. Toplumsal Tanınma ve Sembolik Dönüşüm: Sosyal Rol Teorisi Ekseninde Bir Analiz

Toplumsal tanınma, bireyin yalnızca çevresiyle olan ilişkilerini dönüştürmekle kalmaz; aynı zamanda onun benlik algısını, sosyal konumunu ve kimliğini de yeniden inşa eden güçlü bir etkidir. Özellikle engelli bireylerin spor gibi kamusal görünürlüğü yüksek alanlarda elde ettikleri başarılar, onları toplumun marjinalleştirilmiş yardıma muhtaç birey rolünden çıkararak kahraman, rol model ve lider rollerine taşır. Bu dönüşüm, Eagly'nin Sosyal Rol Teorisi (149) bağlamında açıklanabilir. Zira bu teoriye göre bireylerin toplum içindeki rolleri, zamanla davranış kalıplarına dönüşerek toplumsal beklentileri şekillendirir ve bu süreçte başarı, bireyin mevcut sosyal rolünü yeniden tanımlar. Katılımcı 1'in, "90 yaşında teyze bana mesaj attı, görüntülü, halen duyulanıyorum." şeklinde anlatısında 90 yaşındaki bir teyzeden aldığı görüntülü tebrik mesajı karşısında yaşadığı duygusal yoğunluğu, tam da bu sembolik dönüşümün bir göstergesi olarak ele alınabilir. Kendisi bu deneyimi, bu mesaj sadece bir tebrik değil, toplumun bana sen artık bizim bir parçamızsın demesidir şeklinde yorumlarken, toplumun bireyi yalnızca fiziksel başarısından ötürü değil,

kolektif yapının bir parçası olarak kabul etmesinin ne denli dönüştürücü olduğunu vurgular. Bu ifade, Eagly'nin sosyal rol teorisinin bireyin toplumsal konumunu yeniden biçimlendirme gücünü somut bir örnekle açıklar. Benzer şekilde, Katılımcı 3'ün "İnsanlar dışarıdan engelli olduğunda açık konuşayım kaba bir tabir olacak ama işi yaramaz bir insan olarak görüyor, acıyarak bakıyorlar." ifadesi ile toplumun acıyan bakışlarını saygıya çevirmesi süreci, bireyin geçmişte kendisine atfedilen işe yaramaz acınası kimlikten sıyrılarak saygı duyulan bir figüre dönüşmesidir. Katılımcı 3, bu değişimi şu sözlerle dile getirir: "Tabii ki, daha önce dediğim gibi görünmeyen, görmedikleri insan, şimdi konuştukları insan, takdir ettikleri insan, özendikleri insan." Bu dönüşüm, yalnızca bireyin statüsünü yükseltmekle kalmaz; aynı zamanda toplumun engelliliğe dair algılarını da kökten yeniden şekillendirir. Bu bağlamda Erving Goffman'ın damga yönetimi kuramı (151) devreye girer: Damgalanmış birey, toplumsal başarı ve görünürlük sayesinde geçmişteki negatif etiketleri silerek pozitif bir kimlik inşa eder. Katılımcı 2'nin "Şu anda adıma park var." ifadesinde belirttiği gibi adının bir parka verilmesi ve çocuklara örnek gösterilmesi, bu yeni rolün ne kadar sembolik bir güç taşıdığını gösterir. Katılımcı 2'nin "Oğlum akşam okuldan gelince koşu koşu yanına geldi, buyur oğlum, baba bugün okulda hoca seni bize tanıttı, o çocuk için kelimelere ifade edilmez, onun için ampute futbol benim hayatımı çok değiştirdi." ifadesi, Mead'in Sembolik Etkileşimcilik kuramı (150) bağlamında yorumlandığında, toplumun bireye yüklediği anlamların bireyin benlik algısını nasıl şekillendirdiğini ortaya koyar. Mead'e göre benlik, bireyin başkalarının gözünden kendisini nasıl gördüğüyle oluşur; bu bağlamda sporcular, toplumun idealize ettiği imgelerin taşıyıcısı hâline gelir. Katılımcı 23'ün "Takdir edilmekten ziyade, hocam kendini ifade etme. Her engelli bireyin aslında hayatta birçok şeyi başarabileceğinin gösterme çabasıdır. Takdir dediğimiz olay aslında bu." sözleri, sosyal rolün yalnızca başarıyla değil, bireyin öz ifade hakkının tanınmasıyla ilişkili olduğunu gösterir. Eagly'nin Sosyal Rol Teorisi'ne göre birey, toplum içinde üstlendiği yeni rol aracılığıyla yalnızca fiziksel yeterlilik değil, düşünsel ve duygusal bir varlık olarak da kabul görür. Bu durum, bireyin toplumsal entegrasyonunu daha derinlikli bir düzleme taşır. Katılımcı 24'ün "Çevrenin de bize bakış açısı, bize değer vermesi, kıymet bilmesi, bizle beraber olma gayreti göstermesi, şu an kenedyen ile yürüyen bir insana hemen yaklaşım sende top oynuyor musun cümlelerine duyuyoruz." cümlesi, Erving Goffman'ın damga yönetimi kuramı doğrultusunda anlam kazanır: Toplum, geçmişte yardıma muhtaç olarak konumlandığı bireye artık bir sporcu kimliği atfetmektedir. Bu, yalnızca bireyin değil, benzer konumdaki tüm bireylerin algılanış biçiminde bir değişim yaratır. Katılımcı 25'in "Sokakta fotoğraf çekilmeler, işte sizi gördükleri zaman, işte bizim gururlarımızsınız

bunun gibi söylemler.” ile Katılımcı 22’nin “Dünya Kupası’ndan sonra tanınmış bir kişi oldum.” sözleri, Mead’in toplum-birey ilişkisindeki aynalama mekanizmasını (150) destekler niteliktedir. Bireyin başarıları, onu toplumun idealize ettiği bir figür hâline getirirken, bu başarılar kolektif bir temsil gücü de kazandırır. Sporcu artık yalnızca kendi adına değil, ait olduğu toplumsal grubun sesi ve yüzü olarak kabul edilir. Sonuç olarak, engelli bireylerin sportif başarıları, sadece bireysel kazanımları değil; aynı zamanda toplumsal rollerin, sembollerin ve kimliklerin yeniden tanımlanmasını mümkün kılmaktadır. Sosyal Rol Teorisi, Sembolik Etkileşimcilik ve Damga Yönetimi kuramları ekseninde analiz edildiğinde görülür ki, bu başarılar yalnızca madalya değil, aynı zamanda anlam üretir; bireyi yalnızca kazanan değil, aynı zamanda tanınan kılar.

4.3.2. Görünürlük Politikası ve Aktif Hak Talebi

Nancy Fraser’ın yeniden dağıtım ve tanınma ikiliği üzerinden geliştirdiği toplumsal adalet kuramı (152) engelli bireylerin kamusal alanda maruz kaldığı yapısal eşitsizliklerin sadece ekonomik değil, aynı zamanda kültürel ve sembolik bir düzlemde de çözümlenmesi gerektiğini savunur. Bu bağlamda Fraser’ın görünürlük politikası kavramı (152) özellikle engelli bireylerin toplum nezdindeki görünmezliklerini aşarak, aktif birer temsil öznesine dönüşmelerini olanaklı kılan mücadele pratiklerini analiz etmede işlevsel bir çerçeve sunar. Milli Takım kaptanı Katılımcı 12’nin, “Kitaplarda ismin geçiyor.”, “Sporcu gözüyle bakmaya başladılar.” ve “Çevremde gittiğin yerde kaptan hoş geldin.” Şe klindeki vurguları, yalnızca bireysel bir tanınma deneyimini değil, aynı zamanda kolektif bir görünürlük talebini de içermektedir. Katılımcı 12’nin söz konusu ifadesi, engelliliğin toplumdaki dışlayıcı normlarıyla hesaplaşan sembolik bir direniş pratiğine dönüşerek, Fraser’ın tanımladığı biçimiyle bir hak talebine evrilir. Bu talep, yalnızca görülmek değil, aynı zamanda nasıl ve ne tür bir çerçevede görünür olunduğu sorularını da gündeme getirir. Bu noktada, sporun sağladığı görünürlüğün, sadece bir sahne ya da vitrin işlevi görmeye kalmadığı, aynı zamanda kimliğin yeniden kurulduğu bir temsil alanı olarak işlev gördüğü açıkça görülmektedir. Katılımcı 7’nin, “Engelli olan arkadaşlara, kardeşlere, insanlara örnek olmak.” yönündeki ifadesi, görünürlüğün pasif bir sergilenme hali olmaktan çıkarak, aktif bir temsil sorumluluğuna dönüştüğünü göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Katılımcı 24’ün “Eksiklikler yanlışlıklar hep zihinlerde aslında bedenlerde hiçbir şey yok bence.” Katılımcı 21’in “Bu zihniyet, bu bakış açısını değiştirebilmek için...” şeklindeki sözleri ise, engelli bireylerin yalnızca bedensel performans üzerinden değil, aynı zamanda zihinsel ve kültürel kabuller düzleminde de var olma mücadelesi verdiklerini ortaya koyar. Bu noktada Michel Foucault’nun İktidar her yerdedir çünkü her yerden

gelmektedir önermesiyle (153) şekillenen direniş alanları kuramı devreye girer. Spor, bu çerçevede yalnızca fiziksel bir etkinlik değil, aynı zamanda iktidar yapılarının sorgulandığı ve alternatif normların inşa edildiği bir direniş mekânı olarak işlev kazanır. Katılımcı 23'ün “Başarılı olmazsanız kabullenme olayı biraz zordur.” yönündeki tespiti, toplumun engelliliği ancak “üstün başarı” anlatılarıyla meşrulaştırdığını; olağanlık, sıradanlık ve gündelik varoluş hakkının hâlâ görünürlükten yoksun olduğunu göstermektedir. Bu ifade, engelliliğin medya ve kamuoyunda genellikle istisnai kahramanlık kategorisine hapsedildiğini; dolayısıyla toplumsal kabullenişin koşullu ve kırılğan olduğunu ima eder. Bu noktada Fraser'ın tanınma taleplerinin eşitlik ve adalet eksenine oturtulması gerektiği yönündeki eleştirisiyle doğrudan örtüşür. Benzer biçimde, Katılımcı 26'nın “Cumhurbaşkanımızın her başarıdan sonra, Milli takımı işte külliyeye davet edip onlarla, bir seferinde 2 buçuk saat oturdu konuştu.” ve Katılımcı 27'nin “Her bir bireyin karınca misali adımları var, her bir bireyin kendi alanında katkıları var, bunların takdir edilmesi, bizim için olmazsa olmazdı.” ifadeleri, görünürlüğün yalnızca ön plandaki figürlerle sınırlı kalmaması; arka plandaki emeğin, hikâyelerin ve kimliklerin de kapsanması gerektiğini savunur. Bu yönüyle Katılımcı 26'nın ve Katılımcı 27'nin vurguları, temsilin bütüncül bir kapsayıcılıkla yeniden inşa edilmesini, yalnızca seçilmiş bireylerin öne çıkarılması yerine, kolektif bir görünürlüğün hedeflenmesini önerir. Katılımcı 27'nin “Her bir bireye ödül verildi ve hepsine eşit ödül verildi.” cümlesi ise, sembolik eşitliğin yalnızca tanınma düzeyinde değil, pratik-politik sonuçlar doğuran bir kazanım olduğunu açıkça ortaya koyar. Bu eşitlik, görünürlüğün metalaştırılmadığı, aksine adaletli bir temsille güçlendirildiği bir zemine işaret eder. Katılımcı 15'in “Hava limanında o ilgi alakayı görüyorsun.” şeklindeki gözlemi ile Katılımcı 17'nin “İlk Avrupa şampiyonu olduğumda beni sosyal medyada instagramımda 2000 takipçi vardı, şu an 170.000 takipçim var.” sosyal medya takipçisinin 2000'den 170.000'e çıkması gibi örnekler, görünürlüğün yalnızca fiziksel mekânlarla sınırlı kalmadığını, dijital ortamlarda da direniş mekânlarının inşa edildiğini göstermektedir. Bu dijital görünürlük, Foucault'nun iktidarın mikro düzeydeki etkilerini analiz ettiği çerçevede değerlendirildiğinde, bireylerin sadece izlenen değil, aynı zamanda izleyen, yorumlayan ve müdahale eden özneler olarak kamusal alana katıldıkları yeni bir ilişkisellik biçimini ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, engelli sporcuların deneyimlerinden hareketle şekillenen bu analiz, görünürlüğün sadece bir sonuç değil, aynı zamanda bir mücadele alanı olduğunu; temsilin ise yalnızca var olma değil, varlığı dönüştürme kudreti taşıyan bir araç haline geldiğini göstermektedir. Fraser'ın tanınma taleplerine dair kuramı ile Foucault'nun iktidar ve direniş eksenindeki yaklaşımı, bu bağlamda birbiriyle kesişerek, engelli bireylerin yalnızca görülmek

değil, eşit biçimde temsil edilmek yönündeki taleplerine teorik bir zemin sunmaktadır.

4.3.3. Kolektif Kimlik ve Aidiyet: Sosyal Kimlik Teorisi Perspektifi

Henri Tajfel'in Sosyal Kimlik Teorisi (154) bireyin kendini sosyal gruplarla tanımlayarak özsaygı geliştirdiğini ve bu süreçte biz bilinci üzerinden kolektif bir kimlik inşa ettiğini ileri sürer. Bu kuramsal çerçeve, engelli bireylerin spor yoluyla gerçekleştirdiği kimlik dönüşümünü anlamada önemli bir zemin sunar. Bu bağlamda Katılımcı 5'in, "Görünürlük, bilinirlik anlamına geliyor aslında, daha bir motive oluyorsun çünkü senin örneğin hiç televizyonda görünmeyeceğini biliyorsun o zaman daha belki salaş olursun ama televizyonda seni ailen izleyecek, çevren izleyecek, daha motive oluyorsun, daha ne bileyim özverili oluyorsun, kendine daha dikkat ediyorsun, bunların hepsi etkili. Ayrılmaz parçalar aslında." sözleri, bireysel başarının sınırlarını aşarak bir kolektif temsil sorumluluğuna dönüştüğünü gösterir. Bu ifade, bireyin kendi sosyal grubunu olumlu bir şekilde temsil etme arzusunu yansıtırken, aynı zamanda engelli bireylerin görünürlük kazanmasıyla ortaya çıkan yeni bir toplumsal özneleşme sürecine işaret eder. Sosyal kimliğin inşasında temel mekanizmalardan biri olan grup içi aidiyet ve dış grup karşıtlığı, engelli bireylerin geçmişte maruz kaldıkları ötekileştirme pratiklerinden sıyrılarak, artık bir direniş öznesi olarak tanınmalarıyla ters yüz olur. Bu noktada Katılımcı 7'nin, "İnsanlar örnek olmak." ve Katılımcı 5'in "Engelli kardeşlerimizin hayata tutunması için de bir örnek teşkil ediyoruz." yönündeki vurgusu, engelli bireylerin yalnızca kendi toplulukları içinde değil, daha geniş bir toplumsal alanda da rol model haline geldiklerini göstermektedir. Bu durum, engelliliğin yalnızca bireysel bir deneyim olmaktan çıkarak toplumsal anlamda bir norm dönüşümünün parçası haline geldiğini işaret eder. Sporun dönüştürücü gücünü en açık şekilde ortaya koyan ifadesiyle Katılımcı 13'ün "Burada sadece bir şeyler başarmak değil bir yol açmaktı benim hedefim." derken, bireysel zaferlerin ötesinde, bu başarıların bir direniş mirasına dönüştüğünü dile getirir. Bu miras, yalnızca mevcut kuşak için değil, aynı zamanda gelecekteki kuşaklara devredilecek bir toplumsal değer taşır. Nitekim Katılımcı 20'nin "Ben takdir edilecek bir evlat yetiştirmişim desinler ki onlar da gurur duysunlar." şeklindeki arzusu, bu kolektif aidiyet duygusunun ailesel ve kuşaklar arası bir zemine yayıldığını ortaya koyar. Aidiyetin yalnızca sporcu kimliğiyle sınırlı kalmayıp, ailevi onur ve toplumsal takdir ekseninde yeniden üretildiği görülmektedir. Bu kolektif kimlik inşasında görünmeyen emeğin, sahnede parlayan başarı kadar değerli olduğu vurgusu ise Katılımcı 27'nin "Her bir bireyin karınca misali adımları var, her bir bireyin kendi alanında katkıları var, bunların takdir edilmesi, bizim için olmazsa olmazdı,

burada eğer onları takdir etmeseydik sadece riyakârlık olurdu, görüntüdekini alkışlayıp, arkada çalışanları göz önüne çıkartmasaydık eğer, alkışlamasaydık eğer bu haksızlık olurdu. Onun içinde başarıda pay sahibi ufak büyük demeden hepsini sahada hem alkışlattık, hem medya da göz önüne çıkarttık, hem de devletimiz bunları muhatap olarak aldı ve ödüllendirdi.” ifadesinde somutlaşır. Burada bireysel fedakârlıkların, kolektif başarının ayrılmaz bir parçası olduğu ve sosyal kimliğin yalnızca başarıya endeksli değil, dayanışmaya dayalı bir etik temel üzerinde inşa edildiği görülür. Katılımcı 14’ün “İsmimi duyurma, kendini gösterme, varlığını kabul ettirme.” şeklindeki sözleri ise sosyal kimlik kuramının temel iddiasıyla birebir örtüşür: Grup aidiyeti, bireyin varlığını tanımlamasında bir çapa işlevi görür. Katılımcı 14’ün bu ifadesi, engelli bireylerin toplumsal görünmezlikten sıyrılarak, kendilerini toplum nezdinde kabul ettirme mücadelesini temsil eder. Bu bağlamda, sosyal kimliğin yalnızca bireyin kendi iç dünyasında değil, aynı zamanda dış dünyada tanınma ve kabul görme talebiyle şekillendiği anlaşılır. Sonuç olarak, ampute futbolcuların deneyimlerinde somutlaşan bu anlatılar, Sosyal Kimlik Teorisi’nin temel dinamiklerini -aidiyet, görünürlük, sosyal prestij ve grup içi dayanışma- çerçevesinde yeniden okunabilir. Bireysel başarıların, kolektif kimliğe evrilerek toplumsal bir dönüşüm yarattığı bu süreç, engelliliğin pasif bir kimlikten aktif bir direniş öznesine dönüşümünü; mağduriyetin ise kahramanlığa evrilen bir anlatıya dâhil oluşunu mümkün kılmaktadır. Böylece öteki olarak konumlandırılan engelli bireyler, sporun açtığı alan sayesinde toplumsal özne statüsüne erişerek, sadece kendilerine değil, topluma da yeni bir kimlik inşa etmektedirler.

4.3.4. Motivasyon ve Sembolik Sermaye: Duygusal ve Maddi Ödüllerin Diyalektiği

Sporun bireysel ve toplumsal etkilerini anlamlandırmada, duygusal tatmin ile maddi ödül arasındaki diyalektik ilişki belirleyici bir düzlem sunar. Bu bağlamda, Katılımcı 8’in “50.000 kişinin olacağını bilerek gidiyorsunuz. Orada galibiyeti alıp o insanların sizi alkışlaması.” ifadesi 50 bin kişilik bir stadyumda yaşadığı alkışlanma anı, yalnızca sportif bir başarının değil, aynı zamanda Durkheim’ın kavramsallaştırdığı kolektif coşkunun (136) somut bir tezahürüdür. Katılımcı 8’in “Gözlerinden yaş gelmesi, gurur duymaları, sizi takdir etmeleri, bu da çok önemli...” şeklindeki ifadesi, bireyin sembolik anlamda aldığı karşılığın, maddi başarıdan daha güçlü bir içsel doyum yarattığını gösterir. Bu ifade, Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisinde en üst basamak olan kendini aşma (138) düzeyine doğrudan temas eder; zira birey artık yalnızca kendisi için değil, toplum adına da var olma ve anlam üretme çabasıdadır. Bu tür sembolik ödüller, yalnızca bireysel psikolojiyi değil, aynı zamanda toplumsal algıları da dönüştürür.

Nitekim Katılımcı 6'nın "Çünkü benim yaptığım benim elde ettiğim başarılar normal bir A Milli takımında herhangi bir oyuncumuz da yok hocam mesela." şeklindeki tespiti, Bourdieu'nun sembolik sermaye kavramının (155) spor bağlamında nasıl yeniden üretildiğini gözler önüne serer. Bu takdir, yalnızca bireysel övgü değil; aynı zamanda sosyal statüdeki bir yeniden konumlandırmayı da içerir. Katılımcı 9'un "Toplum gerçekten daha çok önemsiyor ve yani daha çok ilgiyi gösteriyor. Daha çok söylemlerde bulunuyor yani, almış olduğunuz her şey annenizin ak sütü gibi helaldir size diyor." ve Katılımcı 3'ün "Başarılı isen insanlar seni görüyor, bu engelli olup olmamak değil." sözleri, sporun yalnızca fiziksel bir uğraş değil, aynı zamanda toplumsal kimliklerin yeniden inşasında işlev gören bir araç olduğunu kanıtlar niteliktedir. Bu dönüşümün sadece sembolik düzeyde değil, aynı zamanda ekonomik ve yapısal düzeylerde de gerçekleştiğini gösteren ifadeler mevcuttur. Katılımcı 24'ün "Meslek sahibi olmayanlar da sonradan şampiyonluklarla beraber meslek sahibi oldu." ve "Beden Eğitimi öğretmeni olarak atananlar oldu..." şeklindeki anlatımı, sportif başarının yalnızca fiziksel ya da duygusal bir tatmin aracı değil, aynı zamanda ekonomik ve mesleki bir kazanıma da dönüştüğünü ortaya koyar. Burada, Bourdieu'nun ekonomik sermaye ile sembolik sermaye arasındaki geçirgen ilişkisinin spor alanında nasıl ete kemiğe büründüğünü görmek mümkündür. Devlet destekleri, kamuoyu takdiri ve medyada görünürlük gibi araçlarla şekillenen bu süreç, engelli bireylerin tam vatandaşlık haklarına erişimini kolaylaştıran bir toplumsal zemin yaratır. Sporun birey üzerindeki psikolojik etkileri, bu dönüşümün en güçlü yansımalarından biridir. Katılımcı 4'ün "Takdir edilmek de bir sonraki başarıyı belki daha etkin kılabilir." Katılımcı 8'in "Sizi takdir etmeleri, bu da çok önemli bir motivasyon tabii ki." Katılımcı 13'ün "O manevi duygu ile alkışlanmak, takdir edilmek." ve "Takdir edilmek bunlar tabiki önceliğimiz." Katılımcı 15'in "Takdir ediyorlar tebrik ediyorlar daha çok mutlu oluyorum." Katılımcı 17'nin "Takdir edilmek çok güzel bir Şey." şeklindeki vurguları, sembolik sermayenin yalnızca dışsal bir görünürlük değil, aynı zamanda içsel bir güçlenme süreci olduğunu açıkça göstermektedir. Bu bağlamda, bireyin kendine dair algısı değiştikçe, hem performansı hem de toplumsal rolü dönüşmektedir. Bu dönüşüm yalnızca bireyle sınırlı kalmaz; sosyal ilişkiler ve aile yapıları da bu süreçten etkilenir. Katılımcı 23'ün "Eşimde bağımlı görme engelli, çocuğum doğdu 2 aylıktı ben eşimi burada bırakıp turnuvalara gittim." ve "Beni örnek göstermişti." şeklindeki ifadeleri, sporda elde edilen başarıların bireyler arası ilişkilerde nasıl bir referans noktası haline geldiğini ve aile bağlarını nasıl pekiştirdiğini göstermektedir. Spor, bu anlamda yalnızca bireysel bir başarı alanı değil; aynı zamanda toplumsal ve ailevi bağların güçlendiği, örnekliğin yeniden üretildiği bir kamusal sahnedir. Sonuç olarak,

sporun engelli bireyler üzerindeki etkisi, sadece fiziksel ya da rekabetçi bir alanla sınırlı değildir. Duygusal motivasyon, sembolik takdir, ekonomik kazanç ve toplumsal statü artışı gibi çok katmanlı süreçlerin iç içe geçtiği bu deneyim alanı, Durkheim'ın kolektif bilinç (136), Maslow'un kendini aşma ve Bourdieu'nun sermaye biçimleri gibi kuramsal yaklaşımlarla derinlemesine anlamlandırılabilir. Katılımcıların kendi sözleriyle ortaya koydukları bu çok boyutlu deneyim, sporun bireyi dönüştürme, güçlendirme ve görünür kılma potansiyelini güçlü bir şekilde yansıtmaktadır.

4.3.5. Anlam Çıkartma

Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın hikâyesi, yalnızca sportif bir başarı anlatısı değil, aynı zamanda engelliliğin toplumsal normlar içerisindeki konumunu yeniden tanımlayan çok katmanlı sosyolojik bir dönüşüm sürecinin belgeselidir. Bu süreçte engellilik, uzun yıllar boyunca marjinalleştirilmiş bir kimlikten, toplumun merkezine yerleşen ve kolektif aidiyet üretimine katkıda bulunan bir unsura evrilmiştir. Her bir sporcu, yalnızca kendi bireysel mücadelesini değil, aynı zamanda toplumun engelliliğe dair algısında yaşanan köklü değişimi de sahaya yansıtmaktadır. Bu bağlamda, Katılımcı 17'nin sosyal medya mecralarında kısa sürede yakaladığı takipçi artışı, yalnızca bireysel bir popülerite kazanımı olarak değil, aynı zamanda görünürlüğün dijital ve küresel boyutlarının altını çizen önemli bir göstergedir. Katılımcı 17'nin dijitalde kazandığı bu görünürlük, engelli kimliğinin medya aracılığıyla sıradanlaşması ve kamusal alanda daha fazla yer bulması sürecine katkıda bulunur. Benzer biçimde, Katılımcı 22'nin Dünya Kupası sonrası ulaştığı geniş tanınırlık, engelliliğin başarı bağlamında evrensel bir tanıma kavuştuğunun işaretidir. Katılımcı 27'nin görünmeyenleri takdir üzerine yaptığı vurgular, engellilerin uzun yıllar boyunca maruz kaldığı görünmezliğin kırıldığını ve toplumun yeni bir bakış açısıyla bu bireyleri fark etmeye başladığını gösterir. Katılımcı 27'nin bu tespiti, yalnızca takdirin yönünü değil, aynı zamanda sosyal kabulün niteliğini de dönüştüren bir paradigma değişikliğine işaret eder. Diğer yandan, Katılımcı 20'nin nesiller arası aidiyet arayışına yönelik söylemleri, bu görünürlüğün salt bireysel bir başarıyla sınırlı kalmadığını; bilakis kuşaklar arasında aktarılan ve kalıcı hale gelen bir kimlik yapısının parçası hâline geldiğini ortaya koyar. Katılımcı 24'ün “Çevrenin de bize bakış açısı, bize değer vermesi, kıymet bilmesi, bizle beraber olma gayreti göstermesi, şu an kanediyen ile yürüyen bir insana hemen yaklaşım sende top oynuyor musun cümlelerine duyuyoruz.” şeklindeki gözlemi, engelliliğin toplum içinde geçirdiği evrimin en somut kanıtlarından biridir. Bu ifade, engellilerin yalnızca fark edilmediğini, aynı zamanda aktif bir iletişim nesnesine dönüştüğünü ve toplumun onları pasif bir figür olarak değil, merak edilen, takdir edilen ve

anlam yüklenen bireyler olarak kabul etmeye başladığını gösterir. Tüm bu bireysel deneyimlerin birleştiği noktada ortaya çıkan toplumsal denklem, görünürlük + aidiyet = toplumsal devrim şeklinde formüle edilebilir. Bu formül, sporcuların engelli ve normal ikiliğini aşarak, yalnızca sahada değil, sokakta, sosyal medyada ve aile içinde de yankılanan bir dönüşümün öncüsü olduklarını ortaya koyar. Artık her gol, yalnızca skor tabelasına yansıyan bir başarı değil; aynı zamanda bir kimliğin zaferi, bir aidiyetin kutlaması ve bir toplumun dönüşüm hikâyesidir. Bu bağlamda, Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın öyküsü; norm dışı olarak konumlandırılan bireylerin, normları yeniden inşa etme sürecinde nasıl merkezî aktörlere dönüştüğünü gösteren ve sosyolojik anlamda kimlik, aidiyet, görünürlük ve toplumsal dönüşüm kavramlarını yeniden düşünmeye zorlayan bir kuramsal yapı sunmaktadır.

4.4. Geçimden Tanınmaya: Maddi Mücadelenin Kimlik ve Motivasyona Etkisi

Sporun bireylerin yaşamında yalnızca fiziksel bir faaliyet değil, aynı zamanda kimlik, aidiyet ve toplumsal statü inşasına katkı sağlayan çok katmanlı bir alan olduğunu ortaya koyan sporcuların anlatıları, bu sürecin maddi ve manevi dinamiklerle nasıl örüldüğünü gözler önüne sermektedir. Katılımcı 1'in, ödül sistemindeki yapısal eksikliklere rağmen, "Ben hedefler ve manevi değerleri 1. Sıraya koyarım." söylemi ile maneviyatla motive olmaya devam ettiğinin ifade etmesi, Durkheim'ın kolektif bilinç kavramıyla (136) doğrudan ilişkilendirilebilecek bir örnek teşkil etmektedir; zira Katılımcı 1'in vurguladığı üzere, "Milli takım ile ilgili malzeme giydiğim zaman bile davranışlarım değişiyor." söylemi ile milli takım forması altında olmanın verdiği aidiyet hissi sporcuları bireysel çıkarların ötesinde bir topluluk idealine yöneltmekte, böylece maddi yokluk, sembolik bir ortak amaç duygusuyla telafi edilmektedir. Ancak aynı Katılımcı 1'in ödül sonrasında "Ödül kazanmadan önce evlenmek ile ilgili sıkıntılarım vardı, tamam param vardı ama ben ailemi nasıl geçindireceğimi, nasıl yapacağımı düşünüyordum ama ödül kazandıktan sonra, insanın böyle bir kaygısı olmadığı için, işini de daha iyi yapıyor." ifadesi evlilik ve geçim gibi temel meselelerde bir rahatlama yaşadığını belirtmesi, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi (156) bağlamında değerlendirildiğinde, bireyin fizyolojik ve güvenlik düzeyindeki ihtiyaçları karşılandıktan sonra sporun artık yalnızca bir uğraş değil, kimliksel bir projeye, yani bir kendilik inşası aracına dönüştüğünü gösterir. Benzer şekilde, Katılımcı 8'in, "Avrupa şampiyonu olmadan önce ampute futbol çok fazla tanınmıyordu, o zamanlar neredeyse hiçbirimiz para kazanmıyorduk, ne milli takımdan olsun ne kulüp takımlarından olsun, yani işte İstanbul'da yaşarken ailemin durumu da çok iyi değildi. Antrenmanlara giderken 3 veya 4

otobüs değiştirip gerekirse taksiye binmek zorunda kalıyordum. Taksiye binemeyip yürüdüğüm günler de çok oluyordu.” söylemi 2017 öncesinde antrenmanlara ulaşmak için birden fazla otobüs değiştirerek kilometrelerce yürüdüğünü anlatması, Karl Marx’ın emek-değer teorisi (157) bağlamında değerlendirildiğinde, bedensel emeğin karşılığının maddi olarak verilmemesi durumunda, bireylerin yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda ideolojik söylemlerle – bu bağlamda vatan sevgisi ya da milli görev bilinci gibi kavramlarla – motive edildiklerini ortaya koyar. Nitekim Katılımcı 8’in, “Her zaman ben maddi anlamda bir gün gelecek bir rahatlığa ulaşacağım diye bir hedefim vardı.” ve “Maddi alandaki hedeflerime ulaştım.” şeklindeki vurguları, Georg Simmel’in paranın felsefesi (158) çerçevesinde okunabilir; burada para, yalnızca bir geçim aracı değil, aynı zamanda toplumsal alanda görünürlük ve itibarın taşıyıcısı olan bir sembole dönüşmektedir. Bu noktada Katılımcı 3’ün, “şimdi maneviyat bir yere kadar.” ve “Söylediğim gibi cebimde param olmazsa ben geçinemem, geçinemezsem bu işi yapamam.” Katılımcı 18’in “Çünkü maddi kazanç elde etmediğiniz yerde motivasyonda bazı kırılmalar yaşayabilirsiniz. Kimisinde az kırılma olur, kimisinde çok kırılma olur.” ifadeleri, söz konusu diyalektiğin sınırlarını net bir şekilde çizer: Manevi tatminin sürdürülebilirliği, ancak temel ihtiyaçların karşılandığı koşullarda mümkün olabilir; bu bağlamda spor, ancak bireyin geçimini sağlayabildiği ölçüde bir meslek kimliği kazanır. Katılımcı 11’in, “2017’ye kadar hiçbir şey almadık.” ve “Karşılığı olsun yıllardır oynuyoruz.” sözleri, Max Weber’in değer-rasyonalitesi (159) ile açıklanabilir; birey, uzun vadeli ve içselleştirilmiş bir anlam sistemine bağlı kalarak ekonomik karşılık almadan da bir pratiği sürdürebilir. Ancak Katılımcı 11’in, sonrasında aldığı desteklerin “2017’den sonra aştık bu sıkıntılarını.” vurgulaması, maddi karşılığın yalnızca bir ödöl değil, aynı zamanda bireyin motivasyon yapısını dönüştüren bir unsur olduğunu gösterir. Kurumsal belirsizliklerin bu kolektif motivasyonu nasıl şekillendirdiği ise Katılımcı 23’ün, “Milli takım olarak baktığımızda bizim ödöl yönetmenliğimiz yok, bu tamamen yönetimin inisiyatifine kalmış.” ifadesinde görünür hale gelir. Bu tür yapısal eksiklikler, sporcuların motivasyonunu doğrudan etkileyen bir unsur olmakla birlikte, dayanışma duygusunun da belirsizlikle nasıl iç içe geçtiğini ortaya koyar. Katılımcı 13’ün, “Ben üniversiteye giderken aynı zamanda simit sattım.” şeklindeki ifadesi ise, Karl Marx’ın emek-değer teorisi (157) açısından son derece somut bir örnek sunar: Bedensel ve ekonomik emek, sporcu kimliğinin inşasıyla eşzamanlı bir şekilde gelişirken, bireylerin dayanışma biçimleri yalnızca ideolojik değil, aynı zamanda maddi zorlukların içinden geçen bir yaşam pratiği olarak da şekillenir. Katılımcı 22’nin, “Önce bayrak sonra maddi kazanç.” vurgusu ise, ilk bakışta Simmel’in para merkezli analizleriyle çelişiyor gibi

görünse de, daha yakından bakıldığında bu ifade, sporun birey için yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda ontolojik ve kimliksel bir anlam taşıdığını; yani para her ne kadar önemli bir araç olsa da, sporcu kimliğinin inşasında birincil belirleyen olmadığını ortaya koyar. Tüm bu anlatılar bir araya geldiğinde, geçim mücadelesi ile kimlik inşasının iç içe geçtiği; sporun hem bir meslek, hem bir aidiyet aracı, hem de sembolik bir tanınma biçimi olduğu kompleks bir yapı ortaya çıkmaktadır. Bu yapıda motivasyon yalnızca ekonomik ya da ideolojik değil, aynı zamanda kültürel, kurumsal ve bireysel dinamiklerin kesiştiği çok katmanlı bir motivasyon matrisine dönüşür.

4.4.1. Ekonomik Eşitsizlikler ve Kurumsal Desteğin Sınırları

Ampute futbolcuların kurumsal destekten mahrum bırakılmaları, yalnızca bireysel bir mağduriyetin değil, aynı zamanda daha geniş bir yapısal eşitsizliğin ifadesidir. Katılımcı 7'nin, "2012 den 2017 ye kadar, işte arada kaç yıl var, 4 veya 5 yıl var, 5 yıla kadar çünkü bizim maddiyattan çok fazla beklentimiz oldu, ama hiçbir şekilde beklentilerimiz karşılık bulmadı yani." ve Katılımcı 17'nin, "Paralimpik olmadığı için." yönündeki serzlenişleri, Runciman'ın görelî yoksunluk kuramıyla (160) açıklanabilir; zira burada öne çıkan şey, ampute sporcuların, Paralimpik branşlardaki diğer engelli sporcularla kendilerini kıyasladıklarında yaşadıkları adaletsizlik hissidir. Bu his, yalnızca maddî imkân eksikliğinden değil, aynı zamanda bu eksikliğin meşru görülmesinden kaynaklanan yapısal bir dışlanmışlıktan doğmaktadır. Görelî yoksunluk, bu bağlamda, bireyin beklentileriyle mevcut durumu arasındaki farktan beslenir ve Katılımcı 7 ve Katılımcı 17'nin, ifadelerindeki bu fark, derin bir kırgınlık ve sorgulamayla görünür hale gelir. Katılımcı 23'ün, "Özel sektörde çalışan arkadaşlar ciddi problemler yaşıyor, işten çıkanlar, işten çıkarılanlar oldu" ve Katılımcı 25'in "Özel sektörde çalışan, engelli arkadaşlarımızın zorluk çektiğini birebir yaşadım ve gördüm." yönündeki tespitleri ise Bourdieu'nun sembolik şiddet kavramı (161) ile açıklanabilir; çünkü burada ekonomik hayata katılımı kısıtlayan, ancak doğallaştırılarak meşru hale getirilen bir dışlama pratiği söz konusudur. Engelli bireyler, işgücü piyasasında görünür biçimde marjinalize edilirken, bu marjinalleşme süreci, onların spor alanında "amatör" kalmaya zorlanmalarıyla pekiştirilmektedir. Nitekim Katılımcı 23'ün, "Ücretsiz matematik dersi karşılığında bir yıl o takımda futbol oynadım." şeklindeki ifadesi, bu sembolik şiddetin spor alanındaki tezahürüdür: Bireyin bedensel emeği, maddî değer karşılığı değil, adeta hayatta kalma mücadelesinin bir parçası olarak değiş tokuş edilmektedir. Benzer şekilde, Katılımcı 9'un, "Ödül yönetmeliği yok." eleştirisi, Max Weber'in bürokratik rasyonellik (159) eksikliğine işaret eder. Belirsiz ve muğlak kurumsal yapılar, yalnızca adil kaynak

dağılımını engellemekle kalmaz, aynı zamanda sporcuların gelecek belirsizliğini ve güvencesizliğini de derinleştirir. Weber'e göre rasyonel bürokratik yapıların temel amacı, öngörülebilirlik ve adalettir; oysa burada eksik olan tam da budur. Kurumsal belirsizlik, sporcuların bireysel planlama yapmalarını imkânsızlaştırarak onları sürekli bir risk ve belirsizlik döngüsüne mahkûm eder. Kurumsal düzeyde atılan bazı adımlar, yüzeyde eşitlik sağlama çabası gibi görünse de, yapısal eşitsizlikleri ortadan kaldırmakta yetersiz kalmaktadır. Katılımcı 27'nin, "Takımdaki teknik heyeti ayırmaksızın, takım heyetinde yer alan her bireyin, sporcular dâhil, her bir bireye ödül verildi ve hepsine eşit ödül verildi." açıklaması, Rawls'un adil eşitlik ilkesine (162) dayalı olarak değerlendirilebilir. Rawls'a göre fırsat eşitliği, yalnızca herkesin aynı ödülü almasıyla değil, bu ödüllere ulaşma koşullarının adil biçimde düzenlenmesiyle sağlanır. Ancak Katılımcı 6'nın, "Herhangi bir işte de çalışmıyorum." yönündeki ifadesi, bu eşitliğin biçimsel düzeyde kaldığını, gerçek eşitliğe ulaşılmadığını gösterir. Yapısal eşitsizlikler, ödüllerin dağıtımıyla geçici olarak maskelense bile, temel ekonomik güvencesizlikler devam etmektedir. Katılımcı 25'in, "2010 yılından 2017 yılına kadar ciddi anlamda çok sıkıntılar yaşamışlardır, bütün deplasmanlara düşünce biliyor musunuz, 16, 17, 20 saatlik deplasmanlara küçük arabalarda gitmek." yönündeki anlatısı, bu yoksunluğun yalnızca soyut değil, fiziksel düzeyde de kendini gösterdiğini ortaya koyar. Ulaşım gibi temel gereksinimlerin dahi yetersiz koşullarda sağlanması, sistematik bir ihmalin sonucudur ve bu da sporcuların fiziksel ve psikolojik yükünü artırmaktadır. Bu sistematik ihmal, Nancy Fraser'ın tanınma ve yeniden dağıtım ikiliğini (163) anlamak açısından kritik bir öneme sahiptir. Katılımcı 17'nin "Paralimpik olmadığı için." sözleri, engelli spor hiyerarşisindeki tanınma eksikliğini ve bu eksikliğin maddi kaynakların yeniden dağıtımını nasıl etkilediğini gözler önüne serer. Fraser'a göre adalet, yalnızca ekonomik kaynakların adil paylaşımıyla değil, aynı zamanda bireylerin kimliklerinin tanınmasıyla da sağlanır. Ampute sporcuların Paralimpik olmama gerekçesiyle görmezden gelinmeleri, hem tanınma hem de yeniden dağıtım alanlarında çifte adaletsizliğe işaret eder. Son olarak, Katılımcı 23'ün, "Özel sektörde çalışan arkadaşlar ciddi problemler yaşıyor, işten çıkanlar, işten çıkarılanlar oldu" şeklindeki ifadesi, Ulrich Beck'in risk toplumu kavramı (164) çerçevesinde değerlendirilebilir. Engelli sporcular, hem iş güvencesinden mahrum kalmakta hem de spor faaliyetlerini sürdürdüklerinde bunun bedelini işsizlikle ödemektedirler. Beck'in tanımıyla risk toplumu, bireylerin sürekli belirsizlik ve tehdit altında yaşadığı bir yapıdır; bu bağlamda engelli sporcular, hem engelliliklerinden hem de sporcu kimliklerinden dolayı çifte dezavantajlı bir pozisyonda konumlanmaktadır.

4.4.2. Bireysel Fedakârlıktan Kolektif Başarıya: Sosyoekonomik Dönüşümün Katmanları

Sosyoekonomik dönüşüm, bireysel emek ile kolektif yapıların karşılıklı etkileşimi çerçevesinde şekillenirken, mikro düzeydeki kişisel fedakârlıklar makro düzeydeki kurumsal yapılarla çatışarak ya da uzlaşarak yeni toplumsal formlar üretir. Bu dönüşüm süreci, hem emek hem de dayanışma açısından çok katmanlı bir yapıyı içinde barındırmaktadır. Bu çok katmanlılık, Karl Marx'ın sınıf hareketliliği (165), Marcel Mauss'un armağan ekonomisi (166), Karl Polanyi'nin ekonomik iç içe geçişlik (167), Max Weber'in meslek olarak spor (139), Arlie Hochschild'in duygusal emek (168) ve John Rawls'un adil eşitlik (169) gibi temel sosyolojik ve felsefi kavramlarıyla anlam kazanır. Katılımcı 2'nin, "Sanayide boyacıydım" Burada sanayide boya işçiliğinden ev sahibi olmasına uzanan yaşam öyküsü, Karl Marx'ın sınıf hareketliliği (165) kavramının somut bir tezahürü olarak değerlendirilmelidir. Katılımcı 2'nin, emek temelli dönüşümü, yalnızca bireysel başarıya değil, aynı zamanda sınıfsal pozisyonların yeniden tanımlanmasına olanak tanır. Bu süreçte, fiziksel emeğin ve spora yönlendirilen bedensel çabanın yeni bir sermaye türüne —toplumsal itibara— dönüştüğü görülür. Benzer şekilde, Katılımcı 12'nin, genç sporcuların ulaşım, ekipman ve diğer ihtiyaçlarını kendi maaşıyla karşıladığını ifade ettiği "O gencecik çocukların ihtiyaçlarını gideriyorduk..." yönündeki sözleri, Mauss'un armağan ekonomisi anlayışı çerçevesinde kolektif bir dayanışma biçiminin nasıl kurulduğunu gösterir. Burada armağan, karşılık beklemeden verilen bir bağış değil; topluluk bilinciyle hareket eden bir özveridir. Katılımcı 5'in, "Bu işe başladığımız da bir kazanç elde edeceğimizi hiç düşünmedik..." ve "Şimdi gerçekçi olunması gerekirse, tabii ki bu işler ilerledikçe, ödül de tabii ki önem arz ediyor, hayatımız devam ediyor." şeklindeki ifadeleri, Polanyi'nin piyasa ilişkileri ile toplumsal değerlerin iç içe geçtiği ikili yapıyı tanımlayan ekonomik iç içe geçişlik teorisiyle doğrudan ilişkilidir. Bu bağlamda spor, hem piyasa dışı bir motivasyonla (gönüllülük, özveri, idealizm) hem de sürdürülebilirlik ihtiyacı nedeniyle kurumsal yapılarla eklemlenen bir ekonomik alan haline gelir. Katılımcı 6'nın, "Herhangi bir iş te de çalışmıyorum." cümlesi, Weber'in meslek olarak spor anlayışının çarpıcı bir örneğini oluşturur. Sporu bir tutku ya da boş zaman etkinliği olmaktan çıkararak, geçim kapısı haline getiren bu yönelim, bireyin yaşam stratejileri içindeki sporun rolünü yeniden tanımlar. Katılımcı 11'in, "2017'ye kadar hiçbir şey almadık. Onun için ödül 2. 3. Planda..." demesi, Hochschild'in duygusal emek kavramına (168) denk düşer. Bu noktada, sporcuların yalnızca fiziksel değil, duygusal enerjilerini de tükettikleri; bunu bir kazanç beklentisiyle değil, kolektif bir ideali yaşatma arzusu ile gerçekleştirdikleri anlaşılır. Katılımcı 27'nin, "Bir avukatlık ortaklığım vardı, o

büroyu kapatmak zorunda kaldım gidip gelemediğim için.” ve “Kendi cebimden karşıladım.” biçimindeki açıklaması, bir kez daha Mauss’un armağan ekonomisine geri dönmemizi sağlar. Bireysel düzeydeki ekonomik kayıplar, topluluğun varlığına yapılan kolektif bir katkıya dönüşürken, bu fedakârlıklar spor camiasında etik ve manevi sermayeye evrilir. Katılımcı 16’nın, “Borç paramı aldık demezsin.” şeklindeki içten itirafı, sporcuların yaşadığı ekonomik sıkışmışlığı ve buna rağmen sergilenen sessiz direnişi gözler önüne serer. Bu ifade, dayanışmanın görünmeyen boyutlarını ve sınıfsal dayanıklılık mekanizmalarını açığa çıkarır. Katılımcı 26’nın “Maddi değerler bu işi çok körükledi.” ve “Ödül yağdırdılar.” yorumu, Polanyi’nin piyasa dışı yapıların zamanla kurumsallaşması ve ekonomik rasyonaliteye tabi hâle gelmesini açıklayan ekonomik iç içe geçmişlik teorisini bir kez daha doğrular. Spora yöneltilen teşvikler, özveriyi motive ederken aynı zamanda piyasa değerlerinin sporun doğasına nüfuz etmesine zemin hazırlar. Son olarak, Katılımcı 24’ün, “Ödül ve maddi kazanç herkes hepimiz dâhil muhakkak bir kazanç elde ettik devletimiz var olsun, özel sektör de öyle, bize yardımlarını hiç esirgemediler, bize yardımcı oldular. Devletimiz zaten bu konuda da hassas, onlar da gerekli ödülleri verdiler, herkesin bir kazancı oldu.” cümlesi, Rawls’un adil eşitlik ilkesinin sahadaki karşılığını düşündürür. Her ne kadar ödülleri ve teşvikler belirli bir adalet hissi yaratıyor gibi görünse de, bu dağılımın yapısal eşitsizlikleri ne ölçüde bertaraf edebildiği sorusu açık kalır. Bu bağlamda, bireylerin özveriyle inşa ettiği hikâyeler, yalnızca kişisel direnişlerin toplamı olarak değil, aynı zamanda sosyoekonomik yapıların dönüşümünü mümkün kılan kolektif bir bilinç olarak ele alınmalıdır. Emek, dayanışma ve mücadeleyle örülen bu yapı; bireysel fedakârlığın kolektif başarıya, sınıfsal hareketliliğe ve kurumsal tanınmaya nasıl dönüştüğünü anlamak açısından derin bir içgörü sunmaktadır.

4.4.3. Engelli Spor Hiyerarşisi: Tanınma Mücadelesi, Sembolik Şiddet ve Yapısal Eşitsizlik

Engelli sporcuların maruz kaldığı yapısal eşitsizlikler, yalnızca fiziksel sınırlılıklarla değil, aynı zamanda toplumsal tanınma eksikliği ve ekonomik kaynaklara erişimle de doğrudan ilişkilidir. Bu bağlamda Katılımcı 17’nin, Paralimpik statü eksikliği üzerinden geliştirdiği eleştirisi, Nancy Fraser’ın tanınma ve yeniden dağıtım ikilemini (163) açık biçimde yansıtır. Katılımcı 17’nin, “Paralimpik olmadığı için.” yönündeki tespiti, engelli bireylerin spordaki konumlarının sadece fiziksel değil, sembolik bir dışlanmanın da sonucu olduğunu ortaya koyar. Fraser’ın tanınma politikaları çerçevesinde, bu durum sadece bir statü mücadelesi değil; aynı zamanda ekonomik ve kültürel kaynaklara erişim için verilen çok boyutlu bir çabadır. Bu mücadele, Pierre Bourdieu’nun habitus

kavramı (170) üzerinden değerlendirildiğinde, sporcuların içselleştirilmiş toplumsal koşullarla şekillenen pratiklerine dair önemli bir okuma sunar. Katılımcı 5'in, "Şimdi gerçekçi olunması gerekirse, tabii ki bu işler ilerledikçe, ödül de tabii ki önem arz ediyor, hayatımız devam ediyor." ifadesi, sporcuların ekonomik gerçeklikler karşısındaki konumlarını açıklarken, onların spor alanındaki varoluşlarını şekillendiren sosyo-ekonomik habitus'un izlerini taşır. Burada spor, yalnızca bedensel bir eylem değil, aynı zamanda ekonomik bir stratejidir. Katılımcı 12'nin, "Ödül demek şu demek değil, para demek değil." ve "Biz maneviyata çok büyük önem verdik." ifadeleri ise, Georg Simmel'in sembolik değer analizini (158) çağırır. Simmel'e göre, bir nesne ya da davranış yalnızca maddi karşılığıyla değil, ona yüklenen toplumsal anlamla birlikte değerlidir. Katılımcı 12'nin, gazilik maaşına sahip olmasına rağmen, manevi değeri öncelemesi, sporcuların tanınma ihtiyacını yalnızca ekonomik değil, sembolik düzlemde de hissettiklerini ortaya koyar. Bu durum, tanınmanın yalnızca görünür olmak değil, aynı zamanda anlamlı bulunmakla da ilişkili olduğunu gösterir. Katılımcı 4'ün, "O zaman burada ya özel sektördeki patronun eksikliği var, manevi eksikliği diyelim, ya da devletin bu özel sektördeki sporcularla ilgili bir eksikliği var." bu ifade ile özel sektöre yönelttiği eleştiri, Ulrich Beck'in risk toplumu kuramıyla (171) anlam kazanır. Engelli sporcuların esnek olmayan iş piyasasında nasıl kırılabilir ve belirsiz koşullarda yaşadığını gözler önüne serer. Beck'e göre modern toplum, bireyleri kendi risklerini yönetmeye zorlayan bir yapıya sahiptir; bu bağlamda, engelli sporcuların sistem dışı bırakılması, riskin bireyselleştirilmiş bir biçimidir. Benzer biçimde Katılımcı 18'in, "Ama bizi de tatmin edecek kadar, bizi de eksik bırakmayacak kadar kazancımın olmasını isterim." sözleri, Simmel'in sembolik değer analizinin bir uzantısı olarak okunabilir. Burada ekonomik yeterliliğe dair talep, yalnızca geçim kaygısından ibaret değildir; aynı zamanda, bireyin kendi varlığını değerli kılma çabasını da içerir. Ekonomik karşılık, toplumsal tanınmanın bir aracı haline gelir. Katılımcı 17'nin, "Paralimpik olmadığı için." ifadesi, Bourdieu'nun, habitus ve alan kuramı çerçevesinde, spor alanında işleyen sembolik şiddeti ifşa eder. Bu söz, engelli sporcuların Paralimpik dışı kalmaları nedeniyle karşılaştıkları görünmez duvarlara işaret ederken, alan içerisindeki güç ilişkilerini ve statü farklılıklarını da gözler önüne serer. Son olarak Katılımcı 21'in, "Ama hiçbir zaman maddiyat düşünmedim." ve "Ülke olarak biz futbolu seviyoruz." yönündeki ifadesi, sporun idealize edilen tutku söylemiyle ekonomik gerçekler arasındaki çelişkiyi gün yüzüne çıkarır. Bu söylem, romantize edilmiş bir fedakârlık imgesini yansıtırken, aslında sistemin ekonomik desteği ihmal etmesini de perdelemektedir. Katılımcı 21'in tutku vurgusu, sporun idealleştirilmiş bir çağrı olarak sunulmasına rağmen, bu çağrının ardında yatan

maddi zorlukları da sorguladır. Tüm bu anlatılar, engelli sporcuların yalnızca fiziksel değil; sembolik, ekonomik ve kültürel düzlemlerde de mücadele ettiklerini açıkça göstermektedir. Bu çok katmanlı eşitsizlik ağı, yalnızca bireysel deneyimlerin toplamı değil; aynı zamanda toplumsal yapının yeniden üretildiği bir alan olarak engelli sporunun yapısal dönüşüm ihtiyacını da ortaya koymaktadır.

4.4.4. Gelecek Kaygıları ve Sürdürülebilirliğin Politik Ekonomisi

Sporun profesyonelleşme süreciyle birlikte bireylerin bu alandaki öznel deneyimleri, yalnızca sportif performansla sınırlı kalmamakta, aynı zamanda ekonomik güvenceden toplumsal tanınmaya kadar uzanan çok katmanlı bir yapı içinde şekillenmektedir. Bu bağlamda, Katılımcı 9'un, "Tabii ki herkesin belli bir yaşam standardı var herkesin, evet sonuçta hani engellisin, yapabileceğin şey tabii futbol oynuyorsun, yarı profesyonelsin, yarın otuz beş yaşından sonra yapabileceğin bir şey yok. Yani onun için bir şeyler biriktirmen lazım, bir şeyler kenara koyman lazım." ifadesi, geleceğe yönelik maddi kaygılar, Anthony Giddens'in modernite kuramı (172) çerçevesinde değerlendirildiğinde, bireylerin geç modern toplum yapısı içinde kimliklerini inşa etme çabalarının, kurumsal yapıların belirsizliği karşısında, nasıl sarsıldığını gözler önüne serer. Anthony Giddens'in de vurguladığı üzere, geç modern toplumda bireylerin güvenli kimlik inşası arzusu, sistemin öngörülemezliği ve istikrarsız yapısıyla sekteye uğrar; bu doğrultuda Katılımcı 9'un, kaygısı, yalnızca bireysel değil, aynı zamanda yapısal bir belirsizliğe işaret eder. Katılımcı 11'in, "2017'den sonra aştık bu sıkıntıları." sonradan gelen desteğin değerinin büyük olması vurgusu ise, Robert K. Merton'un, beklenmeyen sonuçlar kavramı (173) doğrultusunda analiz edilebilir. Merton'un bu kavramı, niyet edilen ile gerçekleşen sonuç arasındaki sapmayı teorize ederken, Katılımcı 11'in deneyimi, devlet desteğinin zamanında sunulmamasının, beklenmedik şekilde aidiyet duygusunda bir dönüşüme neden olduğunu göstermektedir. Bu dönüşüm, yalnızca maddi değil, aynı zamanda duygusal ve toplumsal bir yeniden konumlanmayı da beraberinde getirir; geç gelen destek, yalnızca bir imkan değil, geçmişte duyulmamış olmanın da sembolik bir telafisi halini alır. Katılımcı 3'ün, "Bu işi yapacaksam burada benim geçinebilmem ve para kazanmam lazım." vurgusu spor bir meslek ısrarı, Harry Braverman'ın emek süreci analizinde (174) öne sürdüğü emek biçimlerinin metalaşması ve kontrol altına alınması bağlamında ele alındığında, sporun da emek piyasasının düzenlemelerine tabi hale gelmesi gerektiğine işaret eder. Braverman'ın, emeğin işbölümüne tabi tutularak denetim altına alındığı kapitalist üretim rejimini açıklayan yaklaşımı, Katılımcı 3'ün ifadesinde yankı bulur: Sporunun emeği, kurumsal bir çerçevede tanımlanmadıkça, meslek olma vasfını tam anlamıyla kazanamaz ve dolayısıyla sürdürülebilirliği de zayıf kalır. Bu noktada, Katılımcı

18'in, "Ama bizi de tatmin edecek kadar, bizi de eksik bırakmayacak kadar kazancımın olmasını isterim." kazanç beklentisine yaptığı vurgu, sporun sürdürülebilirliğinin ekonomik güvenceyle mümkün olabileceğini ortaya koyar. Katılımcı 18'in yaklaşımı, yalnızca bireysel bir ekonomik motivasyonun ifadesi olmaktan öte, neoliberal spor politikalarının etkisiyle piyasa koşullarına entegre edilen spor faaliyetlerinin, ancak sistematik bir gelir modeliyle uzun vadeli devamlılık kazanabileceğini gösterir. Bu bağlamda, sürdürülebilirliğin salt yapısal değil, aynı zamanda öznel beklentilerle uyumlu olması gerekmektedir. Katılımcı 19'un, "İnsanlar tarafından takdir edilmek, bu tabii insanın hem özgüvenini de artırıyor, motivasyonu da artırıyor." şeklindeki ifadesi ise, Abraham Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramında (138) yer alan kendini gerçekleştirme düzeyiyle yakından ilişkilidir. Maslow'a göre bireyin potansiyelini gerçekleştirebilmesi, ancak temel fizyolojik ve güvenlik ihtiyaçlarının karşılanmasının ardından, aidiyet ve takdir edilme gibi daha üst düzey psikolojik ihtiyaçların tatmin edilmesiyle mümkündür. Katılımcı 19'un ifadesi, sembolik tanınmanın yalnızca geçici bir duygusal tatmin değil, aynı zamanda bireyin kendilik değerini inşa etmesinde kritik bir rol oynadığını ortaya koyar; bu tanınma, sporunun sadece sahadaki değil, toplumsal konumlandırmasındaki meşruiyetini de pekiştirir. Sonuç olarak, tüm bu ifadeler, spor alanında faaliyet gösteren bireylerin deneyimlerinin yalnızca fiziksel performans değil, çok katmanlı bir toplumsal, ekonomik ve psikolojik ağ içinde şekillendiğini; bu yapıların analizinin ise yalnızca bireysel beyanlarla değil, kuramsal yaklaşımlarla bütüncül olarak kavranabileceğini ortaya koymaktadır. Bireysel anlatıların arkasında, modernitenin belirsizlikleri, yapısal destek mekanizmalarının gecikmeli etkileri, emeğin metalaşması, ekonomik güvencenin sürdürülebilirlik için ön koşul olması ve sembolik tanınmanın psikolojik inşadaki merkezi rolü gibi karmaşık dinamikler yer almaktadır.

4.4.5. Anlam Çıkartma

Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın kolektif deneyimi, yalnızca sportif bir başarı hikâyesi değil; aynı zamanda Karl Marx'ın meta fetişizmi (175) ile Simmel'in paranın bireysel ve toplumsal bilinç üzerindeki etkileri (176) arasında salınan çok katmanlı bir direniş anlatısıdır. Takımın birden fazla üyesi tarafından dile getirilen deneyimler, yalnızca fiziksel engellerin değil, aynı zamanda ekonomik ve sembolik engellerin de sistematik bir biçimde aşılmaya çalışıldığını göstermektedir. Katılımcı 25'in, "2010 yılından 2017 yılına kadar ciddi anlamda çok sıkıntılar yaşamışlardır, bütün deplasmanlara düşünce biliyor musunuz, 16, 17, 20 saatlik deplasmanlara küçük arabalarda gitmek." anılarından söz ederken kurduğu ifadeler, ulaşımın yalnızca bir yer değiştirme aracı değil, aynı zamanda sınıfsal bir konumun dışavurumu olduğunu düşündürmektedir. Bu anlatı, Karl Marx'ın nesnelere fetişleştirilmesi (175)

üzerinden oluşturduğu toplumsal ilişkiler ağının, spor alanında nasıl maddi olanaksızlıkla iç içe geçtiğini ortaya koyar. Katılımcı 25'in, bu tecrübesi, ekonomik sermayenin yetersizliğinin, sembolik bir direnç noktası olarak nasıl yeniden üretilebildiğini de gözler önüne serer. Katılımcı 27'nin, "Bir avukatlık ortaklığım vardı, o büroyu kapatmak zorunda kaldım gidip gelemediğim için" ve "Kendi cebimden karşıladım." vurgusunda, Katılımcı 27'nin, avukatlık ofisini kapatarak tamamen futbola yönelmek zorunda kalışı, bireysel kariyerin maddi gerçekliklerle nasıl şekillendiğine dair çarpıcı bir örnektir. Simmel'in bireyin parasal ilişkiler içerisinde yaşadığı kimlik bunalımına dair tespitleri, Katılımcı 27'nin, mesleki dönüşümünde somutlaşır; çünkü burada kişi, öznel değer sisteminden vazgeçerek, sistemin sunduğu en mümkün çıkış noktasına yönelmek zorunda kalır. Katılımcı 17'nin, Paralimpik sistem eleştirisinde dile getirdiği hiyerarşi sorunsalı, Fraser'ın dağıtımcı adalet anlayışıyla (152) açıklanabilir. Bu durumda engellilik, yalnızca fiziksel bir farklılık değil; aynı zamanda görünmez kılınan bir toplumsal kimlik hâline gelir. Fraser'ın tanınma ve yeniden dağıtım ikiliği (177) bu noktada devreye girer; çünkü sporcuların maruz kaldığı yapısal adaletsizlikler, hem maddi kaynakların eşitsiz paylaşımına hem de sembolik değersizleştirmeye dayalıdır. Katılımcı 23'ün, bir dönem matematik dersi vererek geçimini sağlaması ve Katılımcı 13'ün, simit satarak hayata tutunma çabası, emek kavramının bedensel ve zihinsel yönlerini birlikte düşünmeyi gerektirir. Bu anlatılar, yalnızca bireysel gayretin değil, aynı zamanda sistemsel dışlanmışlığın bir yansımasıdır. Her iki örnek de emeğin çok boyutluluğunu açığa çıkarırken, sporun ancak başka alanlardaki mücadelelerle desteklendiğinde sürdürülebilir olabildiğini gösterir. Emek burada yalnızca gelir sağlamak için değil, aynı zamanda kimlik inşası ve toplumsal kabul için de harcanmaktadır. Bu bağlamda sporcuların sıkça dile getirdiği gelecek belirsizliği duygusu, Anthony Giddens'in modernite (172) eleştirisinin özünü yansıtır. Anthony Giddens'in belirttiği üzere geç modern toplumlarda birey, sürekli değişen yapılar ve kırılgan gelecek beklentileri arasında kimliğini ve güvencesini inşa etmeye çalışır. Sporcuların, bugün varız ama yarın ne olacağımız belli değil şeklindeki endişeli cümleleri, tam da bu kırılganlığın spora içkin hâle geldiğini kanıtlar niteliktedir. Tüm bu anlatılar bir araya geldiğinde, ortaya çıkan denklemin maddi yokluk + sembolik aidiyet = direniş biçiminde okunabileceği söylenebilir. Zira her kupa kaldırılışı, her maç sonu alkışı, yalnızca sportif bir ödüllendirme değil; aynı zamanda, sessiz bir ekonomik adalet talebinin de sahadaki yankısıdır. Bu yankı, sporcuların bireysel anlatılarını aşarak, toplumsal hafızada yer edecek kolektif bir çağrıya dönüşür.

4.5. Fedakârlık ve Kimlik: Aile, Zaman ve Bedenin Milli Mücadelede Yeniden İnşası

Milli sporculuk, bireyin yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda duygusal, zamansal ve toplumsal kaynaklarını da kapsayan çok katmanlı bir fedakârlık alanına dönüşmektedir. Bu bağlamda sporcuların deneyimleri, hem bireysel kimliğin yeniden inşasını hem de toplumsal normların yeniden üretimini ortaya koymaktadır. Katılımcı 1'in, "Sabah 5 te kalkacaksın, zaten imkânlar iyi değil, karpuz yiyeceksin, kekle yola çıkacaksın." ifadesi, yalnızca disiplinli bir yaşam tarzının değil, aynı zamanda zamanın, bedensel emeğin ve sosyal ilişkilerin yeniden düzenlendiği bir mücadele alanını gözler önüne serer. Katılımcı 1'in, "Sabah 2 antrenman akşam antrenman." ve "Bunun bir sebebi olmalı diye düşünüyorum o zamanlar için, demek ki manevi değerlerdendir diye düşünüyorum, bayrak, vatan." cümlesi, Erving Goffman'ın rol çatışması kavramını (178) doğrudan çağırıştır; zira burada birey, millî sporcu kimliği ile aile reisi rolü arasında kalmakta, ataerkil kültürün dayattığı bakım ve sorumluluk rollerini sporun katı disipliniyle dengelemek durumunda kalmaktadır. Aynı zamanda bu örnek, Karl Marx'ın zamanın metalaşması kavramı (157) bağlamında da okunabilir: Katılımcı 1'in, bedeni ve zamanı, artık yalnızca kendisine değil, millî başarıya adanmış bir meta haline gelmiştir; yani özel olanın kamusal çıkar için araçsallaştırılması söz konusudur. Benzer şekilde, Katılımcı 2'nin, "15 yıldan beri her yılın en az 6-7 ayı ben burada yokum." ve "3 Çocuğumu benim eşim büyüttü, 2 çocuğumun doğumunda da yoktum." şeklindeki ifadesi, yalnızca fiziksel bir yokluğu değil, duygusal emeğin sistematik bir şekilde yeniden yapılandırılmasını da açığa çıkarır. Hochschild'in duygusal emek teorisi (168) burada belirginleşir: Katılımcı 2'nin, hissettiği vicdani rahatsızlığı, "Türkiye hem Avrupa'da hem Dünyada ilk üçe gireceğiz diye hem kendime hem de arkadaşlarımıza söz vermiştik." şeklindeki ifadesi ile vatan için fedakârlık söylemi üzerinden içselleştirmiş ve bu duygusal boşluğu millî görev bilinciyle yönetmeyi öğrenmiştir. Bu içselleştirme süreci aynı zamanda Gramsci'nin hegemonya kavramıyla (179) ilişkilidir; çünkü burada bireyin yaşadığı kayıplar, egemen ataerkil normlarla ve milliyetçi söylemlerle birleşerek meşrulaştırılmakta ve toplumsal kabul görmektedir. Katılımcı 3'ün, "Bu işi yapacaksak aileden, tatilden feragat etmek zorundayız, çünkü dediğimiz gibi başarıya giden yol kolay değil, fedakârlıklar istiyor. Ama işte başarı istiyorsak bir turnuvarımız var ise bütün zaman Milli takımımızdır." ifadesi ise Max Weber'in demir kafes metaforu (180) bağlamında değerlendirilmelidir. Sporun kurumsal yapısı, bireyin özel hayatını kurallar, disiplin ve ritüeller aracılığıyla sistematik bir mücadeleye dönüştürmektedir. Bu dönüşüm, bireysel özlemleri bastıran, kolektif başarıya yönlendiren rasyonel bir örgütlenme mantığını yansıtır. Katılımcı 3'ün, "Başarıya giden yol kolay değil, fedakârlıklar istiyor." vurgusu, Durkheim'in kolektif bilinç kavramıyla (136) da örtüşür; zira burada bireysel

fedakârlık, ulusal bir amaçla bütünleştirilerek, toplumsal anlam kazanmaktadır. Bu bağlamda, milli sporcuların yaşamında görülen fedakârlık teması, sadece bireysel özverilerin bir toplamı değil, aynı zamanda hegemonik ideolojiler, kurumsal disiplin ve duygusal emeğin iç içe geçtiği kompleks bir yeniden inşa sürecidir. Sporcuların zamanı, bedeni ve duyguları; milli başarı, toplumsal onay ve erkeklik normları etrafında şekillenen bir mücadele zeminine oturur. Bu mücadele, aynı anda hem kişisel kimliğin dönüşümüne hem de mevcut toplumsal düzenin yeniden üretilmesine hizmet eder.

4.5.1. Zamanın Metalaşması ve Bedensel Tahakküm

Modern ulus-devletin, sporcuların bedenleri ve zamanları üzerinde kurduğu tahakküm, bireysel deneyimlerin ötesinde, ideolojik aygıtların işleyişine dair derinlemesine bir okuma imkânı sunar. Katılımcı 4'ün, "17 yıldır hiç hafta sonu hatırlamıyorum. Maçlar, lig maçları, ondan sonra yaz aylarında Milli takım kamplarının olması, onun akabinde turnuvalara gitmek, ne yaz tatili hatırlıyorum, ne hafta sonu." şeklindeki ifadesi, Karl Marx'ın meta fetişizmi (175) bağlamında okunabilir: Zaman, artık kendine ait olmaktan çıkmış; sistem tarafından nesneleştirilmiş, ölçülebilir ve bölünebilir bir üretim girdisine dönüşmüştür. Bu noktada sporcu, yalnızca bedenini değil, aynı zamanda yaşam süresini de milli üretimin hizmetine sunar. Michel Foucault'nun bedenin disiplini kavramsallaştırması (181) bu bağlamda merkezî bir yere sahiptir. Katılımcı 26'nın, "Ben 3 tane valiz koymuştum orta boy, büyük boy ve küçük boy, seyahatin uzunluğuna göre, kalacağım süreye göre 18 - 20 gün hiç evime dönmeden kaldığım zamanlar oldu." şeklindeki anlatımı, bedensel disiplinin sürekliliğini ve ritüelistik doğasını açığa çıkarır. Kamplar, yalnızca fiziksel mekânlar değil; aynı zamanda disiplinin içselleştirildiği, bedenin ve zamanın yeniden kurgulandığı ideolojik alanlardır. Katılımcı 4'ün, yıllara yayılan deneyimi, Michel Foucault'nun bedenin mikro-fiziksel düzenlenişi (181) ne dair vurgularını somutlaştırır: Sporcu, biyolojik bedeninden arındırılmış bir milli bedene evrilir. Bu süreçte toplumsal rollerin çatışması da kaçınılmazdır. Katılımcı 10'un, "Çoluğumuzdan çocuğumuzdan feragat ettik, ben kızımın büyüdüğünü görmedim mesela, bizim ilk göz ağrımız 2017'de doğdu kızım, şampiyonadan 10 gün önce." ifadesi, Erving Goffman'ın rol çatışması kavramını (178) akla getirir. Katılımcı 10'un, baba ve milli sporcu kimlikleri arasında bölünmüş, fakat bu gerilimi ulusal söylemle aşmaya çalışmıştır. Aynı şekilde Katılımcı 27'nin, "Bir araçla bir yılda yaptığım kilometre 70.000 kilometre, uçak hariç, diğer araçlar hariç, sadece karayoluyla bir araçla yaptığım kilometre 70.000 kilometre." ve "Sınavına girecek olan bir oğlum vardı, bütün o mücadele boyunca, 4 veya 5 kere görebildim oğlumu, ailemdeki bir çok konu ile

ilgilenemedim.” söylemleri hem bireysel bir yalnızlık deneyimine hem de Viktor Frankl’ın anlam arayışı (182) çerçevesinde tanımlanabilecek bir içselleştirmeye işaret eder: Tehlike ve yalnızlık, milli bir görev uğruna üstlenilmiş kaçınılmaz fedakârlık olarak rasyonelleştirilir. Katılımcı 14’ün, “Oğlumu 4-5 ay boyunca nasıl büyüdüğünü göremedim.”, Katılımcı 12’nin, “Şöyle şimdi biz evli olduğumuz için, işte çocukların akademi boyutu, çocukların büyümesi, işte annemle babayla zaman geçirememen, hep kamplarda oluyorsun, hep yurt dışında oluyorsun.” Katılımcı 2’nin, “Benim en çok üzüldüğüm konu, aileme fazla zaman ayıramadım, ama ailemin de çocuklarımla da hayatını, bu ayıramadığım zamanın mükâfatını kendileri için rahatlıkla karşıladığını düşünüyorsun.” ifadeleri, hem Georg Simmel’in sosyal bağlar kuramına (183) hem de Judith Butler’ın performatif kimlik yaklaşımına (133) denk düşer. Aileler eksilteleri, geleceğe yönelen bir kimlik dönüşümüne zemin hazırlar; bu fedakârlık hali, tekrar eden pratikler yoluyla ulusal kimliğin sahnelenmesini mümkün kılar. Kimlik, burada sabit bir özden ziyade, kurucu bir tekrar olarak varlık bulur. Simmel bağlamında ise bu tür bağlar, bireyin sosyal ağlarındaki yoğunluk ve aidiyet düzeyine göre yeniden şekillenir; sporcunun “üretken bedeni” ailevi bağların önüne geçer. Benzer şekilde Katılımcı 16’nın, “Ben kamplara gidiyordum 20 gün, 20 gün boyunca eşim çoluğuma çocuğuma yalnız bakıyordu.” Katılımcı 17’nin, “Haftanın 5 günü zaten antrenmanlarımız var takım bazında, 1 günde maç 6 gün. Neredeyse yılın 3’te 2 buçukluk kısmı buraya gidiyor. Kendimize ve ailemize ayırdığımız vakit çok az.” şeklindeki beyanları, Georg Simmel’in sosyal ilişkilerin hiyerarşik (183) doğasına işaret eder: Ailevi bağlar, milli görevle karşılaştırıldığında ikincil konuma itilmiştir. Katılımcı 23’ün, anlatıları bu bağlamda dikkat çekicidir: “Benim eşim görme engelli. %100 görme engelli”, “Eşimde bağımlı görme engelli, çocuğum doğdu 2 aylıktı ben eşimi burada bırakıp turnuvalara gittim”, “Çocuğum 2 aylıkken kamplar başladı, çok kısa aralıklarla evde gelebildim. Ben kamplar ardından dünya şampiyonluğu derken eve döndüğümde çocuk 9 aylık olmuştu.” Bu örnekler, yalnızca zamanın metalaşması değil; aynı zamanda Gramsci’nin hegemonya kavramını (179) hatırlatır. Ataerkil yapılarla iç içe geçmiş milli söylemler, aile içindeki eşitsiz sorumlulukları görünmezleştirirken, bu asimetrik yükümlülükleri doğal ve kaçınılmaz olarak meşrulaştırır. Katılımcı 23’ün, eşinin sessiz fedakârlığı, egemen söylemin nasıl içselleştirildiğini ve yeniden üretildiğini ortaya koyar. Sonuç olarak, sporcuların deneyimleri yalnızca bireysel özveri hikâyeleri değil; aynı zamanda ulusal ideolojinin, toplumsal cinsiyet rollerinin, modern zaman rejiminin ve kimlik inşasının birer aynasıdır. Her bir anlatı, kuramsal bir arka planla birleştiğinde, modern sporun yalnızca bir müsabaka alanı olmadığını, aynı zamanda bir tahakküm, temsil ve direniş mekânı olduğunu da gözler önüne serer.

4.5.2. Sosyal İzolasyon ve Alternatif Dayanışma Ağları

Ampute futbolcuların yaşam hikâyeleri, yalnızca sporcu kimliklerinin değil, aynı zamanda modern toplumun dönüşen yapılarında bireyin sosyal bağlarını yeniden kurma biçimlerinin de birer yansımasıdır. Bu bağlamda, klasik sosyolojik kuramlar kadar çağdaş toplumsal analiz yaklaşımları da, bu deneyimlerin çözümlemesinde önemli bir analitik çerçeve sunmaktadır. Katılımcı 13'ün “Ben evlenmedim yani, bu süreçte bir evlilik hayalim olmadı, en büyük fedakarlığımı da yapmış oldum ampute futbola.” şeklindeki açıklaması, bireyin geleneksel aile kurumu yerine kendisini adadığı kolektif bir kimlik içinde anlam bulduğunu gösterir. Katılımcı 13'ün biyolojik ailesinden vazgeçerek, milli formaya adanmışlık üzerinden kendine yeni bir sosyal bağ kurar. Bu durum, Durkheim'in organik dayanışma kavramıyla (135) doğrudan ilişkilidir. Organik dayanışma, modern toplumlarda farklılaşmış görevler ve işbölümü doğrultusunda oluşan karşılıklı bağımlılığı ifade eder. Katılımcı 13'ün sözleri, ortak bir hedefe yönelmiş kolektif kimliğin, bireyin kişisel hayatı üzerinde nasıl dönüştürücü bir güç haline geldiğini gözler önüne serer. Benzer şekilde, Katılımcı 9'un “Kardeşimin düğünü vardı oraya gidemediğimi biliyorum.” ve “Bayramına gitmiyorsun.” ifadeleri, bireyin geleneksel aile bağlarının yerini geçici, ancak işlevsel sosyal ilişkilerle doldurduğunu ortaya koyar. Bu, Zygmunt Bauman'ın akışkan modernite kuramı (184) bağlamında değerlendirilebilir. Akışkan modern toplumda birey, kalıcı ve sabit sosyal yapılardan ziyade, esnek, geçici ve ihtiyaçlara göre şekillenen dayanışma biçimlerine yönelir. Katılımcı 9'un deneyimi, bu bağlamda, modern bireyin toplumsal aidiyetini nasıl yeniden kurduğunu ve dayanışma ağlarını nasıl dönüştürdüğünü anlamak açısından anlamlıdır. Öte yandan, Katılımcı 18'in “Dayımın haberini aldığımdaya oturup hüngür hüngür ağlamış bir adamım, ama cenazesine gidemedim.” şeklindeki beyanı, bireyin ailevi yükümlülükleri ile kurumsal bağlılıkları arasında bir tercih yapmaya zorlandığını gösterir. Bu zorunluluk, Max Weber'in demir kafes metaforuyla (180) açıklanabilir. Rasyonelleşmiş ve bürokratikleşmiş yapılar, bireyin kişisel dünyasını geri plana iterken, onu kurumsal disiplinin ve görev bilincinin sınırlarına hapseder. Bu anlamda, Katılımcı 18'in deneyimi, modern toplumda bireyin özgürlük yanılması içinde kurumsal tahakküme nasıl maruz kaldığını gözler önüne serer. Bu kurumsal disiplin, sporcuların özel hayatlarını da yeniden biçimlendirmektedir. Katılımcı 15'in “İştenden çıkardılar beni, ben de yine bir fedakârlık yaptım, dedim benim için futbol daha önemli.” ve “Futbolu seçiyorum dedim.” sözü, bireyin hayatının merkezine aldığı rasyonel bir mücadeleye olan teslimiyetini gösterir. Katılımcı 15, ekonomik güvenceden vazgeçerek sportif başarıyı tercih ederken, aslında Max Weber'in demir kafesi Meteforu (180) içinde hareket etmeye devam etmektedir: Rasyonel hedefler

uğruna duyguların, aile bağlarının ve bireysel arzuların bastırılması, modern bireyin yabancılaşma sürecini derinleştirir. Katılımcı 14'ün “Oğlumun 4-5 ay boyunca nasıl büyüdüğünü göremedim...” sözleri ise, bireyin birden fazla sosyal rolü aynı anda taşıma zorluğuna işaret eder. Bu durum, Erving Goffman'ın rol çatışması kavramıyla (178) açıklanabilir. Katılımcı 14, baba rolünü askıya alarak, milli takım bünyesindeki sporcu kimliğini önceliklendirmiştir. Böylece, birey, çeşitli sosyal kimlikleri arasında sürekli bir müzakere içinde, kimi zaman kendi öznel varlığını arka plana atarak toplumsal beklentilerin gereğini yerine getirir. Katılımcı 10'un “Ama eşimle de kavga etsem, Allah göstermesin annemi babamı da kaybetsem, abi kapıdan sahaya adım attığım an her şey biter benim için, hiç aklıma gelmez yani.” ifadesi, Arlie Hochschild'in duygusal emek kavramıyla (168) doğrudan ilişkilidir. Hochschild'e göre birey, profesyonel hayatında sergilemesi gereken duygusal tutumları içselleştirir ya da sahneler. Katılımcı 10'un sahaya çıktığında kişisel duygularını bastırarak kolektif bir performans göstermesi, duygusal emeğin bedensel ve zihinsel emeğe nasıl eşlik ettiğini somutlaştırır. Katılımcı 7'nin “Tek yaşıyorum, tek yaşadığım içinde, çevremde tabii ki arkadaşlarım var, onlarla mesela bazı arkadaşlarımın işte kutlamaları oldu, davet ettikleri yerler oldu, düğünleri oldu veya çok davet edildiğim yerler oldu, davete gidemediğim yerler oldu, acı ve tatlı günleri oldu, katılamadım.” açıklaması ise, Michel Foucault'nun iktidarın beden üzerindeki etkisine (181) dair geliştirdiği düşüncelerle örtüşmektedir. Katılımcı 7'nin yaşadığı izolasyon, yalnızca fiziksel bir kopuş değil, aynı zamanda modern iktidar biçimlerinin bireyi denetim altına aldığı bir alanı temsil eder. Foucault'ya göre modern iktidar, bireyin bedenini disipline ederken, onu sosyal hayattan izole ederek itibarlı bir forma dönüştürür. Katılımcı 7'nin yaşadığı yalnızlık, bu disiplinin ve görünmeyen iktidarın yarattığı bir yan üründür. Tüm bu örneklerde görüldüğü üzere, ampute futbolcuların yaşamlarında sosyal izolasyon ile alternatif dayanışma biçimleri iç içe geçmiştir. Geleneksel aile kurumunun yerine geçen takım dayanışması, bireysel fedakârlıklar ve duygusal emeğin yoğun biçimde hissedildiği bu dünyada, modern birey hem özgürlük hem de bağlılık arasındaki ince çizgide varlık göstermektedir. Bu yaşam pratikleri, günümüz toplumunun değişen sosyal bağlarını, kimlik oluşumlarını ve bireyin kurumsal yapılar içindeki konumunu sorgulamak açısından zengin bir sosyolojik zemin sunmaktadır.

4.5.3. Fedakârlığın Katharsisi ve Kimliksel Dönüşüm

Milli takım düzeyinde spor yapan bireylerin deneyimleri, yalnızca fiziksel emek ve zaman mefhumu üzerinden değerlendirilemeyecek kadar çok katmanlı bir yapıya sahiptir. Bu yapının merkezinde, bireyin ailesinden ve özel hayatından feragat ederek ulusal bir amaç uğruna kendini feda etmesi yer alırken, bu süreç

aynı zamanda kimliksel bir dönüşümün ve anlam üretiminin de zeminini oluşturur. Katılımcı ifadeleri, Durkheim'dan Giddens'a, Marx'tan Frankl'a uzanan geniş bir kuramsal yelpazede anlam kazanır. Katılımcı 24'ün "18 gün süren kamplarımız oldu, ailemizle ilgili fedakârlık yaptık, özlem olmuştur, yeni doğan çocuklarımız oldu, birlikte de onları göremedik belki emeklemelerini, belki ilk yürüme anlarını göremedik." şeklindeki ifadesi, bireysel kaybın kolektif bilinç aracılığıyla toplumsal bir değere dönüştüğünü gösterir. Durkheim'ın kolektif bilinç kuramı (136) bağlamında, bu türden bireysel mahrumiyetler, milli takımın başarısı gibi ulusal ölçekteki sembolik zaferlerle telafi edilmekte, hatta kutsallaştırılmaktadır. Bu bağlamda, Katılımcı 24'ün yaşadığı ayrılık, yalnızca kişisel bir özlem değil, toplumsal bir katharsisin mümkün kıldığı varoluşsal bir arınma olarak okunabilir. Benzer şekilde, Katılımcı 19'un "İşinizden feragat ediyorsunuz." ve "Zamanımızdan fedakârlık etmemiz gerekiyor." sözleri, Karl Marx'ın meta fetişizmi kavramını (175) akla getirir. Sporcu, emeğini yalnızca fiziksel bir güç olarak değil, aynı zamanda ulusal değerlerle bezenmiş sembolik bir metaya dönüştürür. Bu süreçte, zaman ve emek, piyasanın ya da ulusal ideolojinin hizmetine sunulmuş olur. Katılımcı 19'un söyleminde saklı olan bu dönüşüm, aynı zamanda Max Weber'in rasyonelleşme anlayışıyla (139) da örtüşür: Sporun organizasyonel yapısı, zamanı maksimize edecek şekilde düzenlenmiştir ve bu durum, bireyin gündelik hayatındaki doğal ritimlerini bozar. Katılımcı 25'in "Kızımın ne okuluna gidebilmişim, ne onunla bir kahvaltı yapmışım, ne bir gezebilmişim." şeklindeki açıklaması ise Hochschild'in duygusal emek kuramı (168) üzerinden değerlendirilebilir. Katılımcı 25'in yaşadığı vicdani rahatsızlık, duygusal emeğin bir tezahürüdür. Ancak bu rahatsızlık, vatan için fedakârlık söylemiyle içselleştirilip bastırılır; böylece birey, duygusal çelişkilerini ideolojik bir örtüyle maskeleyemeye yönelir. Bu bağlamda, duygular bile ulusal amaçlara hizmet eden bir duygu rejiminin parçası haline gelir. Katılımcı 8'in "Haziran'dan sonra yaz tatili geçirmemiz gereken bir zaman kavramında da zamanımızı buraya ayırıyoruz, 2 gün buradaysak işte 15 gün kamptayız. Hiçbir şekilde kimseyi görmüyoruz. Sadece günde çift antrenmanla çalışma." sözleri, zamanın sistematik olarak yapılandırılması ve bireyin bu yapıya tabi olması bağlamında Max Weber'in rasyonelleşme kavramını (139) bir kez daha gündeme getirir. Katılımcı 8'in anlatımı, zamanın disiplin ve verimlilik ilkeleriyle metalaştırıldığına işaret eder. Aynı zamanda, Katılımcı 8'in bu süreçten doğan anlam arayışı, Viktor Frankl'ın logoterapisine (185) doğrudan referans verir: Fedakârlık, acı ve yoksunluk, bireyin kendi varoluşsal değerini yeniden tanımlamasına olanak tanır. Katılımcı 6'nın "Ben ailemden ayrı yaşıyorum." ve "Ben ailem dışında her şeyimi geride bıraktım." ifadeleri ise, bireysel kimliğin dönüşümünü Anthony Giddens'in modernitede

kimlik kuramı (186) çerçevesinde anlamlandırmamıza olanak sağlar. Sporcu, geleneksel aile yapısından ve onun getirdiği sabit kimlik konumlandırmalarından koparak, ulusal kimlikle iç içe geçmiş yeni bir özne pozisyonu edinir. Modern birey, sürekli değişen koşullar karşısında kendini yeniden yapılandırmak zorundadır; Katılımcı 6'nın deneyimi, bu kimliksel yeniden inşanın canlı bir örneğidir. Bu çok katmanlı çözümleme, sporcuların fedakârlıklarını yalnızca bireysel bir özveri olarak değil, aynı zamanda toplumsal yapıların, ideolojik araçların ve modernitenin kimlik kurucu pratiklerinin bir sonucu olarak yeniden yorumlamayı amaçlamaktadır. Her bir anlatı, bireyin hem duygusal hem de yapısal düzeyde yeniden şekillendiği bir alanı görünür kılar. Bu bağlamda, spor yalnızca bir fiziksel aktivite değil, aynı zamanda kimliksel, duygusal ve ideolojik dönüşümlerin yaşandığı bir sahne olarak ortaya çıkar.

4.5.4. Travma ve Zafer Arasında: Bedenin Sembolik Direnişi

Modern sporun özellikle millî düzeyde temsil edildiği organizasyonlarda, bireysel deneyimlerin kamusal anlamlarla iç içe geçmesi, yalnızca fiziksel performansın değil, aynı zamanda bedenin sembolik bir taşıyıcı olarak nasıl konumlandığını da gözler önüne serer. Katılımcı 21'in "En son katıldığımız Avrupa şampiyonasında, eşim hamileydi benim, ben şampiyonaya giderken, çocuğumuzla ilgili ufak problemler çıktı, ama ben şampiyonaya gitmek zorunda kaldım, ailemle ilgilenemedim ve şampiyonadan, şampiyon olarak döndüğümüzde İstanbul'a indiğimiz de, çocuğumun ileri derecede rahatsız olduğunu öğrendim. Anne karnında, yaklaşık bir ay bununla mücadele ettim döndükten sonra, bir ayın sonunda çocuğum doğdu 2 gün yaşadı. Belki şampiyonaya gitmeseydim daha erken müdahale şansımız olsaydı çocuğum şu an hayatta olabilir miydi sağlıklı olabilir miydi bilmiyorum." Sözleri Avrupa Şampiyonası sürecinde yaşadığı kişisel trajedi, eşinin hamile olduğunu öğrenerek yola çıkması ve dönüşten kısa bir süre sonra çocuğunu kaybetmiş olması, bu anlamda yalnızca bir bireysel kayıp hikâyesi değil, aynı zamanda Viktor Frankl'in "travma ve anlam" kuramı (182) çerçevesinde okunabilecek bir katharsis örneğidir. Katılımcı 21'in, bu dramatik kişisel acıyı millî bir zaferin gölgesinde anlatarak bireysel acıyı kamusal başarıyla dönüştürmesi, Frankl'in şu temel düşüncesini doğrular niteliktedir: "İnsan, kaçınılmaz acılar karşısında ancak onlara bir anlam yükleyebildiği ölçüde ruhsal olarak hayatta kalabilir." Katılımcı 21, bu çerçevede, acıyı yalnızca yaşamamış, onu performatif bir zeminde yeniden inşa ederek anlamlı kılmış olduğu söylenebilir. Bu durum aynı zamanda Émile Durkheim'in kolektif törenler kavramına (136) doğrudan gönderme yapar. Futbol sahası burada yalnızca sportif bir alan değil, toplumsal duyguların yoğunlaştığı, bireysel hikâyelerin ulusal kimlik ve hafızayla

bütünleştiği törensel bir mekâna dönüşür. Millî takım forması altında yaşanan her sevinç ya da hüznün, yalnızca bireye değil, o bireyin ait olduğu kolektife de yansır. Nitekim bu bağlamda, Katılımcı 24'ün, şu sözleri anlam kazanmaktadır: “Yeni doğan çocuklarımız oldu, birlikte de onları göremedik belki emeklemelerini, belki ilk yürüme anlarını göremedik.” ve “Millî takıma gelmemiz, bayrağımız, ülkemiz, vatanımız, istiklal marşının çalınması, şampiyon olmak, bu manevi değerler.” Bu ifadeler, yalnızca bireysel bir fedakârlık değil, aynı zamanda Judith Butler'ın performatif söylem teorisinin (133) sahada vücut bulan bir örneğidir. Butler'a göre kimlik, doğuştan sabit bir öz değil, sürekli olarak tekrar edilen söylemler ve eylemlerle inşa edilen bir süreçtir. Katılımcı 24'ün, söyleminde bu dinamik açıkça görülmektedir; burada millî kimlik, bir babalık anının ertelenmesiyle, yani bireysel bir vazgeçişin kamusal bir ideale adanmasıyla performatif olarak üretilmektedir. Bu söylemler yalnızca bireysel trajedilere değil, aynı zamanda bir ulusun kendini tanımlama biçimine de ayna tutar. Katılımcıların neredeyse tamamı, bireysel acılarını bir üst anlamla ilişkilendirerek, bedenin yalnızca fiziki değil, aynı zamanda sembolik bir direniş aracı haline geldiğini göstermektedir. Sahada gösterilen performans, yalnızca skor tabelasında ölçülmez; aynı zamanda, vatan, aile, fedakârlık gibi üst anlatıların içselleştirildiği ve yeniden üretildiği bir ritüele dönüşür. Bu bağlamda, futbol sahası, modern zamanların en etkili anlam üretim mekânlarından biri olarak belirlemektedir. Sporcu bedeni, yalnızca kas ve kemikten ibaret değil, aynı zamanda ulusal travmaların, kişisel kayıpların ve toplumsal aidiyetlerin aktarıldığı canlı bir anlatı nesnesidir. Dolayısıyla, bu örnekler çerçevesinde spor, yalnızca bir oyun değil, kolektif hafızanın yeniden üretildiği, sembolik direnişin bedende tezahür ettiği bir sahneye dönüşmektedir.

4.5.5. Fedakârlığın İki Yüzü – Zorunluluk ve İrade

Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın hikâyesi, bedeni merkeze alan sosyolojik ve felsefi tartışmaların kesiştiği, katmanlı bir toplumsal metne dönüşmektedir. Bu anlatı, Michel Foucault'nun iktidarın beden üzerindeki tahakkümü kavramı (181) ile Georg Simmel'in paranın felsefesi (158) arasında kurulan gerilimli bir diyalog zemininde biçimlenir. Zira bu takımın öyküsü, yalnızca bedensel bir eksiklik ya da sportif bir başarı anlatısı değil; aynı zamanda modernitenin özne inşası, iktidar yapıları ve değer rejimleri üzerinden yeniden şekillenen bir kimlik mücadelesidir. Foucault'nun bedenin disipline edilme süreçlerine ilişkin çözümlenmeleri, ampute futbolcuların maruz kaldıkları kurumsal pratikler içerisinde görünür hale gelir. Bu bağlamda, futbolcular, kendi bedenlerini bir yandan devletin disipliner aygıtlarına gönüllü olarak teslim ederken, diğer yandan bu bedensel formasyonları tersine çevirerek bir kimliksel

direnış aracına dönüştürür. Katılımcı 6'nın "Ben ailem dışında her Şeyimi geride bıraktım." Şeklindeki ifadesi, yüzeyde yalnızca bir ayrılık anını imliyor muş gibi görünse de, derinlemesine okunduğunda, geleneksel toplumsal yapılarla olan bağın gevşetilmesi ve modern ulus-devletin sunduğu yeni aidiyet biçimlerine yönelişi yansıtan bir dönüşümün göstergesi olarak değerendirilebilir. Bu dönüşüm, Anthony Giddens'in modern kimliğin süreğen biçimde yeniden inşa edilmesi (186) gerektiğine dair temel tezleriyle bire bir örtüşmektedir. Anthony Giddens'in ifadesiyle, geç modern toplumda birey, artık sabit bir kimliğe sahip değildir; kimlik, sürekli olarak yeniden kurulmak zorundadır. Bu bağlamda, milli kimliğin yeni bir aidiyet alanı olarak inşa edilmesini açıkça ortaya koyar. Öte yandan, bu kimlik inşası yalnızca kültürel ya da sembolik düzeyde gerçekteşmemekte; aynı zamanda ekonomik değer rejimleriyle de iç içe geçmektedir. Georg Simmel'in paranın bireysel anlamları düzleştirme ve nesneleştirme etkisine dair görüşleri (158), futbol sahalalarında kazanılan başarıların yalnızca manevi değer, aynı zamanda maddi ve simgesel sermaye biçimlerine dönüşmesini anlamlandırmak açısından önemlidir. Bu başarılar, bireyin toplumsal alandaki konumunu, görünürlüğünü ve değerini belirleyen birer ölçüt haline gelir. Böylece, futbol sahası, sadece fiziksel yeteneklerin sergilendiği bir alan değer; aynı zamanda paranın, itibarın, tanınırlığın ve kabul görmenin dolaşıma girdiği bir sembolik ekonomi alanı halini alır. Futbol sahaları, bu anlamda, modernitenin çelişkilerini barındıran bir mikrokozmos işlevi görür: burası hem kayıpların anıtıdır, zira burada bedenın yoksunlukları, kayıpları ve eksiklikleri açıkça sergilenir, hem de zaferlerin tapınağıdır, çünkü bu eksikliklerin aşılması üzerinden bir başarı, kahramanlık ve ulusal onur anlatısı kurulmaktadır. Bu paradoksal yapı, modern öznenin kırılmalığı ile direngenliği arasındaki gerilimi sürekli diri tutar; sporcuların her performansı, yalnızca fiziksel değer, aynı zamanda toplumsal ve ideolojik bir sahnede cereyan eder. Sonuç olarak, Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın anlatısı, fedakârlığın iki yüzünü görünür kılar: bir yanda disiplinler iktidar yapıları içinde Şekillenen zorunluluk, diğer yanda bireysel direnişin ve kimlik inşasının temel dinamiği olan irade. Bu anlatı, sadece bir spor hikâyesi değer; modernitenin özne ile iktidar, aidiyet ile yabancılaşma, bedensel eksiklik ile sembolik bütünlük arasındaki çatışmalı doğasını açığa çıkaran kuramsal bir arayüzdür.

4.5.6. Anlam Çıkartma

Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı örneğinde, milli sporcuların fedakârlıkları yalnızca bireysel özveriler değer, ulusal ideolojilerin, kurumsal disiplinin ve toplumsal cinsiyet rollerinin iç içe geçtiği karmaşık bir yeniden inşa sürecidir. Sporcuların bedenleri ve zamanları, modern ulus-devletin disiplinler

mekanizmaları (Foucault) ve meta olarak emek (Marx) bağlamında araçsallaştırılırken, bu süreç aynı zamanda kimliksel bir dönüşümü tetikler: Geleneksel aile bağlarından kopuş, kolektif bilinç (Durkheim) ve ulusal aidiyetle iç içe geçen bir özneleşme. Rol çatışmaları (Goffman), duygusal emek (Hochschild) ve rasyonelleşme (Weber) gibi dinamikler, sporcuları bireysel kayıpları vatan için fedakârlık söylemiyle anlamlandırmaya iter. Burada spor, bedenın sembolik direnişine (Butler) ve travmaların ulusal zaferlerle katharsisine (Frankl) dönüşür. Sonuçta, milli mücadele alanı, hegemonik yapıların dayattığı zorunluluklarla bireysel iradenin çatıştığı, ancak aynı zamanda kimliğin yeniden üretildiği bir sahne olarak işlev görür. Fedakârlık, hem tahakkümün aracı hem de anlam arayışının ifadesidir.

5. TARTIŞMA

5.1. Fedakârlıktan Zafere: Vatan Sevgisi ve Milli Bilincin Sportif Direniş Dönüşümü

Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın hikâyesi, yalnızca sportif başarılarla sınırlı kalmayan, aynı zamanda bireysel travmaların ulusal bir kimlik anlatısına dönüştüğü çok katmanlı bir toplumsal süreci temsil etmektedir. Takım üyeleri, yaşadıkları fiziksel ve psikolojik kırılmaları yalnızca kişisel birer deneyim olarak görmemekte; aksine, bu acıları vatan sevgisiyle bütünleştirerek, kolektif bir direnişin sembolüne dönüştürmektedir. Bu durumu en net şekilde ortaya koyan ifadelerden biri Katılımcı 13'e aittir: "Biz bunu tamamen milli duygularla yaptık, zaten hep öyleydi." Bu ifade, sadece bireysel bir hissiyatı değil, aynı zamanda takımın kolektif ruhunun temelinde yer alan milli değerlerin duygusal gücünü de gözler önüne sermiştir. Bu bağlamda, Anthony D. Smith'in etno-sembolizm kuramı (132) bu tür dönüşümleri anlamak için güçlü bir kuramsal çerçeve sunmaktadır. Smith'e göre ulusal kimlikler; mitler, semboller ve ortak acılar etrafında inşa edilir. Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı da bu anlayış doğrultusunda, bireysel acıları ve travmaları ulusal bir mücadele zeminine taşıyarak, kimlik inşasına katkı sunmaktadır (187). Bu kolektif dönüşüm sürecinde maneviyatın ve inancın rolü de dikkat çekicidir. Katılımcı 25'in "Türk olduğumuz için maneviyat en önemli unsur." ifadesi, milli kimliğin yalnızca etnik ya da kültürel bir yapı değil, aynı zamanda ontolojik bir zemine dayandığını göstermiştir. Bu vurgu, Durkheim'ın toplumsal dayanışma teorisiyle (135) örtüşür biçimde, bireyin kendini aşarak toplumla bütünleşmesini mümkün kılan değer sistemlerinin nasıl işleve kavuştuğunu açıklar. Özellikle engellilik gibi fiziksel sınırlandırmaların ardından, bireyin kendisini manevi bir sorumluluk içinde görmesi, hem kimlik hem de aidiyet bağlamında yeniden yapılanmaya olanak sağlar (188) Milli kimliğin bu sahnelenişi, yalnızca bireysel aidiyetle sınırlı kalmamakta; aynı zamanda toplumun geniş kesimlerinden gelen destek ve duygusal yatırım aracılığıyla kolektifleşmektedir. Katılımcı 27'nin ifadesi bu açıdan oldukça çarpıcıdır: "Bu kahraman milletin ferdi olduklarını, arkalarında 10 milyonların dualarının ve desteğinin olduğunu her yerde anlattık." Bu tür ifadeler, Benedict Anderson'ın hayali cemaat (134) kavramını somutlaştıran örneklerdir. Ulus, burada fiziksel olarak bir arada olmayan bireylerin ortak değerler, semboller ve duygular aracılığıyla birbirlerine bağlandığı hayali bir topluluk hâlinde sahneye çıkar. Ampute futbol sahası, bu hayali cemaatin somutlaştığı, hissedildiği ve bedenleştirildiği sembolik bir alandır. Spora yüklenen bu sembolik anlam, onu salt fiziksel bir etkinlik olmaktan çıkararak, bir tür beden politikası ve direniş pratiği hâline getirmektedir. Ampute futbolcuların

mücadeleleri, yalnızca performansa değil, aynı zamanda engellilik kavramının yeniden tanımlanmasına da hizmet etmiştir. Bu noktada Katılımcı 3'ün ifadesi anlamlıdır: “Bu ülke bana bakıyor, ben de bu ülke için her şeyi yapacağım.” Bu cümle, bireyin yaşadığı travmanın kolektif bir anlamlandırma süreciyle nasıl ulusal bir sorumluluğa dönüştüğünü göstermektedir. Judith Butler'ın performativite kuramına (133) göre beden, yalnızca biyolojik değil, aynı zamanda söylemsel ve politik bir alandır. Bu bağlamda ampute futbolcuların bedenleri, milli kimliğin sahnelendiği, dayanışmanın cisimleştiği bir performans alanına dönüşür (189). Ayrıca, milli forma ve semboller aracılığıyla gerçekleşen bu bedensel temsil, bireyin yalnızca bir sporcu değil; kolektif kimliğin taşıyıcısı ve sembolik aktörü olarak yeniden konumlandırıldığını da ortaya koyar. Katılımcılar bu temsili yalnızca görev olarak değil, aynı zamanda onur ve sorumlulukla yüklenmektedir. Katılımcı 15'in ifadesi bunu destekler niteliktedir: “Ben senin bulunduğun ülkenin bayrağını dalgalandırıyorum...” Bu söz, bireyin bedenine giydiği formayla birlikte, ulusal bir sınırın, bir ideolojinin ve bir temsiliyet biçiminin taşıyıcısı hâline geldiğini göstermektedir. Forma burada sadece sportif bir giysi değil, ulusal ideolojinin sahnede temsiline imkân tanıyan bir araç olarak işlev görmektedir (190). Sonuç olarak Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın başarı öyküsü, yalnızca fiziksel engellerin aşılmasından ibaret değildir. Bu hikâyeye, fedakârlığın, maneviyatın, ulusal dayanışmanın ve sembolik temsilin iç içe geçtiği çok katmanlı bir kimlik üretim sürecine işaret etmektedir. Bireylerin sahada gösterdiği mücadele, yalnızca kişisel direnişin değil; aynı zamanda milli kimliğin, ideolojik bağlılığın ve kolektif hafızanın sahnelenmesidir. Tüm bu süreçler, Smith'in etno-sembolizm kuramı (132) ışığında değerlendirildiğinde, milli spor anlatılarının yalnızca sportif değil, derin bir sosyo-politik yapı taşıdığı anlaşılmaktadır.

Katılımcı 1'in “Milli takım ile ilgili malzeme giydiğim zaman bile davranışlarım değişiyor.” ifadesi, Judith Butler'ın performativite kuramı (133) çerçevesinde değerlendirildiğinde, kimliğin sabit bir varlık değil, toplumsal ve kültürel normlara göre sürekli üretilen bir performans olduğu açıkça görüldü. Burada milli forma, Butler'ın tanımladığı şekilde, bireyin ulusal temsile açılan bir bedensel performans sahnesi işlevi görüldü. Forma giyildiği anda bireyin davranışları değişmekte; birey, ulusun temsili adına yeni bir kimlik biçimi icra etmiştir (191). Benzer biçimde, Katılımcı 7'nin “İlk başta ki etken, o Türk bayrağını taşıyacağım.” vurgusu, Benedict Anderson'ın hayali cemaat kavramı (134) çerçevesinde anlam kazanmıştır. Anderson'a göre uluslar, bireylerin birbirlerini fiziksel olarak tanımadan ortak bir aidiyet duygusuyla bağlı olduğu hayali topluluklardır. Burada bayrağın taşınması, sadece bireysel bir görev değil, aynı zamanda ulusun hayali birliğini sahada görünür kılan bir eylem olarak

okunmuştur (187). Katılımcı 3'ün "Bu ülke bana bakıyor, ben de bu ülke için her şeyi yapacağım." ifadesi, Emile Durkheim'ın toplumsal dayanışma teorisiyle (135) güçlü bir paralellik sergilemektedir. Durkheim'a göre bireyler, ortak değerler ve inançlar etrafında birleşerek toplumsal yapının devamlılığını sağlar. Katılımcı 3'ün ifadesi, bireysel travmaların ulusal dayanışma ekseninde anlamlandırıldığını ve bireyin toplumsal iyileşmeye katkı sağlayan bir aktör olarak yeniden yapılandığını göstermektedir (188). Katılımcı 15'in "Ben senin bulunduğun ülkenin bayrağını dalgalandırıyorum..." sözleri, formanın ulusal kimliğin bedende somutlaşmasına aracılık ettiğini açıkça ortaya koymaktadır. Butler'ın teorisinde (133) vurguladığı gibi, beden bir söylem alanı hâline gelir; burada forma, bireyin ulusal bir temsile bürünmesini mümkün kılan ritüel bir objeye dönüşmektedir (190). Katılımcı 23'ün "Bayrak ve ülke temsili bizim için bir numara." ve "Temsil ettiğimiz, aslında Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşayan her vatandaşın istediği gibi bayrağını temsil etme gayretidir." sözleri, bireysel bedenlerin nasıl kolektif bir kimliğin taşıyıcısı ve sahneleyicisi hâline geldiğini göstermektedir. Sousa ve arkadaşları (187), amputasyon sonrası bireylerin, sosyal aidiyetlerini güçlendirmek için sporu ve sembolik temsilleri kullandıklarını belirtmiştir ki bu durum, katılımcıların deneyimlerinde doğrudan gözlemlenmektedir. Katılımcı 22'nin "Milli takım düzeyinde tabii ki bayrak." cümlesi, bireysel kimliğin milli bir ideal ile nasıl özdeşleştiğinin güçlü bir kanıtıdır. Burada forma, yalnızca bir spor malzemesi değil; ulusal kimliğin görünür, sahnelenebilir bir biçimi hâline gelmiştir (189,192). Genel olarak bakıldığında, milli forma, sporcular için yalnızca fiziksel bir ekipman olmanın ötesinde; kimlik, aidiyet, ulusal temsil ve dayanışmanın sahnelendiği bir ritüel nesnesi işlevi görmektedir (187,190). Bireyin bedeninin formayla buluşması, onun davranışlarını, sosyal rollerini ve kolektif aidiyet hislerini dönüştürmektedir. Bu dönüşüm süreci, bireyin kişisel kimliğini aşarak, ulusal ideolojiyle bütünleştiği ve bu ideolojiyi sahada bedenleştirdiği bir performansa evrilmektedir.

Spor alanı, ulusal kimliğin kolektif hafızada yeniden üretildiği sembolik bir mekâna dönüşürken; bayrak ve İstiklal Marşı gibi milli semboller, bu kolektif bilinci hem zihinsel hem de bedensel düzlemde sahneleyen ritüel araçları hâline gelmektedir. Katılımcı 2'nin Avrupa Şampiyonası'nda İstiklal Marşı'nı dinlerken yaşadığı duyguyu "İstiklal Marşı'nı okurken aldığım haz ve keyfi hiçbir şeyde, ne para da, ne pul da aldım." diyerek ifade etmesi, Emile Durkheim'ın kolektif törenler kavramını (136) somutlaştırmaktadır. Bu yaklaşıma göre, bireyler ritüel aracılığıyla kendi benliğinin ötesine geçerek, toplumun kutsal alanına dâhil olur. Marşın okunması esnasında yaşanan bu duygusal yoğunluk, bireyin yalnızca topluluğa aidiyet hissetmesini değil, aynı zamanda ulusal tarihin ve değerlerin

bedensel olarak içselleştirilmesini mümkün kılar (137). Benzer şekilde, Katılımcı 11'in "Her İstiklal Marşı çalındığında tüylerim diken, diken olur." ifadesi, ulusal sembollerin yalnızca bilişsel değil, aynı zamanda fizyolojik düzeyde de etkili olduğunu göstermektedir. Connerton'un bedensel pratikler yoluyla hatırlama teorisine (137) göre, geçmişin hafızası sadece kelimelerle değil, tekrar eden ritüeller ve bedensel tepkilerle aktarılır. İstiklal Marşı'na verilen bu tür tepkiler, milli kimliğin duygusal olarak yerleşmesini ve bedende kodlanmasını sağlar. Böylece marş, yalnızca bir müzik parçası değil; bir milletin tarihsel sürekliliğinin bedensel hafızada yankılanmasıdır (190). Ulusal sembollerin bu duygusal ve sembolik etkisi, tarihsel anlatılarla birleşerek kutsal bir boyut kazanmaktadır. Katılımcı 9'un "Şehit kanyla sulanmış bayrağımızın..." ve Katılımcı 4'ün "Şehitlerimizin kanyla sulanmış vatan bizim için zaten değerlidir." ifadeleri, bayrağın sadece bir devlet sembolü değil, aynı zamanda tarihsel kurbanların ve kolektif fedakârlıkların bedensel bir temsili hâline geldiğini gösterir. Bu bağlamda Connerton (137), geçmişin ritüel yoluyla bugüne aktarımının, kolektif hafızanın sürekliliği için vazgeçilmez olduğunu vurgular. Sporcular, bu sembollerini sahada taşıdıklarında, geçmişin şehitlik anlatılarını ve milli mücadele hafızasını da yeniden üretirler (188). Böylece spor, modern çağda geçmişin kurban anlatılarıyla birleşerek bir tür sivil ritüel pratiğe dönüşür. Bu sembolik bütünleşmenin en çarpıcı ifadesi "Katılımcı 18'in şu sözlerinde yansır: "Bayrak her şeyin önüne geçti." Bu vurgu, bayrağın yalnızca bir kimlik temsili değil, aynı zamanda kutsal bir nesneye dönüştüğünü ve ulusal bilinçte neredeyse dini bir işlev kazandığını gösterir. Benedict Anderson'ın hayali cemaat kavramı (134) da bu durumu açıklamak için kullanışlıdır; çünkü bayrak, bireyleri birbirine fiziksel olarak bağlı olmadan, ortak bir ulusal sembol etrafında duygusal olarak birleştirir. Bayrağın bu yüceltilmiş anlamı, onun sorgulanamaz, dokunulmaz ve fedakârlıkla kutsanmış bir simgeye dönüşmesini sağlar (193). Milli başarıların devlet tarafından tanınması da bu ritüel süreci kurumsallaştırır ve hafızaya kazır. Katılımcı 26'nın "Olayı çok daha fazla boyutlara getiriyor." şeklinde tanımladığı 2017 Avrupa Şampiyonluğu sonrası Cumhurbaşkanlığı daveti, bireysel başarının devlet nezdinde kutsal bir onura dönüştürülme biçimidir. Burada sporcu sadece başarılı bir birey değil, devletin kolektif hafızasına kaydettiği bir temsilci hâline gelir (191). Katılımcı 19'un "Milli takıma hizmet etmek, bayrağa hizmet etmek." ifadesi ise bu dönüşümün doğrudan bir yansımasıdır. Spor artık yalnızca fiziksel bir yarış değil, bir tür ulusal ibadet, bayrağa ve millete adanmışlık anlamı taşır (189). Sonuç olarak, spor alanında sergilenen performanslar, yalnızca bireysel değil; kolektif hafızanın ritüel pratikleriyle beslenen, duygusal ve ideolojik olarak yüklü eylemlerdir. Bayrak ve İstiklal Marşı etrafında inşa edilen bu sembolik yapı, ulusal kimliğin duygusal, tarihsel ve politik düzeyde yeniden üretildiği güçlü

bir anlatı alanı yaratır. Sporcular, bu anlatının yalnızca fiziksel aktörleri değil, aynı zamanda geçmişin kutsal yükünü bugünün sahasında taşıyan ritüel figürleri hâline gelir.

Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın başarısı, engellilik kavramının toplumsal algısında köklü bir dönüşümü temsil eder. Geleneksel tıbbi modelin aksine, sosyal model çerçevesinde engellilik artık bireyin yetersizliklerinden çok, toplumun yapılandığı fiziksel, kültürel ve tutumsal bariyerler üzerinden değerlendirilmekte (187,188) ve bu paradigma değişimi, katılımcıların ifadelerinde açıkça gözlemlenmektedir. Katılımcı 10'un "Bakış açısını nasıl değiştirdik, artık engellilik bilincini yok ettik biz yani." sözü, bireysel deneyimin ötesine geçen bir toplumsal farkındalık devinimini gösterir. Bu ifade, sosyal modelin kuramsal temeliyle doğrudan örtüşerek, engelliliğin yetersizlik olarak görülmediği, aksine alternatif bir temsil gücü sunduğu yeni bir düşünce yapısının geliştiğini ortaya koymaktadır (192). Katılımcı 5'in "Ben ülkemi farklı nasıl temsil edebilirdim, temsil edemezdim." şeklindeki ifadesi, engelliliğin bir eksiklik değil, temsil gücü yaratan bir performans alanına dönüşümünü sergiler. Bu tür temsiller, yalnızca ulusal aidiyet hissini güçlendirmekle kalmaz, aynı zamanda engelli bireylerin kamusal alandaki varlıklarını da onurlu bir rol model olarak inşa eder (194). Özellikle çocukların sporculara kaptan gibi unvanlarla hitap etmeleri, sembolik düzeyde bir kahramanlık atfı içerir; bu da engellilik kimliğinin toplumsal meşruiyet kazanımını ve saygınlık üretimini gösterir. Bireyin engelli kimliği burada yalnızca normalize edilmez, aynı zamanda milli kahramanlık anlatısına eklemlenir (189). Katılımcı 17'nin "Bu ülkeye bu kadar başarı kazandıran başka hiçbir branş yok." sözü, engelliliğin yalnızca aşılması gereken bir engel değil, aynı zamanda kolektif gururun ve ulusal başarı mitinin bir parçası olduğunu gösterir. Bu söylem, spora katılan engelli bireylerin yalnızca pasif figürler değil; toplumsal değer üretiminin aktif öznesi haline geldiğini gözler önüne serer. Bu durum, Homi Bhabha'nın üçüncü mekân kuramı (141) bağlamında, engelliliğin sınırlandırıcı kimlikten çıkıp toplumsal melezleşme ve temsil alanına evrildiğini gösterir.

Engelli sporcuların motivasyon kaynakları, yalnızca bireysel kazanç ya da başarı ile değil, daha yüksek anlamlarla şekillenmektedir. Katılımcı 6'nın "Bu işi para için yapmıyoruz, bayrak için yapıyoruz." ifadesi, Maslow'un kendini aşma kavramının (138) doğrudan bir yansımasıdır. Bu düzeyde birey, kendinden büyük bir ideali gerçekleştirmek üzere hareket eder. Benzer biçimde Katılımcı 18, "Bayrak her şeyin önüne geçti." diyerek, kolektif değerlerin bireysel çıkarılardan çok daha öncelikli olduğunu vurgular. Bu durum, motivasyonun yalnızca dışsal faktörlerle açıklanamayacağını; Weber'in değer-rasyonel eylem biçimleri (139) çerçevesinde anlam yüklü bir çaba olarak görülmesi gerektiğini ortaya koyar.

Katılımcı 1'in "Yazın 45 derecede antrenman yaptık... ödül yokken de yaptık." sözleri, Weberci anlamda araçsal rasyonalitenin ötesine geçildiğini gösterir. Bu eylem biçimi, Jung ve arkadaşlarının (195) bulgularıyla da desteklenmektedir: motivasyonun temelinde başarıdan çok anlamlılık ve tatmin duygusu yatar. Katılımcı 24'ün "Hedefler ve manevi değerler ön plandaydı." ifadesiyle de uyumlu biçimde, bu sporcular yalnızca yarış kazanmayı değil, bir misyonu gerçekleştirmeyi amaçlamaktadırlar. Literatürde, görev-yönelimli motivasyonun (196) içsel doyumu artırdığı ve başarı güdüsünün, fiziksel aktiviteye katılımı belirlediği görüldü (197).

Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nda yer alan pek çok sporcunun söylemleri, sporun bir nevi askerî temsiliyet alanı olarak kodlandığını ortaya koymaktadır. Katılımcı 12'nin "Ayağımı kaybettiğim için maneviyat, ay yıldızlı bayrak, her zaman önde gelir." ve Katılımcı 21'in "Bu ülkenin bölünmez bütünlüğü için, o bayrak için ayağımı verdim." sözleri, sporu savaşın sembolik devamı olarak konumlandırmaktadır. Bu durum, Clausewitz'in savaş, politikanın başka araçlarla devamıdır (198) yaklaşımıyla birebir örtüşür. Spor burada, savaştan dönüşen bir mücadele alanı olarak yeniden tanımlanır ve milli forma, hem fiziksel hem de sembolik bir sadakat göstergesine dönüşür (199). Katılımcı 5'in "Milli formayı bir askerlik görevi gibi görüyorum." ifadesi, bu dönüşümün bireysel düzeyde nasıl içselleştirildiğini ortaya koyar. Formanın taşıdığı anlam sadece sportif başarı değil, aynı zamanda sivil gazilik söyleminin bir devamı hâline gelir (200). Bu bağlamda vatandaşlık yalnızca hukuki bir statü değil, fiziksel emek ve sembolik temsil üzerinden inşa edilen performatif bir kimlik olarak karşımıza çıkar.

Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın hikâyesi, yalnızca sportif bir başarı anlatısı değil; engellilik, vatandaşlık, ulusal kimlik ve kahramanlık kavramlarının yeniden üretildiği güçlü bir sahnedir. Katılımcı 23'ün "Her vatandaş gibi bayrağımı temsil etme gayreti..." ifadesiyle özdeşleşen bu temsiliyet, kim temsil edebilir? sorusunu yeniden sorarak, engelliliği kamusal özneleşmenin yeni zeminine yerleştirir. Takımın kolektif hafızada kazandığı yer, yalnızca geçmişin yükünü değil, geleceğin umudunu da taşır. Katılımcı 27'nin ifadesiyle "10 milyonların duası..." yalnızca manevi bir destek değil; kolektif bir aidiyetin, karşılıklı sorumluluğun ve temsilin görünür hâle gelmesidir. Bütün bu süreç, yalnızca sporla değil, tarih, siyaset, beden ve ideolojinin bir araya geldiği çok katmanlı bir temsil düzleminde gerçekleşir. Ve bu düzlem, Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nı sıradan bir spor takımından, bir toplumsal direniş sahnesine dönüştüğü görüldü.

5.2. Vatan Sevgisi ve Milli Bilincin Spor Aracılığıyla Yeniden İnşası

Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın hikâyesi, yalnızca fiziksel eksiklikleri aşmanın ya da sportif başarı elde etmenin ötesinde; bireysel travmaların kolektif ulusal anlatılara dönüştüğü, tarihsel hafızanın sportif alan üzerinden yeniden üretildiği çok katmanlı bir sosyo-kültürel direniş sahnesi oluşturmaktadır. Bu süreç, başarı motivasyonu, kolektif hafıza, sembolik sermaye ve hayali cemaat gibi kuramsal kavramlarla açıklanabilir (195), sporcuların başarı hedefi yönelimleriyle yüksek motivasyon sergileyerek spora katılımlarını artırdığını ortaya koymuştur. Bu bulgu, milli forma giyen ampute sporcuların bireysel motivasyonlarının ötesinde ulusal bir misyona hizmet ettikleri bilinciyle hareket ettiklerini gösteren anlatılarla örtüşmektedir. Katılımcı 6'nın "Bayrak için savaşıyoruz." sözü, klasik başarı hedefi teorisinden ziyade, başarı motivasyonunun ulusal kimlik ve görev bilinciyle yeniden kodlandığını göstermektedir. Pierre Bourdieu'nün sembolik sermaye kavramı, milli formanın yalnızca fiziksel bir üniforma değil; toplumsal meşruiyet, onur ve ulusal temsiliyet sağlayan bir sermaye biçimine dönüştüğünü açıklamak için işlevseldir (143). Katılımcı 1'in formayı giydiğinde davranışlarının değiştiğini ifade etmesi, bu sermayenin bedensel ve davranışsal düzeyde nasıl işlediğinin canlı bir örneğini oluşturur. (201), özerk motivasyonun sporcuların algılanan hedef başarısı ve spor memnuniyeti ile doğrudan ilişkili olduğunu göstermiştir. Bu da, milli formanın sporcuların içsel motivasyonlarını güçlendiren bir sembolik unsur olduğunu destekler. Benedict Anderson'ın hayali cemaat kavramı (134) üzerinden, Katılımcı 11'in "Her İstiklal Marşı çalındığında tüylerim diken, diken olur." ifadesi, marş ve bayrak gibi ulusal sembollerin bireylerin bedensel düzeyde ortak bir duygu yaşamasına nasıl aracılık ettiğini gösterir. Bu kolektif rezonans, bireysel motivasyonun ötesinde, kimlik ve aidiyetin sahada performatif olarak yeniden üretildiğini açıklar. Jung ve arkadaşlarının (195) bulguları, bu tür güçlü duygusal motivasyonların başarı davranışlarını artırdığını desteklemektedir. Michel Foucault'nun beden politikaları perspektifi (181) sporcuların bedenlerinin yalnızca fiziksel performans değil, aynı zamanda iktidar, ulusal temsil ve direnişin taşıyıcısına dönüştüğünü anlamamıza imkân tanır. Schröder ve Knisel (202) ise, genç sporcuların başarısızlık korkusu gibi olumsuz motivasyon profillerinin spora devamı etkileyebileceğini belirtmiştir. Ancak Türkiye Ampute Milli Takımı'nda bu korkunun, sporcuların bedenleri üzerinden bir onur ve kahramanlık anlatısına dönüştüğü görülmüştür. Maurice Halbwachs'ın kolektif hafıza teorisi (203) doğrultusunda, Katılımcı 2 ve Katılımcı 8'in 2014 ve 2018 mağlubiyetlerini telafi etme motivasyonları, sportif alanı tarihsel travmaların sembolik tamamlama mekânı haline getirmektedir. Van Yperen ve arkadaşları (204) ise yaklaşım hedeflerinin performans kazanımıyla olumlu yönde ilişkili

olduğunu göstermiştir. Bu bağlamda, Ampute Milli Takımı'nın başarısı, bireysel bir performansın ötesinde kolektif bir tarihsel tamamlanmanın ifadesi hâline gelmektedir. Engelli bireylerin toplumda aktif ve liderlik eden figürler olarak konumlanması, sosyal algının dönüşümünde kritik bir rol oynamaktadır. Merrett ve Tincknell-Smith (205), sağlıklı motivasyon ortamlarının gençlerde liderlik ve sorumluluk gelişimini desteklediğini vurgulamıştır. Katılımcı 10'un çocuklar tarafından kaptan olarak anılması, engelliliğin pasif bir kimlikten aktif bir temsil kimliğine evrildiğini göstermektedir. Katılımcı 2 ve Katılımcı 18'in İstiklal Marşı ve bayrak üzerine geliştirdikleri anlatılar, Benedict Anderson'ın (134) ulusal semboller aracılığıyla inşa edilen hayali cemaat kavramı ile uyumludur. Katılımcı 3'ün "Bayrak için her şeyi yapacağım." ifadesi, bireysel çabanın ulusal bir direniş ve temsil pratiğine dönüştüğünü göstermektedir. Semboller üzerinden kurulan bu bağ, sporun yalnızca fiziksel performans değil, aynı zamanda ulusal kimliğin güncellenmiş bir yansıması olduğuna işaret eder.

5.3. Takdir Edilme, Toplumsal Rol Model Olma ve Görünürlük

Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın hikâyesi, yalnızca sportif bir başarı öyküsü değil, aynı zamanda başarı motivasyonunun bireysel, kolektif ve toplumsal boyutlarda nasıl bir dönüşüm mekanizması işlevi gördüğünü gösteren çarpıcı bir örnektir. Jung ve arkadaşlarının (195) ortaya koyduğu üzere, teknik beceri gelişimi, başarı hissi ve sağlık motivasyonları sporcuların görev-hedef ve öz-hedef yönelimlerini artırmakta; bu yönelimler ise başarı davranışlarını pekiştirmektedir. Bu durum, Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı sporcularının yalnızca bireysel gelişim odaklı bir motivasyon taşımadıklarını, aynı zamanda bu bireysel motivasyonun kolektif bir ulusal anlatıya evrildiğini ortaya koymaktadır. Özellikle Singh ve Kumar'ın (206) belirttiği gibi, rekabetçi sporlara katılımın başarı motivasyonunu artırması, sporcuların performans düzeylerinde belirleyici bir etkiye sahiptir. Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı oyuncularının, sporu bireysel bir uğraşın ötesinde bir ulusal temsil sorumluluğu olarak görmeleri, onların başarı motivasyonlarını sadece kişisel tatmin için değil, kolektif bir gurur ve kimlik inşası için de kullandıklarını göstermektedir. Zuber ve Conzelmann'ın (207) bulgularına göre, başarı umudu, atletik performans üzerinde pozitif bir etki yaparken, başarısızlık korkusu bu performansı desteklemez. Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı sporcuları, yaşadıkları fiziksel ve toplumsal zorluklara rağmen, başarısızlık korkusuna teslim olmamış; aksine bu korkuyu kolektif bir direniş motivasyonuna dönüştürmüşlerdir. Bu, başarı umudunun bir takım ruhuyla nasıl birleşerek güçlü bir dayanıklılık zemini oluşturduğunu gösterir. Ommundsen ve arkadaşlarının (208) belirttiği gibi, ustalık ve performans odaklı motivasyonel iklimlerin birleşimi, uzun vadeli öğrenme ve gelişimi

desteklemektedir. Milli takım sporcuları da yalnızca mevcut başarılarını değil, bu başarıların sürekliliğini sağlayacak bir öğrenme kültürünü içselleştirmiştir. Özellikle Katılımcıların ailesel ve kuşaklar arası aidiyet duygularına vurgu yapmaları, başarı motivasyonunun yalnızca kişisel düzlemde değil, kültürel ve sosyal hafızada da sürdürülebilir kılındığını göstermektedir. Bin Abdullah ve arkadaşlarının (13) bulgularına göre, başarı motivasyonu yalnızca sportif alanda değil, akademik başarıda da belirleyicidir. Bu durum, ampute milli takım oyuncularının bir kısmının spor yoluyla kazandıkları görünürlüğü mesleki kimliklerine de taşıyarak, çok yönlü bir bireysel gelişim örüntüsü oluşturduklarını düşündürmektedir. Knoblochova ve arkadaşlarının (196) görev yöneliminin içsel motivasyonu artırdığı bulgusu, milli takım oyuncularının da görev odaklı, yani bireysel gösterişten ziyade kolektif katkı odaklı motivasyonlar geliştirdiklerini destekler niteliktedir. Özellikle Katılımcı 13'ün "Burada sadece bir şeyler başarmak değil bir yol açmaktı benim hedefim." ifadesi, tam anlamıyla görev yönelimli motivasyonun somut bir örneğidir. Gaudreau ve Braaten'ın (201) özerk motivasyon vurgusu, milli takım sporcularının yalnızca dışsal ödüller için değil, içselleştirilmiş ulusal ve toplumsal değerlere dayalı bir motivasyon geliştirdiklerini göstermektedir. Bu, özellikle Katılımcı 24'ün "Çevrenin de bize bakış açısı, bize değer vermesi..." ifadesinde açığa çıkmaktadır. Brummer ve arkadaşlarının (197) fiziksel aktivite ile başarı motivasyonu arasındaki pozitif ilişkiyi vurgulaması, sporcuların sürekli bir fiziksel disiplin ve bağlılık geliştirdiklerini; bu disiplinin de onların sosyal görünürlüğünü kalıcılaştırdığını göstermektedir. Schröder ve Knisel'in (202) başarısızlık korkusunun sporu bırakma riskini artırdığı bulgusu ise, Türkiye Ampute Milli Takımı sporcularının travmatik geçmişlerine rağmen spordan vazgeçmeyerek gösterdikleri direnci daha da anlamlı kılmaktadır. Thomassen ve Halvari (209) ve Van Yperen ve arkadaşlarının (204) çalışmaları, yaklaşım hedeflerinin başarıyı desteklediğini ve başarısızlıktan kaçınma odaklı stratejilerin olumsuz etkilerine dikkat çekmiştir. Bu çerçevede, ampute sporcuların geçmiş travmalardan güç alarak yeni başarı hedefleri belirlemeleri, onların başarı motivasyonunun olumlu bir biçimde işlediğini göstermektedir. Suyudi (210), Merrett ve Tincknell-Smith (205), Partyka ve Waškiewicz (211), Brinkmöller ve arkadaşları (212) gibi araştırmacıların vurguladığı gibi, psikolojik dayanıklılık, motivasyonel stratejiler ve sağlıklı motivasyon ortamları Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın başarı hikâyesinin temel taşlarını oluşturmuştur. Mindfulness temelli müdahalelerle zihinsel dayanıklılığı artırmaya yönelik çalışmalar (213) ve spor psikolojisi bulguları (214) da milli takım oyuncularının, yalnızca fiziksel değil, bilişsel ve duygusal düzlemde de direnç geliştirdiklerini desteklemektedir. Mack ve arkadaşlarının (215) Motivasyonel Görüşme tekniklerinin etkisine dair bulguları,

antrenörlerin oyuncularla kurdukları etkili iletişim kanallarının önemini vurgulamakta; Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nda da antrenör-oyuncu etkileşiminin nasıl bir psikolojik güçlenme dinamiği yarattığını açıklamaktadır. Biró'nun (216) yapay zekâ destekli oyunlaştırma çalışmaları ise gelecekte engelli sporcuların motivasyonel destek süreçlerinde daha yenilikçi yöntemlerin yer bulabileceğini göstermekte, bu da Türkiye'nin ilerleyen dönemlerde spor psikolojisi ve teknolojiyi birleştiren destek sistemleri geliştirmesi gerektiğine işaret etmektedir. Cotterill'in (217) ve Vella ve arkadaşlarının (218) bulguları ise takım içi uyumun, aidiyet duygusunun ve psikososyal iyilik hâlinin, Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın kolektif başarısının ayrılmaz bileşenleri olduğunu teyit ettiği görüldü.

5.4. Geçimden Tanınmaya: Maddi Mücadelenin Kimlik ve Motivasyona Etkisi

Bu çalışmada Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı sporcularının deneyimlerinden hareketle ortaya çıkan bulgular, sporun yalnızca fiziksel bir etkinlik değil, bireylerin kimlik, aidiyet ve toplumsal konumlanma süreçlerini etkileyen çok katmanlı bir alan olduğunu güçlü bir şekilde göstermektedir. Bu bağlamda bulgular, literatürde takım sporlarının kişisel ve akademik gelişim üzerindeki olumlu etkilerine (219–223) dair ortaya konulan genel eğilimlerle büyük ölçüde örtüşmektedir.

Özellikle sporun bir yaşam tarzı, disiplin ve liderlik geliştirme alanı olduğu vurgusu (219,224) bu çalışmada ampute futbolcuların yaşam deneyimleriyle somutlaşmaktadır. Katılımcıların, zor koşullarda sürdürülen antrenman süreçleri, akademik ve mesleki başarılarını destekleyen temel becerilerin öz disiplin, hedef belirleme, zaman yönetimi gibi spora katılım yoluyla geliştiğini göstermektedir. Katılımcı 2'nin sanayide boya işçiliğinden ev sahibi olmaya uzanan yolculuğu ya da Katılımcı 12'nin genç sporculara destek olma çabası, bu tür bireysel gelişim örneklerinin somut tezahürüdür. Ayrıca bulgular, takım sporlarının bireyler arasında kolektif sorumluluk ve dayanışma duygusunu geliştirdiği (225) yönündeki literatürle de doğrudan ilişkilidir. Özellikle Katılımcı 12'nin, genç sporcuların ihtiyaçlarını karşılamak için kişisel kaynaklarını kullanması, Mauss'un armağan ekonomisi anlayışıyla (166) birleşerek, takım arkadaşları arasında gayriresmî bir destek ağı oluştuğunu ve bunun bireysel motivasyonu artırdığını göstermektedir. Öte yandan, bu çalışmanın en özgün katkılarından biri, sporun ekonomik güvencesizlikler, kurumsal destek eksiklikleri ve toplumsal tanınma mücadelesi ile nasıl iç içe geçtiğini çok katmanlı bir biçimde ortaya koymasıdır. Bu durum, yalnızca bireysel gelişimle sınırlı bir yaklaşımın ötesine geçerek, sporun aynı zamanda sosyoekonomik adaletsizlikler karşısında bir direnç alanı olduğunu göstermiştir. Özellikle Katılımcı 25'in ulaşım zorluklarına dair anlatısı veya Katılımcı 23'ün ücretsiz çalışmak

zorunda kaldığı dönemlere dair deneyimi, Runciman'ın görelî yoksunluk teorisi (160) ve Bourdieu'nun sembolik şiddet kavramı (161) çerçevesinde değerlendirildiğinde, sporcuların yalnızca fiziksel değil, ekonomik ve sembolik dışlanmaya da maruz kaldıkları görülmektedir. Bu bulgular, öz belirleme teorisi (190) kapsamında da anlam kazanmıştır. Ampute futbolcuların antrenman rejimlerinde özerklik sergilemeleri, sahadaki yetkinliklerini geliştirmeleri ve takım arkadaşlarıyla kurdukları ilişkisellik, onların motivasyonlarını sürdürmelerinde kritik rol oynamıştır. Özellikle Katılımcı 8'in kilometrelerce yürüyerek antrenmanlara gitmesi, bu içsel motivasyonun ve öz yeterliliğin güçlü bir tezahürü olarak okunabilir. Aynı şekilde, bulgular, ampute futbolun yalnızca fiziksel bir etkinlik değil, pozitif beden imajı, özgüven ve toplumsal kimlik inşasında da etkili bir araç olduğunu göstermektedir (190,194). Katılımcıların spor yoluyla elde ettikleri tanınma ve itibar, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde (138) kendini gerçekleştirme düzeyine erişmenin bir yolu olarak ortaya çıkmaktadır. Örneğin Katılımcı 19'un "İnsanlar tarafından takdir edilmek, bu tabii insanın hem özgüvenini de artırıyor, motivasyonu da artırıyor." yönündeki vurgusu, literatürde bireyin sosyal destek aracılığıyla kendilik inşasını nasıl güçlendirdiğini anlatan çalışmalarla (199) doğrudan örtüşmektedir. Bu bağlamda, sporcuların karşı karşıya kaldığı kurumsal destek eksiklikleri, Max Weber'in bürokratik rasyonalite eleştirisi (139) ve Anthony Giddens'in modernite ve belirsizlik kavramları (186) çerçevesinde de anlamlandırılabilir. Katılımcıların, sporculuk sonrası yaşama dair hissettikleri belirsizlik ve gelecek kaygıları Katılımcı 9 ve Katılımcı 3 örneklerinde olduğu gibi, sporun profesyonel meslek kimliği kazanmadığı durumlarda bireylerin sistemik risklerle baş başa kaldığını göstermektedir. Bu bulgu, özellikle Ulrich Beck'in risk toplumu kavramı (164) ile birebir uyumludur. Sonuç olarak, elde edilen veriler ışığında Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı sporcularının deneyimleri, yalnızca sporun kişisel gelişim üzerindeki olumlu etkilerini değil, aynı zamanda yapısal eşitsizliklere, ekonomik güvencesizliklere ve sembolik tanınma mücadelelerine karşı nasıl bir direnç oluşturulduğunu da gözler önüne sermektedir. Bu süreçte bireysel motivasyon, dayanışma, özveri ve içsel liderlik becerileri, spora katılım yoluyla güçlenmekte; ancak bu güçlenme, yapısal destek mekanizmalarının zayıflığı nedeniyle sınırlı bir sürdürülebilirlik taşımaktadır. Bu bağlamda, ampute futbol gibi alanlarda spora katılımın desteklenmesi yalnızca bireysel değil, aynı zamanda toplumsal bir görev olarak ele alınmalıdır. Çünkü spor, bireylerin yalnızca fiziksel kapasitelerini değil; aynı zamanda toplumsal aidiyetlerini, psikolojik iyilik hâllerini ve sosyoekonomik konumlanmalarını yeniden inşa etmeleri için güçlü bir araç işlevi olduğu görüldü.

5.5. Fedakârlık ve Kimlik: Aile, Zaman ve Bedenin Milli Mücadelede Yeniden İnşası

Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın deneyimi, spora katılımın yalnızca bireysel başarı değil, aynı zamanda kimlik inşası, fedakârlık, sosyal aidiyet ve toplumsal yapıların yeniden üretimi bağlamında nasıl derin katmanlar taşıdığını gösterdi. Bu bulgular, geçmiş literatürün spor ve motivasyon üzerine sunduğu kuramsal ve ampirik çerçevelerle güçlü biçimde örtüşmektedir. Milli sporcuların zaman, aile ve beden üzerinden gerçekleştirdikleri fedakârlıklar, Jung ve arkadaşlarının (195) ortaya koyduğu gibi, güçlü bir başarı hedefi yönelimi ile doğrudan ilişkilidir. Zorluklara rağmen motivasyonlarını koruyarak yüksek performans göstermeleri, başarı odaklı motivasyonun sporda kritik bir rol oynadığını belirten Knoblochova ve ark. (196) ve Gaudreau & Braaten (201) çalışmalarını destekledi. Katılımcıların spora ve milli göreve adanmışlıkları, sadece dışsal ödüllerle değil, aynı zamanda içsel bir tatmin ve kimliksel bir inşa süreciyle şekillenmiştir. Özellikle Öz Belirleme Teorisi'nin (190) işaret ettiği özerklik, yetkinlik ve ilişkililik motivasyonları, milli sporcuların zorluklara rağmen sporda kalmalarını açıkladığı görüldü.

Bu bağlamda, fedakârlığın hem travmatik kayıplar hem de ulusal zaferler yoluyla anlamlandırılması, Viktor Frankl'ın logoterapi kuramında (226) vurgulanan acıya anlam yükleyerek hayatta kalma ilkesini birebir somutlaştırdı. Katılımcı ifadelerinde sıkça karşılaşılan aileden uzak kalma, duygusal yoksunluk ve özel hayatın spora feda edilmesi, Erving Goffman'ın rol çatışması (178) ve Arlie Hochschild'in duygusal emek (168) kavramlarıyla açıklanabilir. Bireyler hem aile bireyi hem de milli sporcu rolleri arasında sıkışırken, kamusal görevlerini içselleştirerek kişisel kayıpları anlamlandırmak zorunda kalmaktadır. Öte yandan, spor alanının sıkı programlaması ve bireysel zamanı disipline etmesi, Max Weber'in rasyonelleşme kavramı (139) ve Foucault'nun bedenin disiplini teorileri (144) çerçevesinde anlam kazanır. Özellikle Katılımcı 4'ün hafta sonusuz geçen yılları ve Katılımcı 26'nın sürekli kamp hayatı, zamanın meta (157) haline geldiği modern spor endüstrisinde bireyin varoluşunu nasıl kurumsal mantığa feda ettiğini göstermektedir. Bireylerin geleneksel aile ilişkilerinin zayıflaması ve yerine takım dayanışmasının geçmesi olgusu, Durkheim'in organik dayanışma kavramı (135) ve Zygmunt Bauman'ın akışkan modernite teorisi (184) ile uyumludur. Özellikle Katılımcı 13'ün evlilikten vazgeçerek milli kimliğe adanması, sporun birey için yeni bir aidiyet alanı sunduğunu açıkça ortaya koyar. Takım arkadaşları arasında geliştirilen derin bağlar ve kolektif kimlik, sadece sporun değil, bireysel kimliğin de yeniden inşasında belirleyici olmuştur. Bu, Vella ve arkadaşlarının (218) vurguladığı gibi, spor takımlarına güçlü aidiyet duygusunun, daha yüksek ruhsal iyilik hali ile ilişkili olduğunu da destekler. Geçmiş çalışmalar (197,209) göstermiştir ki, yüksek başarı motivasyonu sporcuları

sporda kalmaya iterken, başarısızlık korkusu (202) spordan kopuş riskini artırmaktadır. Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'ndaki katılımcıların çoğunluğu, karşılaştıkları zorluklara rağmen motivasyonlarını koruyarak, dayanıklılıklarını geliştirmiştir. Bu dayanıklılık, (199) ve Trigueros ve arkadaşları (190) tarafından da vurgulandığı gibi, sporun bireye kazandırdığı psikolojik esneklik ile doğrudan ilişkilidir. Özellikle amputasyon gibi önemli bedensel kayıpların ardından spora devam etmek, yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda derin bir öz yeterlilik ve benlik saygısı gelişimini desteklediği görüldü (188,227).

Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı örneğinde sporcuların bedenleri, hem birer iktidar nesnesi (144) hem de birer direniş mekânı haline gelmiştir. Katılımcı 21'in yaşadığı kişisel trajedi ve bunu millî bir başarıya dönüştürme süreci, Viktor Frankl'ın travma ve anlam kavramı (182) ile tam bir paralellik göstermektedir. Benzer biçimde, Judith Butler'ın performatif kimlik teorisine (133) göre, millî kimlik ve fedakârlık, bireysel eylemler ve söylemler yoluyla her seferinde yeniden üretilmektedir. Millî forma giymek, yalnızca bir kimlik ifadesi değil, aynı zamanda bir anlam üretim süreci olmuştur. Bu da, ampute futbolcuların yalnızca fiziksel eksikliklerini değil, aynı zamanda toplumsal stereotiplere (kalıp yargılar) karşı direnişlerini sahaya taşıdıklarını gösterdi (187,194).

Millî takımın başarı sürecinde motivasyonel iklimin rolü büyüktür. Özellikle, Ommundsen ve arkadaşlarının (208) belirttiği gibi, yüksek ustalık ve performans iklimi birlikte olduğunda, sporcuların daha uyumlu psikolojik tepkiler sergilemesi mümkün hale gelmektedir. Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nda da hem kişisel mükemmellik hem de ulusal başarı hedefleri güçlü şekilde bir araya gelmiştir. Bu süreçte psikolojik destek uygulamalarının (210,213,214) önemli bir yer tuttuğu söylenebilir. Özellikle, travmatik deneyimler yaşayan sporcular için bilinçli farkındalık ve değer odaklı motivasyonel müdahaleler hayati destek unsurları olabilirdi.

Toplamda değerlendirildiğinde, Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın deneyimi, spora katılımın bireysel fedakârlıkları aşarak, modernitenin iktidar yapılarına, toplumsal cinsiyet normlarına, ulusal ideolojiye ve kimlik inşasına uzanan çok katmanlı bir mücadele alanı sunduğunu ortaya koymaktadır. Bu mücadelede, sporcuların deneyimleri bir yandan zorunluluk, diğer yandan irade ekseninde şekillenmiş; her iki uç da onların kimliklerini, toplumsal rollerini ve kolektif hafızadaki yerlerini belirlemiştir. Özetle, sporcular, sadece sahada değil, bedenlerinde, zamanlarında ve duygularında; modernitenin, milliyetçiliğin ve neoliberal ekonomik yapıların dayattığı koşullara karşı sürekli bir kimliksel yeniden inşa süreci yürütmüşlerdir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın elde ettiği başarı, yalnızca sportif bir zafer olarak değil, aynı zamanda toplumsal kimliklerin yeniden inşası ve kolektif bilincin dönüşümü açısından çok katmanlı bir sosyolojik olgu olarak değerlendirilebilir. Bu başarı, sahadaki performansın ötesinde, toplumun engellilik olgusuna yönelik yerleşik algılarını sarsan ve dönüştüren güçlü bir sembolik anlatı üretmiştir. Takım, bireysel düzeyde yaşanan fiziksel ve psikolojik travmaları, ortak bir milli direniş hikâyesine dönüştürerek, engelliliği “eksiklik”ten “güç” ve “kahramanlık”a evrilten bir mücadele zemini oluşturmuştur.

Milli formanın taşınması, sporcuların yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda davranışsal dönüşümler yaşamalarına da zemin hazırlamış; bu dönüşüm, aidiyet hissini güçlendirmiştir. Sahada verilen mücadele, bayrak ve İstiklal Marşı gibi ulusal ritüellerle birleştiğinde, sporcular yalnızca birer birey değil, ulusal birliğin sembolik taşıyıcıları haline gelmiştir. Bu süreç, engelli bireylerin toplumsal konumlarında anlamlı bir değişime yol açmış; engellilik, edilgen ve dışlanmış bir kategori olmaktan çıkarak, aktif temsil, direniş ve ilham kaynağı olma potansiyeli kazanan bir kimliğe dönüşmüştür.

Bu bağlamda, engelli sporcular, toplumun “öteki”leştirdiği konumdan sıyrılıp, örnek alınan, takdir edilen ve toplum nezdinde saygınlık kazanan bireyler haline gelmiştir. Rol model olma durumları yalnızca diğer engelli bireyler için değil, toplumun genel kesimleri için de dönüştürücü bir işlev görmektedir. Bu durum, toplumsal bütünleşmeyi güçlendirmenin yanı sıra, kapsayıcı bir milli aidiyet duygusunun da pekişmesine katkı sunmaktadır.

Bu başarının ardında yalnızca sahadaki yetenek değil, aynı zamanda yoğun bireysel çaba, büyük ölçüde zaman ve emek yatırımı da yer almaktadır. Sporcular, gündelik yaşamlarının büyük bölümünü antrenmanlara, rehabilitasyon süreçlerine ve müsabakalara ayırmakta; fiziksel sınırlarının çok ötesinde bir disiplinle hareket etmektedir. Bununla birlikte, pek çok sporcunun arkasında, sessizce destek sunan aileler yer almaktadır. Ailelerin hem duygusal hem de maddi anlamda gösterdiği fedakârlıklar, bu başarıların gerçekleşmesinde göz ardı edilemeyecek kadar etkilidir. Onların desteği, sporcuların psikolojik dayanıklılığını güçlendirmiş, kararlılıklarını pekiştirmiştir.

Sporcuların bu süreçteki temel motivasyon kaynakları, maddi kazançtan çok, manevi doyum, toplumdan gördükleri takdir ve ulusal aidiyet duygusudur. Ancak bu motivasyonu sürekli kılmak ve başarıyı kalıcı hale getirmek, bazı yapısal sorunların giderilmesine bağlıdır. Özellikle ekonomik eşitsizlikler, kurumsal desteklerin yetersizliği ve geleceğe dair belirsizlikler, bu güçlü sembolik

kazanımın sürdürülebilirliğini tehdit eden önemli etkenler olarak öne çıkmaktadır.

Ayrıca, takımın birçok üyesinin geçmişte askerî görevlerde bulunmuş olması, sporculuk kimliği ile askerî kimliğin kesişmesine yol açmakta; milli forma, bu bağlamda yalnızca sportif bir kimlik değil, aynı zamanda gaziliğin ve toplumsal görev bilincinin bir devamı olarak anlam kazanmaktadır. Bu durum, spor sahasını yalnızca fiziksel bir mücadele alanı değil, aynı zamanda milli hafızanın ve toplumsal dayanışmanın yeniden üretildiği sembolik bir sahneye dönüştürmektedir.

Bu dönüşüm sürecinin kalıcılığı için öncelikle, ödül sistemleri şeffaf ve sürdürülebilir kılınarak, özel sektör-devlet iş birliğiyle engelli sporcuların istihdamı teşvik edilmelidir. Sporcuların kariyerlerinin yalnızca aktif sporculukla sınırlı kalmaması için, spor sonrası yaşamlarına yönelik mesleki eğitim ve yeniden uyum programları geliştirilmelidir. Sporculara düzenli maaş, sosyal güvence ve emeklilik hakkı sağlanmalıdır.

Ayrıca, Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı'nın yer aldığı branşın paralimpik programına dahil edilmesi için, ilgili ödül yönetmeliğine ve mevzuata eklemeler yapılmalı; bu konuda Olimpiyat Komiteleri ile koordineli çalışmalar ve lobicilik faaliyetleri yürütülmelidir. Paralimpik statüsüne ulaşması, sporcuların uluslararası arenada daha fazla destek görmesini ve haklarının güçlendirilmesini sağlayacaktır.

Toplumsal farkındalığın artırılması adına, okul müfredatlarına “sosyal model” temelli eğitimler eklenmeli; medyada engelli sporcuların başarıları “kahramanlık” vurgusundan ziyade “normalleştirici” bir perspektifle sunulmalıdır. Spor yayıncılığı ve belgesel üretimi alanında çalışan medya profesyonellerine yönelik farkındalık eğitimleri düzenlenmesi de bu yaklaşımı güçlendirecektir.

Akademik düzeyde, sporun sosyolojik ve psikolojik etkilerini inceleyen disiplinlerarası araştırmalar desteklenmeli; engelli sporcuların deneyimlerini belgeleyen sözlü tarih projeleri ve belgeseller üretilmelidir. Üniversitelerde, engelli sporlarıyla ilgili araştırma merkezlerinin kurulması ve lisansüstü düzeyde desteklenmesi, akademik üretkenliği artıracaktır.

Ailevi fedakârlıkların azaltılması için sporcuların ailelerine psikolojik danışmanlık ve maddi destek programları oluşturulmalı; kamu spotları aracılığıyla toplumsal cinsiyet rollerinin dönüşümü teşvik edilmelidir. Ayrıca, bakım emeğini çoğunlukla üstlenen kadınların görünürlüğüne artıran ve destekleyen sosyal politikalar, aile içi yükün dengelenmesine katkı sağlayacaktır.

Uluslararası arenada ise Türkiye'nin “engelli dostu” imajını güçlendirmek için kültürel değişim programları ve turnuvalar düzenlenmeli; küresel engelli

hakları hareketiyle aktif iş birliği yapılmalıdır. Paralimpik diplomasi çerçevesinde, Türkiye'nin engelli spor politikaları uluslararası iyi örneklerle karşılaştırmalı olarak ele alınmalı ve küresel normlarla uyumlu hale getirilmelidir.

Türkiye Ampute Futbol Milli Takımı, fiziksel sınırları aşan direnişiyile toplumsal hafızada silinmez bir iz bırakmıştır. Ancak bu başarı, yapısal adaletsizliklerin gölgesinde kalmamalıdır. Sporun dönüştürücü gücü, ancak eşitlikçi politikalar, kurumsal taahhütler ve kolektif bilinçle tam anlamıyla işlevsel hale gelebilir. Bu süreçte akademi, sivil toplum ve devletin ortak çabası, engelli bireylerin “tam vatandaşlık” hakkını tesis etmede kilit rol oynayacaktır.

KAYNAKLAR

1. Conroy DE, Elliot AJ, Thrash TM. Achievement motivation. In: Leary MR, Hoyle RH (eds). *Handbook of Individual Differences in Social Behavior*. New York, Guilford Press, 2009:382–399.
2. Elliot AJ, Conroy DE, Barron KE, Murayama K. Achievement motives and goals: a developmental analysis. In: Lerner R, Lamb M, Freund A (eds). *Handbook of Lifespan Development, Vol 2: Social and Emotional Development*, 1st ed. NY, Wiley, 2010:474-510.
3. McClelland DC, Koestner R, Weinberger J. How do self-attributed and implicit motives differ? *Psychological Review*. 1989;96:690-702.
4. McClelland DC, Atkinson JW, Weinberger J. *The achievement motive*. New York, Appleton Century Crofts, 1953.
5. Schmid MJ, Charbonnet B, Conzelmann A, Zuber C. More success with the optimal motivational pattern? A prospective longitudinal study of young athletes in individual sports. *Front Psychol*. 2021;11(1):606272.
6. Đurović D, Veljkovic AA, Petrović T. Psychological aspects of motivation in sport achievement. *Facta Universitatis Series: Physical Education and Sport*. 2020;18:465-74.
7. Gröpel P, Wegner M, Wegner M. Achievement motive and sport participation. *Psychology of Sport and Exercise*. 2016;27:93-100.
8. Roberts G, Treasure D, Balagué G. Achievement goals in sport: the development and validation of the perception of success questionnaire. *J Sports Sci*. 1998;16(4):337-47.
9. Tušak M, Di Corrado D, Coco M, Tušak M, Žilavec I, Masten R. Dynamic interactive model of sport motivation. *Int J Environ Res Public Health*. 2022;19(7):4202.
10. Harwood CG, Keegan RJ, Smith JM, Raine AS. A systematic review of the intrapersonal correlates of motivational climate perceptions in sport and physical activity. *Psychology of Sport and Exercise*. 2015;18(1):9-25.
11. Egger M, Smith GD, Schneider M, Minder C. Bias in meta-analysis detected by a simple, graph test. *BMJ*. 1997;315(7109):629-34.
12. Miller KA, Deci EL, Ryan RM. Intrinsic motivation and self-determination in human behavior. *Contemporary Sociology*. 1988;17(2):253.
13. Azid MBBA, Mazalan NS, Pa WAMW, Kamaruzaman FM, Nazarudin MN. Intrinsic and extrinsic motivation in sports. *International Journal of*

- Academic Research in Progressive Education and Development. 2023;12(3):270-5.
14. Armstrong DG, Lavery LA, Boulton AJ. Negative pressure wound therapy via vacuum-assisted closure following partial foot amputation: what is the role of wound chronicity? *Int Wound J.* 2007;4(1):79-86.
 15. Krause D, Wünnemann M, Erlmann A, Hölzchen T, Mull M, Olivier N, et al. Biodynamic feedback training to assure learning partial load bearing on forearm crutches. *Arch Phys Med Rehabil.* 2007;88(7):901-6.
 16. Giannini M, Bergmark B, Kreshover S, Elias E, Plummer C, O'Keefe E. Understanding suicide and disability through three major disabling conditions: intellectual disability, spinal cord injury, and multiple sclerosis. *Disabil Health J.* 2010;3(2):74-8.
 17. Altman B. Definitions, concepts, and measures of disability. *Ann Epidemiol.* 2014;24(1):2-7.
 18. Abyss KD, Almudhafar SM, Almayahi B. The rights of disabled children in Iraq. *International Journal of Health Sciences (Qassim).* 2022;6(7):5271-8.
 19. de Boer DR, Hoekstra F, Huetink KIM, Hoekstra T, Krops LA, Hettinga FJ. Physical activity, sedentary behavior and well-being of adults with physical disabilities and/or chronic diseases during the first wave of the COVID-19 pandemic: a rapid review. *Int J Environ Res Public Health.* 2021;18(12):6342.
 20. Benjamin G, Mitra M, Graham C, Krahn G, Luce S, Fox M, et al. CDC grand rounds: public health practices to include persons with disabilities. *Morb Mortal Wkly Rep.* 2013;62(34):697.
 21. Bickenbach J, Cieza A, Sabariego C. Disability and public health. *Int J Environ Res Public Health.* 2016;13(1):123.
 22. Linden M. Definition and assessment of disability in mental disorders under the perspective of the international classification of functioning disability and health (ICF). *Behav Sci Law.* 2017;35(2):124-34.
 23. Hutchison T. The classification of disability. *Arch Dis Child.* 1995;73(2):91-3.
 24. Mann J, Balte P, Clarkson J, Nitcheva D, Graham CL, McDermott S. What are the specific disability and limitation types underlying responses to the BRFSS disability questions? *Disabil Health J.* 2015;8(1):17-28.
 25. Rai SN, Birla H, Singh SS, Zahra W, Rathore AS, Dilnashin H, et al. Pathophysiology of the disease causing physical disability. In: Paul S (ed). *Biomedical Engineering and its Applications in Healthcare.* Singapore, Springer Singapore, 2019:573-95.

26. Leveille SG, Fried LP, McMullen W, Guralnik J. Advancing the taxonomy of disability in older adults. *J Gerontol A Biol Sci Med Sci*. 2004;59(1):86-93.
27. Trewin S. Physical Disabilities. In: Yesilada Y, Harper S (eds). *Web Accessibility: A Foundation for Research*. London, Springer London, 2019:19-33.
28. Cole TM, Glass DD. Sexuality and physical disabilities. *Arch Phys Med Rehabil*. 1977;58(12):585-6.
29. Chiurazzi P, Pirozzi F. Advances in understanding – genetic basis of intellectual disability. *F1000Res*. 2016;5(1):599.
30. Thurm A, Srivastava S. On terms: what's in a name? intellectual disability and “condition,” “disorder,” “syndrome,” “disease,” and “disability”. *Am J Intellect Dev Disabil*. 2022;127(5):349-54.
31. Cooper SA, Bhaumik S, Alexander R. Definitions, classification, and epidemiology of intellectual disability. In: O’Hara J, McCarthy J (eds). *Oxford Textbook of the Psychiatry of Intellectual Disability*, 1th ed. Oxford, Oxford University Press, 2020:1-6
32. Ataman A. Özel gereksinimli çocuklar ve özel eğitim. İçinde: *Özel Eğitime Giriş*. Ankara, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 2005:9-30.
33. Khribi MK. Toward accessible online learning for visually impaired and blind students. *Nafath*. 2022;6(19).
34. Ersoy Ö, Avcı N. *Özel gereksinimi olan çocuklar ve eğitimleri*. Ankara, Ya-Pa Yayıncılık, 2001.
35. Özsoy Y, Özyürek M, Eripek S. *Özel eğitime muhtaç çocuklar: Özel eğitime giriş*. Ankara, Karatepe Yayınları, 2002.
36. Kellerman H. Basic behavioral prototype categories and their emotion/personality correlates. *The Unconscious Domain*. Cham, Springer International Publishing, 2020:75-87.
37. Craske M, Stein M. Anxiety. *Lancet*. 2017;389(10082):1883.
38. Penninx BW, Pine DS, Holmes EA, Reif A. Anxiety disorders. *Lancet*. 2021;397(10277):914-27.
39. Walker C. *Depression and Globalization: The Politics of Mental Health in the 21st Century*. New York, Springer, 2007.
40. Hinshaw S. Attention deficit hyperactivity disorder (ADHD): controversy, developmental mechanisms, and multiple levels of analysis. *Annu Rev Clin Psychol*. 2018;14(1):291-316.
41. Neisworth JT, Smith RM. An analysis and redefinition of “developmental disabilities.” *Except Child*. 1974;40(5):345-7.

42. Livneh H. Disability and chronic illness. In: Cockerham WC, Dingwall R, Quah S (eds). The Wiley Blackwell Encyclopedia of Health, Illness, Behavior, and Society. Hoboken, NJ, Wiley-Blackwell, 2014:398-401.
43. Adıgüzel E, Tan AK. Amputasyonlu hastanın rehabilitasyonunda temel ilkeler. Türkiye Klinikleri Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon - Özel Konular. 2017;10(4):325-30.
44. Levy S, Allende MF, Barnes GH. Skin problems of the leg amputee. Arch Dermatol. 1962;85(1):65-81.
45. Dormandy JA, Ray SA. The fate of amputees. Vascular Medicine Review. 1994;5(4):331-46.
46. Mossa H. Planning and designing of an amputee rehabilitation facility. 1st National Conference for Engineering Sciences (FNCES 2012); 07–08 November 2012; Baghdad, Iraq. Washington: IEEE Computer Society; 2012. s. 1-10.
47. İlkım M. Toplumsal alanda engelli bireyler ve katıldıkları spor aktiviteleri. İçinde: İlkım M, Karataş Ö (editörler). Spor Bilimlerinde Güncel Çalışmalar. Ankara, Akademisyen Kitabevi, 2019:21-42.
48. Lamberg E, Pierre-Glaude J. Athletic ability in the sport of amputee soccer. Soccer and Society. 2022;23(1):1-7.
49. Avcı O. Tekerlekli sandalye basketbol sporcuları ile ampute futbol sporcularının üst ekstremité fiziksel uygunluklarının değerlendirilmesi ve karşılaştırılması [Yüksek lisans tezi]. Malatya: İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2019.
50. Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu. Ampute futbol hakkında. <http://www.tbef.org.tr/ampute-futbol-hakkinda/>. Son Erişim Tarihi: 6 Mayıs 2025.
51. Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu. Millî Takım Hakkında. <https://www.tbef.org.tr/ampute-futbol-erkek-milli-takim/>. Son Erişim Tarihi: 20 Nisan 2025.
52. Türkiye Futbol Federasyonu. Ampute Futbol Millî Takımımız Avrupa Şampiyonu Oldu. <https://www.tff.org/default.aspx?pageID=1297&ftxtID=44566>. Son Erişim Tarihi: 14 Nisan 2025.
53. Amputee European Football Federation. Turkey 2017. <https://amputeefootball.eu/turkey-2017/>. Son Erişim Tarihi: 18 Nisan 2025.
54. European Amputee Football Federation. European championships highlights. <https://amputeefootball.eu/projects/euro-2024/>. Son Erişim Tarihi: 13 Mart 2025.

55. World Amputee Football Federation. History of amputee football. <https://amputeefootball.org/history-of-amputee-football/>. Son Erişim Tarihi: 8 Nisan 2025.
56. World Amputee Football Federation. World Cups. <https://amputeefootball.org/>. Son Erişim Tarihi: 22 Mart 2025.
57. Bandhu D, Mohan MM, Nittala NAP, Jadhav P, Bhadauria A, Saxena KK. Theories of motivation: a comprehensive analysis of human behavior drivers. *Acta Psychol (Amst)*. 2024;244:104177.
58. Schunk D, DiBenedetto M. Motivation and social cognitive theory. *Contemporary Educational Psychology*. 2020;60(1):101832.
59. Simpson EH, Balsam PD (eds). *Behavioral Neuroscience of Motivation*. New York, Springer, 2016.
60. Gurjar DM. Motivation: a psychological perspective. *International Journal of Advanced Research in Science, Communication and Technology*. 2022;2(1):140-2.
61. Hattie J, Hodis F, Kang SHK. Theories of motivation: integration and ways forward. *Contemporary Educational Psychology*. 2020;61(1):101865.
62. Domenico SI, Ryan RM. The emerging neuroscience of intrinsic motivation: a new frontier in self-determination research. *Front Hum Neurosci*. 2017;11(1):1.
63. Rheinberg F, Engeser S. Intrinsic motivation and flow. In: Heckhausen J, Heckhausen H (eds). *Motivation and Action*. Cham, Springer International Publishing, 2018:579-622.
64. Cerasoli CP, Nicklin JM, Ford MT. Intrinsic motivation and extrinsic incentives jointly predict performance: a 40-year meta-analysis. *Psychol Bull*. 2014;140(4):980-1008.
65. Hunter SD. Promoting intrinsic motivation in clients. *Strength and Conditioning Journal*. 2008;30(1):52-4.
66. Damiani I, Thoron AC, Bunch JC. Teaching for extrinsic motivation (AEC644/WC307). *EDIS*. 2018;2018(4):1-2.
67. Amabile TM. Motivational synergy: toward new conceptualizations of intrinsic and extrinsic motivation in the workplace. *Human Resource Management Review*. 1993;3(3):185-201.
68. Duffy RD, England JW, Douglass RP, Autin KL, Allan BA. Perceiving a calling and well-being: motivation and access to opportunity as moderators. *Journal of Vocational Behavior*. 2017;98(1):127-37.
69. Robbins SP, Judge TA. *Organizational Behavior*, 18th ed. New York, Pearson, 2019.

70. Baumeister RF. Toward a general theory of motivation: problems, challenges, opportunities, and the big picture. *Motivation and Emotion*. 2016;40(1):1-10.
71. Jasper JM. Motivation and emotion. In: Goodin RE, Tilly C (eds). *The Oxford Handbook of Contextual Political Analysis*. Oxford, Oxford University Press, 2006:157-171.
72. Reeve J. A grand theory of motivation: Why not? *Motivation and Emotion*. 2016;40(1):31-5.
73. Mustofa A. Hierarchy of human needs: a humanistic psychology approach of Abraham Maslow. *Kawanua International Journal of Multicultural Studies*. 2022;3(1):1-7.
74. Maidani EA. Comparative study of Herzberg's two-factor theory of job satisfaction among public and private sectors. *Public Personnel Management*. 1991;20:441-8.
75. Stahl MJ. *Managerial And Technical Motivation: Assessing Needs For Achievement, Power And Affiliation*. New York, Praeger, 1986.
76. Clayton R, Ritter BA. *McClelland's Theory Of Needs*. Thousand Oaks, SAGE Publications, 2023.
77. Chopra K. Indian shopper motivation to use artificial intelligence: generating Vroom's expectancy theory of motivation using grounded theory approach. *International Journal of Retail & Distribution Management*. 2019;47(3):331-47.
78. Bekal S, Warriar U. A study on the influence of perception of equity by contractual employees on their job satisfaction in the workplace. *International Journal of Applied Research*. 2017;3(9):604-11.
79. Miles E, Hatfield J, Huseman R. Equity sensitivity and outcome importance. *Journal of Organizational Behavior*. 1994;15(7):585-96.
80. Deci EL, Ryan RM. The "what" and "why" of goal pursuits: human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*. 2000;11(4):227-68.
81. Deci EL, Ryan RM. Self-determination theory: a macrotheory of human motivation, development, and health. *Canadian Psychology*. 2008;49(3):182-5.
82. Deci EL, Ryan RM. Self-determination theory. In: Van Lange PAM, Kruglanski AW, Higgins ET (eds). *Handbook of Theories of Social Psychology*. London, SAGE Publications, 2012:416-436.
83. Ryan R, Deci EL, Vansteenkiste M, Soenens B. Building a science of motivated persons: self-determination theory's empirical approach to

- human experience and the regulation of behavior. *Motivation Science*. 2021;7(2):97-110.
84. Alderfer CP. An empirical test of a new theory of human needs. *Organizational Behavior and Human Performance*. 1969;4(2):142-75.
 85. Acquah A, Nsiah TK, Antie ENA, Otoo B. Literature review on theories of motivation. *EPRA International Journal of Economics, Business and Review*. 2021;9(5):25-9.
 86. Werdhiastutie A, Suhariadi F, Partiw S. Achievement motivation as antecedents of quality improvement of organizational human resources. *Budapest International Research and Critics Institute Journal: Humanities and Social Sciences*. 2020;3(2):747-52.
 87. Nicholls JG. Achievement motivation: conceptions of ability, subjective experience, task choice, and performance. *Psychological Review*. 1984;91(3):328-46.
 88. Đurović D, Veljkovic AA, Petrović T. Psychological aspects of motivation in sport achievement. *Facta Universitatis Series: Physical Education and Sport*. 2020;18(2):465-74.
 89. Harrolle MG, Klay M. Understanding the role of motivation in professional athletes. *Journal of Applied Sport Management*. 2019;11(1):8.
 90. Schmid MJ, Charbonnet B, Conzelmann A, Zuber C. More success with the optimal motivational pattern? A prospective longitudinal study of young athletes in individual sports. *Frontiers in Psychology*. 2021;11:606272.
 91. Rafeeque A. Motivation and sports performance. *Abhinav National Monthly Refereed Journal of Research in Commerce and Management*. 2015;4(1):25-30.
 92. Singh D, Pathak MK. Role of motivation and its impact on the performance of a sports person. *International Journal of Physical Education, Sports and Health*. 2017;4(4):340-2.
 93. Beckmann J, Kossak T. Motivation and volition in sports. In: Heckhausen J, Heckhausen H (eds). *Motivation and action*. 3rd ed. Cham, Springer International Publishing, 2018:853–889.
 94. Vallerand RJ. Intrinsic and extrinsic motivation in sport and physical activity: a review and a look at the future. In: Tenenbaum G, Eklund RC (eds). *Handbook of Sport Psychology: Third Edition*. Hoboken, NJ, John Wiley & Sons, 2012:59–83.

95. Sakalidis KE, Hettinga FJ, Ling FCM. Coaching styles and sports motivation in athletes with and without intellectual impairments. *PLoS One*. 2023;18(12):e026164.
96. Schrader F, Helmke A. School achievement: motivational determinants and processes. In: James D, Wright JD (eds). *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences: Second Edition*. Amsterdam, Elsevier, 2015:48–54.
97. Yurov IA. The frustration-motivational characteristics of athletes as the predictors of its success. *Journal of Physical Education and Sport*. 2014;6(4):238–44.
98. Vallerand R, Losier GF. An integrative analysis of intrinsic and extrinsic motivation in sport. *Journal of Applied Sport Psychology*. 1999;11(1):142–69.
99. Reyes-Hernández O, Tristán J, López-Walle JM, García-Mas A. Team dynamics perceptions, motivation, and anxiety in university athletes. *Sustainability*. 2021;13(2):648.
100. Perry J, Ross M, Weinstock J, Gfeller J. Examining the interrelationships between motivation, conscientiousness, and individual endurance sport performance. *Journal of Sports Science*. 2017;5(3):146–56.
101. Rogaleva L, Kim A, Khon N. Motivation of athletes in athletics at the different stages of the sports career. In: *Proceedings of the 1st International Conference on Contemporary Education and Economic Development (CEED 2018)*; 2018 Dec; Bali, Indonesia. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 221. Amsterdam, Atlantis Press, 2018:26–30.
102. Sotnyk ZG, Kravchuk Y, Sotnyk OV. Formation of motivation for applicants by sports at the stage of initial training. *Scientific Journal of National Pedagogical Dragomanov University*. 2021;8(139):94–7.
103. Rodrigues F, Monteiro D, Matos R, Jacinto M, Antunes R, Amaro N. Motivation among teenage football players: a longitudinal investigation throughout a competitive season. *Eur J Investig Health Psychol Educ*. 2023;13(9):1717-27.
104. Ong NCH. Assessing objective achievement motivation in elite athletes: a comparison according to gender, sport type, and competitive level. *Int J Sport Exerc Psychol*. 2019;17(4):397–409.
105. Dana A. Motivation for participation in sports based on athletes in team and individual sports. *Studies and Research*. 2020;85(1):14-21.

106. Adzhar RZIR, Aziz S, Zakaria J, Osman N, Azmi SH. Correlation between leadership style and athlete motivation among males and females adolescents. *Malaysian Journal of Movement, Health & Exercise*. 2019;8(2):45–56.
107. Creswell JW, Poth CN. *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches*. Thousand Oaks, Sage Publications, 2016.
108. Husserl E. *Ideas Pertaining to a Pure Phenomenology and to a Phenomenological Philosophy: First Book: General Introduction to a Pure Phenomenology*. Berlin, Springer Science & Business Media, 2012.
109. Heidegger M. *Being and Time*. Translators: Macquarrie J, Robinson E. New York, Harper Perennial Modern Classics, 2008.
110. Van Manen M. *Phenomenology of Practice: Meaning-Giving Methods in Phenomenological Research and Writing*. New York, Routledge, 2023.
111. Smith JA, Flowers P, Larkin M. *Interpretative Phenomenological Analysis: Theory, Method and Research*. London, Sage, 2014.
112. Guba EG, Lincoln YS. Paradigmatic controversies, contradictions, and emerging confluences. In: Denzin NK, Lincoln YS (eds). *The Sage Handbook of Qualitative Research*, 3rd ed. Thousand Oaks (CA), Sage Publications, 2005:191-215.
113. Johnson RB, Onwuegbuzie AJ. Mixed methods research: a research paradigm whose time has come. *Educational Researcher*. 2004;33(7):14-26.
114. Denzin NK. Triangulation 2.0. *J. Mix. Methods Res*. 2012;6(2):80-8.
115. Braun V, Clarke V. Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*. 2006;3(2):77–101.
116. Moustakas C. *Phenomenological Research Methods*. Thousand Oaks (CA), Sage Publications, 1994.
117. Husserl E, Moran D. *Ideas: General Introduction to Pure Phenomenology*. London, Routledge, 2012.
118. Lincoln YS, Guba EG. Criteria for assessing naturalistic inquiries as reports. In: *Annual Meeting of the American Educational Research Association*; 1988 Apr 5–9; New Orleans. Paper presented.
119. Alvesson M, Sköldberg K. *Reflexive Methodology: New Vistas for Qualitative Research*. London, Sage Publications Ltd, 2017.
120. Patton MQ. *Qualitative Research & Evaluation Methods: Integrating Theory and Practice*, 4th ed. Thousand Oaks (CA), Sage, 2014.
121. Finlay L. Negotiating the swamp: the opportunity and challenge of reflexivity in research practice. *Qualitative Research*. 2002;2(2):209–30.

122. Boyatzis RE. *Transforming Qualitative Information: Thematic Analysis and Code Development*. Thousand Oaks (CA), Sage, 1998.
123. Ryan RM, Deci EL. Intrinsic and extrinsic motivations: classic definitions and new directions. *Contemp Educ Psychol*. 2000;25(1):54–67.
124. Lynn MR. Determination and quantification of content validity. *Nurs Res*. 1986;35(6):382–5.
125. Squires A, Sadarangani T, Jones S. Strategies for overcoming language barriers in research. *J Adv Nurs*. 2020;76(2):706–14.
126. Brinkmann S, Kvale S. *Doing Interviews*. London, SAGE Publications Ltd, 2018.
127. Atkinson JW. Motivational determinants of risk-taking behavior. *Psychol Rev*. 1957 Nov;64(6 Pt 1):359–72.
128. Denzin NK. *The Research Act: A Theoretical Introduction to Sociological Methods*. London, Routledge, 2017.
129. Birt L, Scott S, Cavers D, Campbell C, Walter F. Member checking: a tool to enhance trustworthiness or merely a nod to validation? *Qual Health Res*. 2016;26(13):1802–11.
130. Shrestha B, Dunn L. The declaration of Helsinki on medical research involving human subjects: a review of seventh revision. *J Nepal Health Res Counc*. 2020;17(4):548–52.
131. Hammersley M, Atkinson P. *Ethnography: Principles in Practice*. London, Routledge, 2019.
132. Smith AD. *The Ethnic Origins of Nations*. Oxford, Blackwell, 1995.
133. Butler J. *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. London, Routledge, 1990:3–17.
134. Anderson B. Imagined communities: reflections on the origin and spread of nationalism. In: Seidman S, Wetherell M (eds). *The New Social Theory Reader*. London, Routledge, 2020:282–288.
135. Durkheim E. The division of labor in society. In: Longhofer W, Winchester D (eds). *Social Theory Re-Wired*. London, Routledge, 2016:16–39.
136. Durkheim E. The elementary forms of religious life. In: Longhofer W, Winchester D (eds). *Social Theory Re-Wired: New Connections to Classical and Contemporary Perspectives*. New York, Taylor and Francis, 2016:52–67.
137. Connerton P. *How Societies Remember*. Cambridge, Cambridge University Press, 1989.

138. Maslow AH. A theory of human motivation. *Psychological Review*. 1943;50(4):370–396.
139. Weber M. *Economy and Society: An Outline of Interpretive Sociology*. Berkeley (CA), University of California Press, 1978.
140. Roxborough I. Clausewitz and the sociology of war. *British Journal of Sociology*. 1994;45(4):619–636.
141. Bhabha HK. The postcolonial and the postmodern: the question of agency. In: *The Location of Culture*. London, Routledge, 1994:171–97.
142. Turner V, Abrahams R, Harris A. *The Ritual Process: Structure and Anti-Structure*. London, Routledge, 2017.
143. Jung YS, Kang H, Jang S. The effects of high school basketball player’s sports participation motivation on achievement goal orientation and achievement behaviors. *Iran J Public Health*. 2021;50(10):1953–62.
144. D’Amico R. Discipline and punish: the birth of the prison. *Telos*. 1978;1(36):169–83.
145. Gellner E. Nations and nationalism. In: *Conflict After the Cold War*. New York, Routledge, 2015:378–389.
146. Mauss M. *The Gift: The Form and Reason for Exchange in Archaic Societies*. London, Taylor & Francis, 2024.
147. Halbwachs M. *The Collective Memory*. Translated by Ditter FJ Jr, Ditter VY. New York, Harper & Row, 1980.
148. Spivak GC. Can the subaltern speak? In: *Imperialism*. London, Routledge, 2023:171–219.
149. Eagly AH. *Sex Differences in Social Behavior: A Social-Role Interpretation*. New York, Psychology Press, 2013.
150. Morrison RB. Mind, self and society from the standpoint of a social behaviorist. *The Modern Schoolman*. 1936;13(2):43.
151. Goffman E. *Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity*. New York, Simon and Schuster, 2009.
152. Fraser N, Honneth A. *Redistribution or Recognition?: A Political-Philosophical Exchange*. London, Verso, 2003.
153. Foucault M. *The History of Sexuality: An Introduction*. Vol. I. New York, Vintage Books, 1990.
154. Tajfel H, Turner JC. An integrative theory of intergroup conflict. In: Austin WG, Worchel S (eds). *The Social Psychology of Intergroup Relations*. Monterey, Brooks/Cole, 1979:33–47.
155. Bourdieu P. *The Logic of Practice*, 1th ed. Stanford, Stanford University Press, 1990.

156. Maslow AH. *The Farther Reaches of Human Nature*, 1th ed. New York, Viking Press, 1971.
157. Marx K. *Das Kapital. Kritik der politischen Ökonomie*. Vol. 1. Hamburg, O. Meissner, 1914.
158. Simmel G. *The philosophy of money*. In: Frisby D (ed). *Routledge Classics*. London, Routledge, 2011.
159. Weber M. *Wirtschaft und Gesellschaft: Grundriss der verstehenden Soziologie*. 2nd edition. Köln, Kiepenheuer & Witsch, 1964.
160. Burns T. *Relative deprivation and social justice: A study of attitudes to social inequality in twentieth-century England*. *Sociology*. 1966;17(4):430-45.
161. Bourdieu P, Passeron JC. *La Reproduction: Éléments Pour Une Théorie Du Système D'Enseignement*. Paris, Les Éditions de Minuit, 1970.
162. Rawls J. *An egalitarian theory of justice*. In: Beauchamp TL, Bowie NE (eds). *Ethical Theory and Business*. Englewood Cliffs, NJ, Prentice-Hall, 1979:35–42.
163. Fraser N. *Justice Interruptus: Critical Reflections on the “Postsocialist” Condition*. New York, Routledge, 2014.
164. Beck U. *Risikogesellschaft: Auf dem Weg in eine andere Moderne*. Berlin, Suhrkamp Verlag, 2016.
165. Marx K. *Capital: A Critical Analysis of Capitalist Production*. New York, Humboldt Publishing Company, 1873.
166. Mauss M. *Essai Sur Le Don: Forme Et Raison De L'Échange Dans Les Sociétés Archaïques*. Paris, PUF, 2023.
167. Polanyi K. *The Great Transformation: The Political and Economic Origins of Our Time*. Boston, Beacon Press, 2001.
168. Hochschild AR. *The Managed Heart: Commercialization of Human Feeling*. Berkeley, University of California Press, 2012.
169. Rawls J. *Justice as Fairness: A Restatement*. Cambridge, Harvard University Press, 2001.
170. Bourdieu P. *Outline of a theory of practice*. In: Seidman S, Alexander JC (eds). *The New Social Theory Reader*, 2nd ed. London, Routledge, 2020:80-86.
171. Beck U. *Risk Society: Towards a New Modernity*. London, Sage, 1992.
172. Giddens A, Pierson C. *Conversations with Anthony Giddens: Making Sense of Modernity*. Stanford, Stanford University Press, 1998.
173. Merton RK. *The unanticipated consequences of purposive social action*. *American Sociological Review*. 1936;1(6):894-904.

174. Braverman H. *Labor and Monopoly Capital: The Degradation of Work in the Twentieth Century*. New York, NYU Press, 1998.
175. Marx K, Quante M. *Das Kapital: Kritik der politischen Ökonomie, Erster Band*. Hamburg, Otto Meissner Verlag, 1867.
176. Simmel G, Frisby D, Bottomore T, Lemert C. *The Philosophy of Money*. London, Routledge, 2011.
177. Fraser N. From redistribution to recognition?: Dilemmas of justice in a 'postsocialist' age. In: Seidman S, Alexander JC (eds). *The New Social Theory Reader*, 2nd ed. New York, Routledge, 2020:188-196.
178. Goffman E. The presentation of self in everyday life. In: Goodwin J, Jasper JM (eds). *Social Theory Re-Wired*, 3rd ed. New York, Routledge, 2023:450-459.
179. Gramsci A. Selections from the prison notebooks. In: Jackson P (ed). *The Applied Theatre Reader*. London, Routledge, 2020:141-142.
180. Ghosh P. The Protestant ethic and the spirit of capitalism (1904–5/1920). In: Swedberg R (ed). *The Routledge International Handbook on Max Weber*. London, Routledge, 2022:145-157.
181. Foucault M. *Discipline and Punish: The Birth of the Prison*. New York, Vintage Books, 1979.
182. Frankl VE. *Man's Search for Meaning*. Boston, Beacon Press, 2006.
183. Simmel G. *Sociology: Inquiries into the Construction of Social Forms*. Levine DN, Wagner H (trans), Levine DN (ed). Leiden, Brill, 2009.
184. Bauman Z. Living in the era of liquid modernity. *Cambridge Anthropol*. 2000;22(2):1–19.
185. Frankl VE. *The Doctor and the Soul: From Psychotherapy to Logotherapy*. New York, Vintage Books, 1986.
186. Giddens A. Modernity and self-identity. In: Goodwin J, Jasper JM (eds). *Social Theory Re-Wired*, 3rd ed. New York, Routledge, 2023:477–484.
187. Sousa AI, Corredeira R, Pereira AL. The body in persons with an amputation. *Adapt Phys Act Q*. 2009;26(3):236–58.
188. Murray CD, Forshaw MJ. The experience of amputation and prosthesis use for adults: a metasynthesis. *Disabil Rehabil*. 2013;35(14):1133–42.
189. Machida M, Irwin B, Feltz D. Resilience in competitive athletes with spinal cord injury: the role of sport participation. *Qual Health Res*. 2013;23(8):1054–65.
190. Trigueros R, Aguilar-Parra JM, Álvarez JF, González-Bernal JJ, López-Liria R. Emotion, psychological well-being and their influence on resilience: a study with semi-professional athletes. *Int J Environ Res Public Health*. 2019;16(21):4192.

191. Calvo TG, Cervelló E, Jiménez R, Iglesias D, Murcia JAM. Using self-determination theory to explain sport persistence and dropout in adolescent athletes. *Span J Psychol.* 2010;13(2):677–84.
192. Mireille NN, Foje NN. Social resilience and self-esteem among amputees: a case study of amputees with positive self-esteem. *Journal of Medical-Clinical Research & Reviews.* 2019;3(2):1-7.
193. Smith W. American perspectives on heraldry and vexillology. *Raven: A Journal of Vexillology.* 1999;6(1):41-53.
194. Sarroca N, Valero J, Deus J, Casanova J, Luesma MJ, Lahoz M. Quality of life, body image and self-esteem in patients with unilateral transtibial amputations. *Sci Rep.* 2021;11(1):12559.
195. Jung YS, Kang H, Ang S. The effects of high school basketball player's sports participation motivation on achievement goal orientation and achievement behaviors. *Iran J Public Health.* 2021;50(10):1953.
196. Knoblochova M, Mudrak J, Slepicka P, Kroh P. Achievement goal orientations, sport motivation and competitive performance in beach volleyball players. *Acta Gymnica.* 2021;51(3):111–8.
197. Brummer J, Sudharsanan N, Köllner MG. The relationship between implicit motives and physical activity: a scoping review. *Syst Rev.* 2024;13(1):264.
198. Bassford C. Clausewitz in English: The Reception of Clausewitz in Britain and America, 1815–1945. New York, Oxford University Press, 1994.
199. Turner C. The psychology of winning: factors that influence athletic performance [yüksek lisans tezi]. San Francisco: San Francisco State University; 2024.
200. Cotterill ST, Loughhead TM, Fransen K. Athlete leadership development within teams: current understanding and future directions. *Front Psychol.* 2022;13(1):820745.
201. Gaudreau P, Braaten A. Achievement goals and their underlying goal motivation: does it matter why sport participants pursue their goals? *Psychol Belg.* 2016;56(3):244-268.
202. Schröder S, Knisel E. The impact of sport-specific achievement and affiliation motives on young athletes' dropout and persistence in elite sports. *Scientific Journal of Sport Performance.* 2024;3(4):471–84.
203. Halbwachs M. On collective memory. Translated by Coser LA. On collective memory, 1st ed. Chicago, University of Chicago Press, 1992.
204. Van Yperen NW, Blaga M, Postmes T. A meta-analysis of self-reported achievement goals and nonself-report performance across three

- achievement domains (work, sports, and education). *PLoS One*. 2014;9(4):e93594.
205. Merrett CK, Tincknell-Smith AL. Theories and applications of motivation in sport, exercise and performance. In: Moran AP, Toner J (eds). *Sport, Exercise, and Performance Psychology*, 1st ed. London, Routledge, 2018:205-20.
 206. Singh H, Kumar R. Achievement motivation among male sports achievers, non achievers and non participant collegiates. *International Journal of Applied Research*. 2021;7(11):347–50.
 207. Zuber C, Conzelmann A. The impact of the achievement motive on athletic performance in adolescent football players. *Eur J Sport Sci*. 2014;14(5):475–83.
 208. Ommundsen Y, Roberts GC. Effect of motivational climate profiles on motivational indices in team sport. *Scand J Med Sci Sports*. 1999;9(6):389–97.
 209. Thomassen TO, Halvari H. Achievement motivation and involvement in sport competitions. *Percept Mot Skills*. 1996;83(3):1363–74.
 210. Suyudi I. Application of sport psychology in team management: improving athlete performance and wellbeing. *Golden Ratio Mapp Idea Lit Format*. 2024;4(1):1–19.
 211. Partyka A, Waśkiewicz Z. Motivation of marathon and ultra-marathon runners: a narrative review. *Psychol Res Behav Manag*. 2024;17:2519–31.
 212. Brinkmüller B, Dreiskämper D, Höner O, Strauss B. The role of motivation in selection processes—comparing sports and business. *Front Sport Act Living*. 2024;6(1):1463910.
 213. Zhang CQ, Baltzell A. Towards a contextual approach to athletic performance enhancement: reflections, perspectives, and applications. *J Sport Psychol Action*. 2019;10:195–8.
 214. Gandrapu A, Rakesh KR. Sports psychology: mental skills training and performance enhancement strategies for athletes. *Innovations in Sports Science*. 2024;1(3):1–4.
 215. Mack RJ, Breckon JD, O’Halloran PD, Butt J. Enhancing athlete engagement in sport psychology interventions using motivational interviewing: a case study. *The Sport Psychologist*. 2019;33(2):159-68.
 216. Biró A. Gamification, GenAI and reinforcement learning as motivational assets in performance sports. In: *Proceedings of the 2024 IEEE 18th International Symposium on Applied Computational Intelligence and*

- Informatics (SACI); 2024 May 23–25; Timișoara, Romania. Piscataway, NJ, IEEE; 2024:315–20.
217. Cotterill S. *Team Psychology in Sports: Theory and Practice*. New York, Routledge, 2012.
 218. Vella SA, Benson A, Sutcliffe J, McLaren C, Swann C, Schweickle MJ, et al. Self-determined motivation, social identification and the mental health of adolescent male team sport participants. *Journal of Applied Sport Psychology*. 2021;33(4):452-66.
 219. Muhammad O. Effect of sports participation on academic performance in high school student. *International Journal of Physical Education, Recreation and Sport*. 2023;1(1):26–36.
 220. Nguri M. Effects of sports participation on academic performance in adolescents. *American Journal of Recreational Sport*. 2024;3(1):12–23.
 221. Kesselring K. The positive and negative effects of sports participation on adolescents ranging from middle school and high school [yüksek lisans tezi]. Saint Paul: Bethel University; 2020.
 222. Broh BA. Linking extracurricular programming to academic achievement: who benefits and why? *Sociology of Education*. 2002;75(1):69-95.
 223. Marsh HW. The effects of participation in sport during the last two years of high school. *Sociology of Sport Journal*. 1993;10(1):18-43.
 224. Wendt VE. The application of the Christian faith by small college Christian American athletes within the sport of basketball [doktora tezi]. Fort Wayne: Concordia Theological Seminary; 2000.
 225. Šagát P, Bartik P, Lazić A, Tohänean DI, Koronas V, Turcu I, et al. Self-esteem, individual versus team sports. *Int J Environ Res Public Health*. 2021;18(24):12915.
 226. Frankl VE. *Man's Search for Meaning*, 1st ed. New York, Simon and Schuster, 1985.
 227. Lee SP, Mitchell C, Repayo K, Tillitt M, Weber C, Chien LC, et al. Patient engagement in cosmetic designing of prostheses: current practice and potential outcome benefits. *Prosthet Orthot Int*. 2022;46(4):e335-40.

Dr. Okan SARI

1976 yılında Ağrı'nın Eleşkirt ilçesinde doğan Dr. Okan SARI, Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'ndan birincilikle mezun olmuş, yüksek lisansını Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nde, doktorasını ise İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda tamamlayarak spor bilimleri alanında derin bir

akademik birikim kazanmıştır. Mezuniyetinin ardından Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda beden eğitimi öğretmenliği, okul müdür yardımcılığı ve okul müdürlüğü görevlerini yürütmüştür.

Türkiye'nin hokey branşında ilk FIH uluslararası hakem kokartına sahip isim olarak millî takımlar ve uluslararası kulüp düzeyinde birçok karşılaşmada görev almış; hokeyde önce Merkez Hakem Kurulu üyeliği, ardından toplamda 10 yıl Merkez Hakem Kurulu Başkanlığı yapmıştır. Ayrıca Türkiye'de hokey branşında çok sayıda aday, il, ulusal ve uluslararası hakem yetiştirilmesinde öncü rol oynamıştır. Futbol alanında ise önce Türkiye Futbol Federasyonu Malatya İl Hakem Kurulu üyeliği, ardından iki farklı dönemde İl Hakem Kurulu Başkanlığı görevlerini üstlenmiş, il ve bölgesel gözlemcilik görevlerinde bulunmuş, Bayan Futbol Süper Ligi'nde yardımcı antrenörlük ve amatör liglerde antrenörlük yapmıştır.

Akademik ve saha deneyimini birleştiren Dr. SARI, spor bilimleri alanında ulusal ve uluslararası dergilerde makaleler yayımlamış, kitap bölümleri kaleme almış ve pek çok kongre ile çalıştayda bildiriler sunmuştur. UEFA B Lisans futbol antrenörlüğü ve hokey, atletizm, satranç, badminton ile spor masörlüğünde çeşitli kademe antrenörlük belgelerine sahip olan Dr. SARI; Liderlik Temel Eğitimi, İzcilik Federasyonu Oymakbaşı, Doğa Yürüyüşü (Yaz ve Kış), Oryantiring ve Arama Kurtarma ve Tahliye alanlarında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından verilen eğitmen ve eğitici belgeleri ile donanımlıdır; 1999 Gölcük ve 2023 Kahramanmaraş depremlerinde arama kurtarma faaliyetlerine katılmıştır.

Halen Malatya'da Beden Eğitimi ve Spor öğretmenliği görevini sürdürmekte olan Dr. SARI, akademik, sportif ve eğitsel birikimiyle gençlerin gelişimine katkı sunmaya devam etmektedir.

